

вересень, 2016

Фантазі ВІТ

журнал твого виміру

ВІДЬМАК МЕЧ ПРИЗНАЧЕННЯ

джордж орвелл 1984

АРТЕМІС ФАУЛ ЇОН КОЛФЕР

КОРНІЦЬНЕ СЕРЦЕ Корнелія Функе

ГРА ПРЕСТОЛІВ Джордж Мартін

Міхаель Енде Нескінченна історія

СКАЗАННЯ З НЕБЕЗПЕКИ КО...

№ 1-2 * 2016 * ЖУ...

ОПІДАН... СЕР... СІМ ПЕРШИЙ

СПЕЦВИПУСК



СВІТ ФЕНТЕЗІ

Спецвипуск. Вересень 2016
Видається з вересня 2013 року

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор і засновник
Вікторія Ваколюк

Заступник головного редактора
Артем Острожинський

Дизайн та верстка
Оксана Пронько

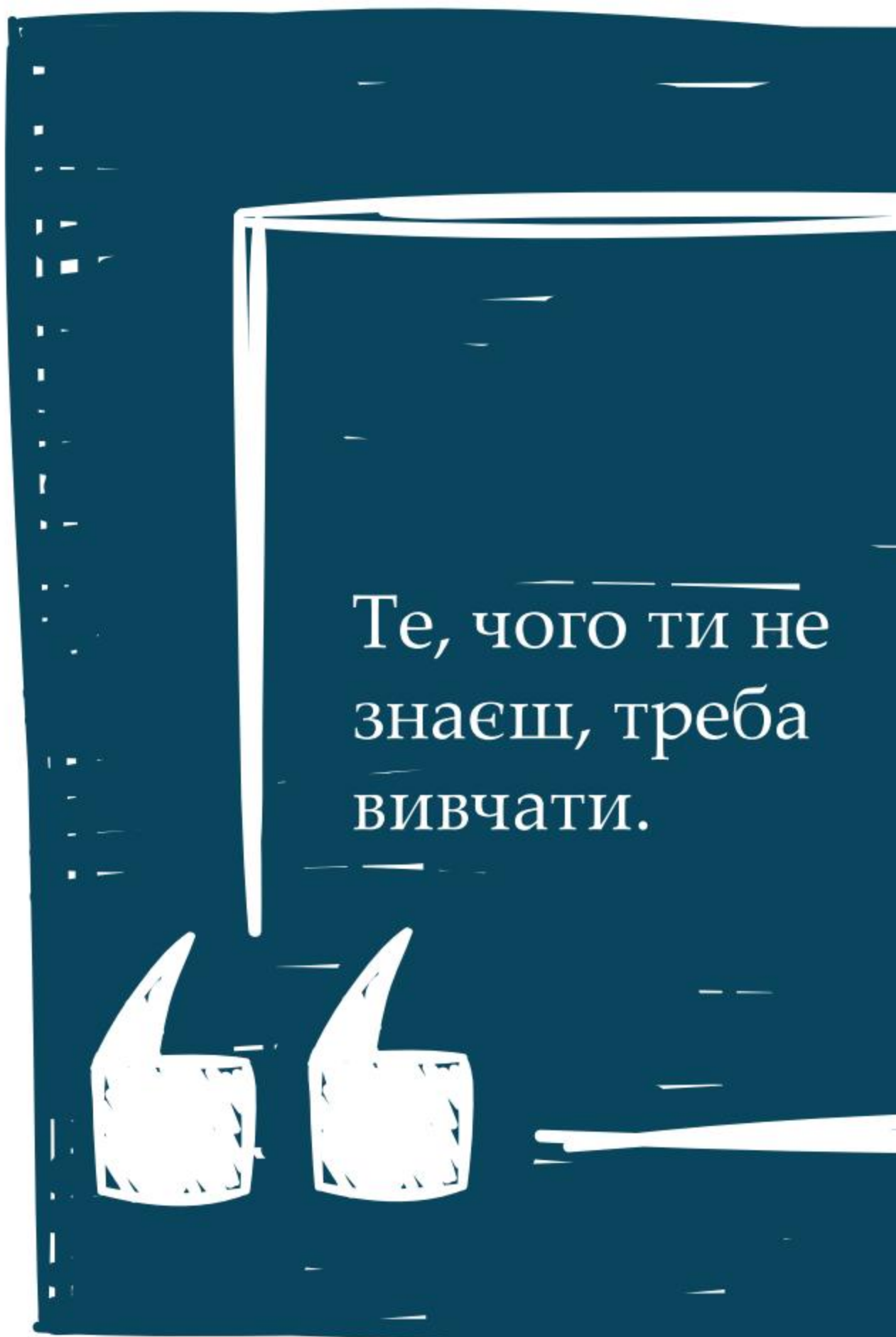
Над номером працювали:
Оксана Пронько,
Інна Ковалишена,
Олег Сілін,
Вікторія Ваколюк

Обкладинка:
Фото: © Оксана Пронько

При підготовці номеру було використано матеріали Deviantart, постери та кадри з фільмів і серіалів.

©СвітФентезі 2016. Редакція залишає за собою право на літредагування та коректуру надісланих матеріалів при їх підготовці до публікації без узгодження з автором. Редакція може не поділяти точку зору автора. Відповідальність за достовірність фактів, імен, дат та інших відомостей несуть автори публікацій.

Електронна пошта:
svit_fantasy@ukr.net



ПРО СПЕЦВИПУСК

Оскільки останній рік у нас виникають дуже великі проблеми з випусками (фактично, вони наполовину верстаються, а потім закидаються), то матеріалів набиралося вдосталь. Актуальні статті тепер відразу публікуються на сайті СФ, а от з накопичених оповідань ми вирішили зробити невеличкий спецвипуск на тему перекладів. У свіжому номері ми познайомимо вас з людьми, які перекладають фантастичні фільми, серіали, комікси й манґу, як професійно, так і на волонтерських засадах. Сподіваємося, ви знайдете для себе багато цікавої інформації.

Анджей
Сапковський

Той, хто не
знає мов, —
каліка.



Оксана Пронько
Ініціатор номеру

ЗМІСТ

4 НОВИНКИ ЛІТЕРАТУРИ

ОГЛЯДОВА ВЕЖА

- 6 Рік великих сподівань
- 12 Всесвіт перекладної літератури
- 14 Фантастичні анонси

СПЕЦПРОЕКТ

- 16 Серцями фанатів: переклади професійні і не дуже

КНИЖКОВА ПОЛИЧКА

- 42 «Крізь «Драконяче скло» Абрагам Меррітт
- 47 «Нотатки про написання жанру вірд» Говард Лавкрафт
- 49 «Пані Шпак», рольова гра
- 50 «Готель «Танатос» Андре Моруа
- 55 «Принц Найвтіх та невогнедишний дракон» Айзек Азімов

ЧИТАЛЬНЯ

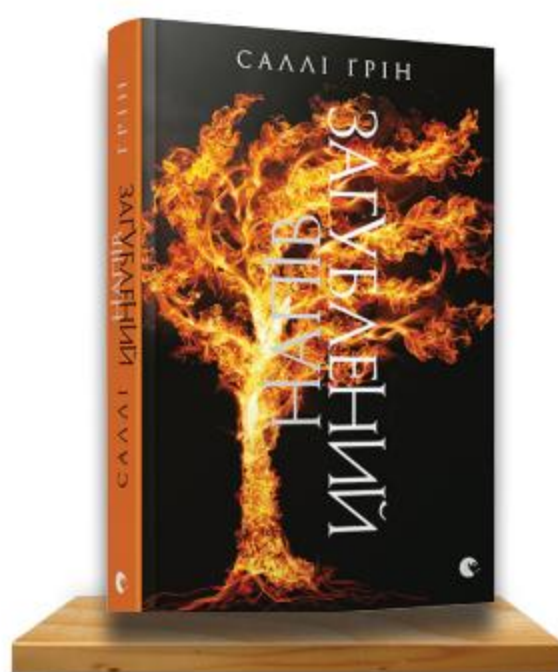
- 62 «Дванадцятий диявол» Наталія Матолінець



НОВИНКИ ДО



ЦЕ ТЕ, ЩО МУСИТЬ БУТИ



ФОРУМУ ВИДАВЦІВ'16



У ВАШІЙ БІБЛІОТЕЦІ



РІК ВЕЛИКИХ СПОДІВАНЬ

Кожного року в Україні виходить 70-80 нових книжок фантастики — як від українських авторів, так і в перекладі. Коли ми говоримо про ці цифри, треба зауважити кілька важливих деталей.

По-перше, «нових» в тому числі означає і перевидання. Нова обкладинка, виправлений текст чи просто додрук, але з іншим роком на титульному листі.

По-друге, ми не розглядаємо наклад книги та її обсяг. Повість на 4 авторських аркуші, що вийшла окремою книжкою накладом 200 примірників, додає одну позицію, абсолютно на рівних із новим романом Стівена Кінга, який виданий величезним томом у кілька тисяч примірників.

А тепер перейдемо до приводу, через який з'явилася ця стаття.

У 2016-му році кількість книжок (тобто, окремих назв), які були видані за півроку, майже наблизилася до стандартного показника за рік. Це відбувається вперше, або, принаймні, вперше за час спостережень, які здійснюються літературним об'єднанням «Зоряна фортеця».



Олег Сілін

Літературне об'єднання «Зоряна фортеця»



На нашу думку, таке зростання активності пов'язано, у першу чергу, зі зміною у подієвому полі. Книжковий ринок України довгий час був «однотактним» — усі важливі прем'єри були прив'язані до Форуму видавців у Львові, який відбувається щовсересня. Останні два роки Книжковий Арсенал у Києві змушує видавців замислитися і над весняними прем'єрами. Помітна кількість новинок була презентована саме на Арсеналі.

Перші півроку 2016 у фантастиці пройшли під прапорами трьох видавництв: «Клуб сімейного дозвілля», «Навчальна книга – Богдан» і «КМ Publishing». Але для точності спостереження ми розділимо книжки українських авторів і переклади.

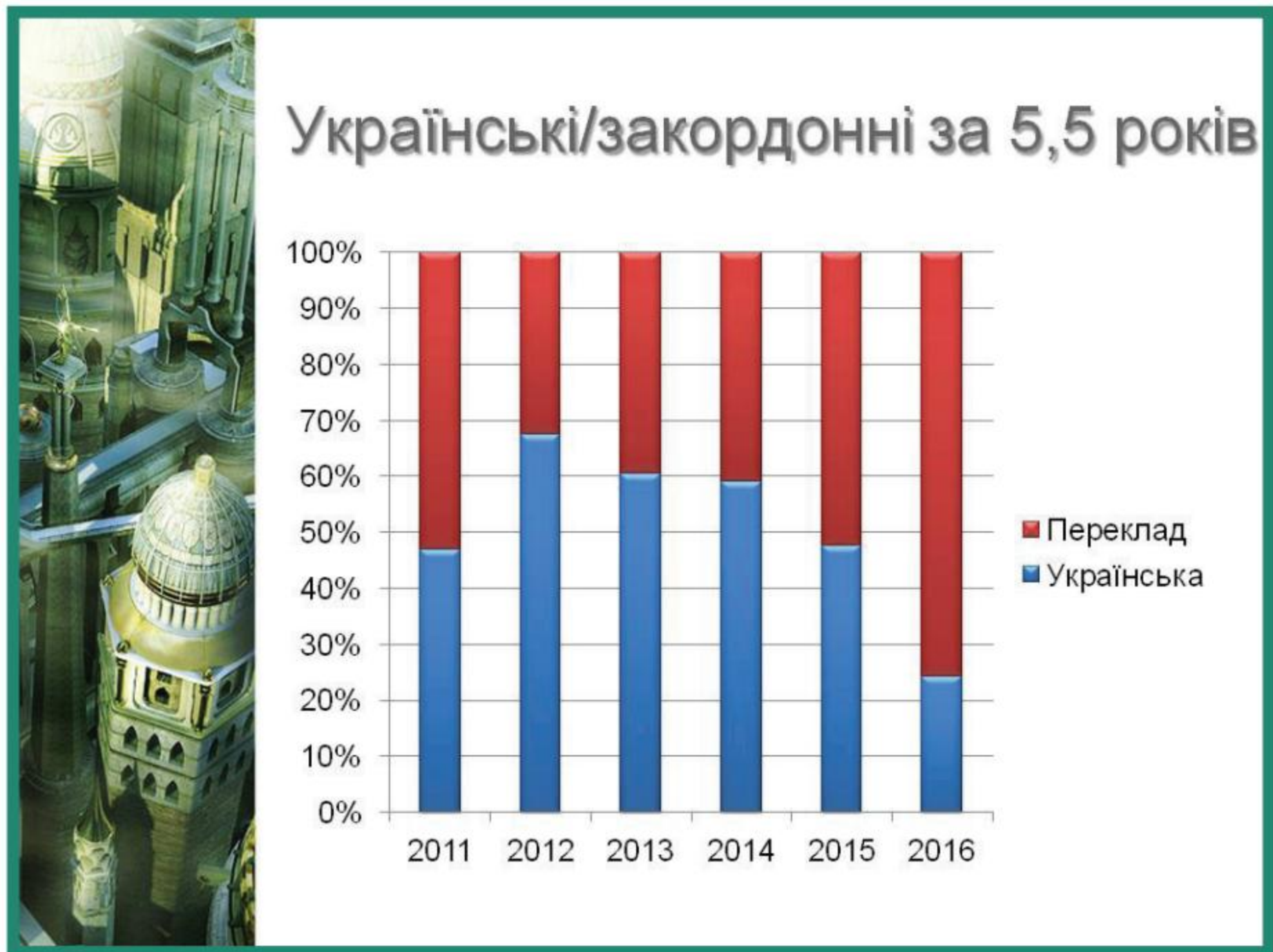
**ТІ, ХТО
РОБЛЯТЬ
КНИГИ:
ПРО ~ ~
ВАЖЛИВЕ**



Анатолій Пітик та Катерина Грицайчук, перекладачі

Що може найбільше хвилювати перекладача під час роботи над перекладом?

Звісно ж, його якість. А якість перекладу — поняття багатогранне. Йдеться не лише про відтворення змісту, а й про створення належного текстуального ритму, аби читач перекладу міг насолодитися такими самими враженнями, як і читач оригіналу. Тому щоразу, коли здаємо фінальну версію редактору, хвилюємося, неначе вперше



І ось тут на нас чекає сюрприз: значна частина новинок 2016-го року була саме книжками у перекладі. Ризикнемо припустити наступне: Форум видавців поки що сприймається як місце представлення творів українських авторів, тоді як Арсенал поступово набуває рис співробітництва з міжнародними інституціями. Можливо, надалі нас чекає весняний пік перекладів і осінній пік творів українських авторів. Перевіримо це припущення у грудні 2018-го.

Також, можливо, дається взнаки й психологічний стан українських авторів. У 2015-му ще можна було видавати твори, які писалися чи дописувалися у 2014-му. Але писати фантастику на фоні новин зі Сходу – то завдання для автора з міцними нервами.



**Наталія Дев'ятко, письменниця,
автор книг «Скарби Примарних островів»,
«Злато сонця, синь води»**

Коли твір дописаний і неодноразово вчитаний, починається інша непроста робота. Особисто для мене дуже важливим є те, якою буде книга і щоб вона потрапила до свого читача. Чи гарною і, головне, правильною, буде обкладинка. Якщо у творі є ілюстрації, чи будуть вони доповнювати текст, або, як це досить часто, на жаль, буває, суперечити йому.

У мене є гарний досвід роботи з ілюстраторкою моїх романів «Злато Сонця, синь Води» і «Скарби Примарних островів» — Аллою Марковською. Ми часто обговорюємо героїв, їхні вчинки, світогляд, що допомагає створити неперевершено точні малюнки. Зараз ми працюємо над другою книгою «Скарбів».



На цьому графіку ми відзначимо дві речі. По-перше, що видавничий ринок доволі сегментований. По-друге, що флагмани, про яких ми згадували вище, поступаються надпотужному холдингу «Інше». Це видавництва, які за рік випускають одне, у кращому разі два найменування фантастики. З одного боку, це погіршує шлях книжки до читача і ставить доволі складне завдання збирачеві статистики, адже книжка фантастики може знайтися де завгодно. З іншого – це дає зелене світло шлях унікальним авторським проектам.



Юлія Оскольська, книжковий редактор, працювала над книгами «Сонячна магія», «Зуар Безстрашний», «Вдова узурпатора»

Отже, що для випускового редактора є найважливішим, на мою думку?

Якщо брати реальність, то характеристики тексту та бюджет видання. Тексти бувають дуже різні, потребують різної роботи, аби донести їх до читача, а бюджету завжди не вистачає — і тобі доводиться добре думати, де можна зекономити, які позиції спростити, як вивернутися, щоб на якості книжки це було непомітно, як із баґа зробити фічу за три копійки... В принципі, навіть при малому бюджеті бувають цікаві завдання і вдалі рішення. Але завжди шкода, коли не можеш спеціалісту заплатити за роботу нормальні гроші.

А якщо брати ідеальну ситуацію — о, тоді важливий текст та команда, яка з нього робить книжку. Тоді стає цікаво — коли є ідея, коли її можна талановито втілити, коли кожен етап роботи сповнений пристрастю... Робити класні книжки разом з класними людьми — ось що важливо.



Ми бачимо, що холдинг «Інше» у перекладах поступається флагманам ринку, кожен з яких має свою стратегію перекладів. «Клуб сімейного дозвілля», окрім Кінга, звертає увагу й на авторів, які формували і формують обличчя фантастики (Гаррісон, Сапковський). «КМ Publishing» активно перекладає книги, що отримали екранізації. «Навчальна книга – Богдан» звертає увагу на авторів, без яких важко уявити фундамент фантастики (Бредбері, Лем, Желязни). Зазначимо, що ріст найменувань в тому числі пов'язаний і з цікавим маркетинговим ходом видавництва: товстезна збірка оповідань Рея Бредбері перевидана вісьмома книжечками кишенькового формату.

Форум видавців 2016 вже незабаром. Видавництва готують новинки, і, судячи з анонсів, нас справді чекає чимало цікавого. В першу чергу від українських авторів, але й перекладні книжки також анонсуються доволі активно. Дуже хотілося, щоб цей рік насправді став найкращим роком фантастики, і кількість найменувань виданих книжок стала нарешті тризначною.



Олександр Продан, художник, ілюстратор книг «Душиця», «Порох із драконових кісток»

Найголовніше — це час, моя зацікавленість та розуміння, що від мене хочуть видавець та автор. Також важлива моя захопленість твором, яскравість персонажів та їхніх характерів, тоді і працюється легше, і ілюстрації виходять привабливішими.



ВСЕСВІТ

перекладної літератури

На рівні з провідними українськими видавництвами і ще задовго до того, як вони взагалі почали задумуватися над сегментом фантастики, журнал іноземної літератури «Всесвіт» уже друкував чимало цікавинок. Саме тут вийшов перший у світі переклад «Колгоспу тварин» Джорджа Орвелла із передмовою автора, саме тут з'явився перший український переклад «Путівника по Галактиці для космотуристів» Дугласа Адамса, «Білл, герой галактики» Гаррі Гаррісона, «Прекрасний новий світ» Олдоса Гакслі, оповідання Артура Кларка, Анджея Сапковського, Айзека Азімова, Рея Бредбері, Роберта Шеклі та багатьох інших відомих авторів.

Журнал існує з 1925 року, ще трохи — і майже століття! Звісно, не в кожному номері є фантастика, редакція добирає абсолютно різнопланові твори, робить тематичні випуски. Але на рік стабільно назбирається по кілька фантастів, які часто з'являються українською вперше.

Фізично кожен випуск представляє з себе чорно-білу добірку творів до 300 сторінок А4 формату. Публікуються як оповідання, так і романи. Кожна робота супроводжується інформацією про автора та часом коментарями. Авжеж, це не те саме, що тримати книгу в твердій палітурці, але «Всесвіт» дарує відчуття першовідкривача, мисливця за скарбами, адже ніколи не знаєш наперед, що буде в наступному номері. Можливо, досі невідкритий українцям фантаст?

Оксана ПРОНЬКО



франтастичні

а не о не с и



КНИГА

невідомо **КОЛИ,**

але **БУДЕ**



Вільям Гібсон
«Нейромант»
Видавництво: *Видавництво*



Ніл Гейман
«Американські боги»
Видавництво: *KM-books*



Яцек Дукай
«Лід»
Видавництво: *Астролябія*



Френк Герберт
«Дюна»
Видавництво: *КСД*



Анджей Малешка
«Магічне дерево»
Видавництво: *Урбіно*

СЕРЦЯМИ ФАНАТІВ

ПЕРЕКЛАДИ ПРОФЕСІЙНІ
І НЕ ДУЖЕ

З книгами все більш-менш зрозуміло: є ринок, який швидкими темпами розвивається, і почитати завжди знайдеться що. Та яка ситуація з фантастикою в інших сферах? Аніме, комікси, серіали, ігри... Офіційно це перекладається раптовими спалахами, які так само швидко згасають. Що ж робити українцю, якщо російський переклад його не влаштовує, а оригінал доступний не кожному? На поміч приходять волонтерські або напівволонтерські студії, об'єднання, команди та окремі люди, які в звичайному житті можуть працювати лікарями, учителями або програмістами, а на дозвіллі українізувати те, що їм подобається. Спробуємо зазирнути за «сцену» і поглянути на це дійство детальніше. А почнемо з найбільшої гілки — аніме.



Оксана Пронько

Цікавиться розвитком фанатських перекладів і сама перекладає на добровольчих засадах більше 4 років

Я пам'ятаю ще ті часи, коли релізи від «Патлаті Продакшнз» були справжньою екзотикою для українського анімешника. Здавалося, це було не так вже й давно, всього кілька років тому, — а тут, напередодні усіх геополітичних конфліктів, ми отримали справжній перекладацький бум! Завітайте лише на «Гуртом»: що не день, то по кілька нових серій. Пересічний отаку має широкий вибір у жанрах, команди слідкують за новинками і, звісно ж, не пропускають давно відому класику. Якщо спочатку були популярні субтитри, то тепер популярність перетягнуло озвучення: двоголосе і багатоголосе. Найбільшою спільнотою, в якій зібрані субтитровані проєкти, вважається спільнота у ВК «Аніме з українськими субтитрами», де можна зустріти роботи таких плодовитих титрувальників, як **bills_spirit** та **Gedet**. А от про озвучення дізнаємося від самих команд.



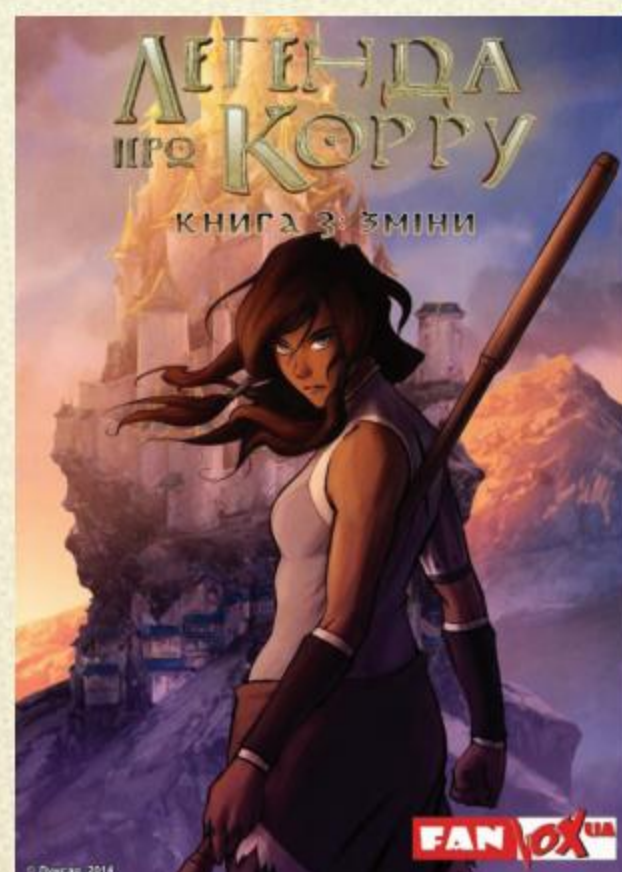
FAN VOX UA

- Surgeon -

Команда складається з 15 людей, 10 голосових акторів і 5 перекладачів, цифра штату постійно змінюється, одні йдуть, інші приходять, та й активність людей дуже мінлива, бо в кожного є своє життя. За гендерною ознакою штат, як не дивно, складається здебільшого з дівчат.

Наша родзинка — багатоголоски та велика кількість онгоїнгів із високою оперативністю, орієнтуємося на максимально широку аудиторію. Озвучуємо різні жанри, як аніме, так і мультфільми та навіть трохи серіалів. Не відмовляємося від співпраці заради розширення жанрового спрямування й типів продукту (серіали та мультфільми, здебільшого, озвучуються саме завдяки співпраці).

Пишаємося неймовірно злагодженою координацією, оскільки скоординувати таку кількість людей часом дуже складно. Склад команди дуже різноманітний, це люди від 17 до 45 років, від геймерів до театрознавців, від медиків до менеджерів за освітою.



UkrDUB



- Deity -

«UkrDub» — це об'єднання людей, які на добровільних засадах перекладають і озвучують аніме та серіали. «UkrDub» був заснований у жовтні 2011 р., і з того часу змінилося як його керівництво, так і сам колектив людей. Очолює ватагу Deity, який пройшов свій шлях від перекладача і таймера до керівника. Зараз мало проєктів, в яких не лунає його голос. Також майже жоден проєкт не обходиться без чарівного голосу Русалки. Вона стала візитівкою УкрДабу.

Між іншим, кожне важливе рішення приймається за участі Русалки і Vergil`a. На даний час в проєкті є 2 жіночі і 5 чоловічих голосів. Крім того, для УкрДабу трудяться перекладачі, таймери, релізер та дизайнер. Ми не женемося за кількістю і швидкістю, бо пріоритетом для нас є якість, щоб озвучення приносило нам і глядачам задоволення.

У жанрах переважає фентезі та шьонен, та нема якогось сталого контенту, який ми озвучуємо. Що сподобається, те і беремо. Хоча ми озвучуємо так звані «аніме дитинства». Нашими голосами ви можете почути «Картоловку Сакуру», «Сейлор Мун» (хоч і презняту), і почали нещодавно роботу над «Пригодами Дігімонів» — себто це ті аніме, які ми бачили в дитинстві і при згадці про яких наше серце починає частіше битися, а думки наповнюються ностальгією.

Склад команди постійно міняється. Зазвичай кураторами проєктів є Deity і Русалка. Також Vergil мав у своєму розпорядженні кілька проєктів. Робочий процес відбувається так, як і в інших командах. Щодо перекладу, то в нас немає власних перекладачів як таких. Поки не відчуваємо в цьому потреби. Користуємося перекладами bills_spirit або Gedet`a. У процесі озвучення підбираються підхожі голоси, можемо залучити фандаберів з інших команд, а потім таймери підставляють голоси під японську або англійську доріжку. І ось вже готова серія видається на поталу релізеру.





Gwean & Maslinka

- **Maslinka** -

Фактично, ми не команда, а дует голосових акторів. Займаємося виключно двоголосим озвученням. Інколи доводиться й самим перекладати, бо перекладів українською того, що ми хочемо озвучити, бракує.

Орієнтуємося переважно на дорослу аудиторію. Робимо багато повнометражок, а також аніме-серіалів, які екранізовані за ранобе або повноцінними романами. Це здебільшого психологія та фантастика з її піджанрами (космоопера, кіберпанк, дизельпанк, містика і т.д.)

Якщо не вдається домовитися з перекладачами, перекладаємо самі. Широко співпрацюємо з «AniUA» та іншими командами, такими, як «Робота голосом», «QuamProject», «FairyDub».

Перекладаємо з англійської. Японської ми не знаємо і не вивчаємо.



- Nilixx -



Історія «AniUA» доволі таки заплутана і нагадує Санта-Барбару. То прийшли, то пішли, образи, конфлікти, з'ясування стосунків, як у добрячому мильному кіно. Команду засновано 3 травня 2011 року, коли пану Енейву яблуко впало на голову і він вирішив створити «Аніверсіоніста» — так раніше називалося «AniUa»...

Озвучуємо ми те, що нам подобається, а також те, що нас просять озвучити. Якщо, звісно, можемо домовитися.

Жанри і формати — для нас не перепона. Ми любимо аніме в будь-якому прояві, і в нас на сайті воно зібрано в різноманітних жанрах: школа, меха, жахи, детективи, романтика та багато іншого.

Обираємо проекти ми наступним чином. Хтось із команди каже: «О, класна анімешка, давайте зробимо». І якщо все добре, починаємо творчий процес. Або дивимося, що є в топі, і якщо наші друзі не беруть цю анімку, то беремо її ми. Часто навіть працюємо з ними над одним проектом спільно.



Ситуація з іншими відгалуженнями аніме-фендому набагато невтішніша. Маємо всього кілька перекладів ранобе та трохи більше активних перекладачів манги. З японськими коміксами набагато більше мороки, ніж з аніме, і чимало українців, які мають досвід у цьому питанні, на жаль, здебільшого працюють на російський фендом, де й аудиторія ширша. Але не будемо про сумне.

Чимало перекладачів манги починали свою діяльність на сайті «Аніме та манга українською», заснованого перекладачкою Mirra. Довгий час плідно працювали команди «Wicked Manga» та «Wilwarin», які хоч і розпалися, та найактивніші їхні учасники досі роблять цю справу. Справжньою несподіванкою стало долучення до українського сканлейту київського аніме-клубу «Mitsuriki», який не тільки переклав, а й надрукував кілька танкобонів. Звісно, час від часу бачимо досить пристойні релізи від окремих перекладачів, однотомики від молодих утворень та «стареньких» об'єднань, для яких це є другорядною діяльністю, а ми тим часом розпитали дві найактивніші команди: «МУР» і «Otaku no Sekai».



НА ПОЧА



МИКИЙ КУШ
ПРЕСС

ТОМ 1
ПЯТКУ ПРИГОД



ОДА ЕЙІЧІРО

ТАНА ГИТАНИС



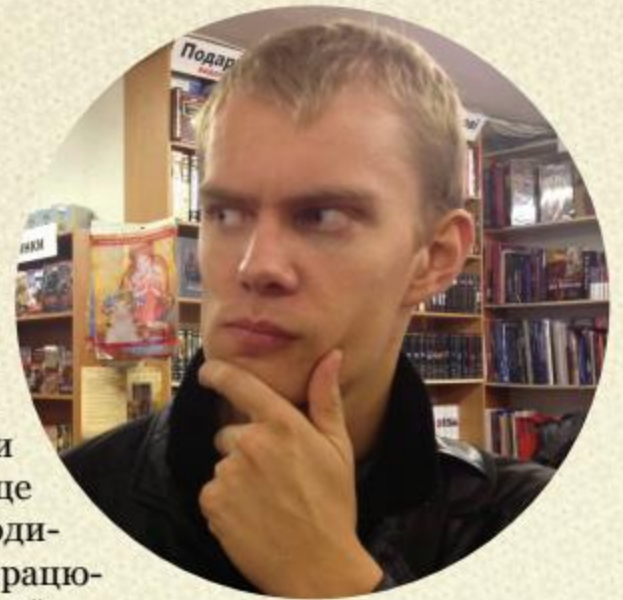
諫山創

SHUN OHSAMA



- Mister_Deus -

МУР — це об'єднання людей, яких вдалося вмотивувати/заманити працювати над мангою. Не те щоб це єдина команда, а більше одиниці по 2-3 людини, які працюють окремо одна від одної. І їх часто доводиться тасувати між собою.



Ми намагаємося робити переклад якісно. Так, наші проекти виходять нечасто, але за їхню якість я відповідаю. Особисто за ті, в яких я сам беру участь, я відповідаю двічі. А аудиторія в нас різноманітна. Комуś наша робота чи окремі її прояви (короткі комікси GreenTeaNeko для прикладу) подобаються, а комуś ні. Але це їхній вибір, і ту ж критику ми охоче сприймаємо.

Особисто я не маю якихось вподобань в жанрах, бо подобається вся манга (що якісна в плані своєї цінності), але той же яой та юрі терпіти не можу. Так само у нас деякі працівники не дуже люблять шьонени. Але, якщо треба робити, навіть той же яой, то будемо робити.

Робочий процес відбувається у нас в такому порядку. Оголошуємо про початок певного проекту, після чого вирішуємо, хто буде якими речами там займатися. Після чого починається переклад та кліп сканів, редагування і того, і того, тайп на чисті скани, фінальна вичитка, викладання на сайт.





- Rosava -

«Otaku по
Sekai» вини-
кло спонтанно як
об'єднання окремих
перекладачів. На-
шим головним напрямом
є переклади манги, хоча час
від часу беремо до проектів аніме та японські дорами.

За онгоїнгами особливо не женемося, намагаємося перекла-
дати те, що нам до вподоби, адже у фанперекладі важливо, аби
робота приносила задоволення. Хоча інколи хочеться взяти до
роботи щось, що тримало б у тонусі, тому деякий час у нас ви-
ходила «Гінтама», а зараз працюємо над «D. Gray-man»: як над
новими розділами, так і першими томами.

Жанри обираються дуже різноманітні: від фантастики і спе-
цифічних пародій до приємного ненав'язливого шьоджьо (яко-
го не оминати, адже всі постійні перекладачі — дівчата). Десь у
планах знаходиться яой — треба ж і це спробувати! У хід іде не
тільки манга: останнім часом піділи на вебтуни, довгі корей-
ські кольорові комікси, які вирізняються якісними сюжетами.

Зазвичай над одним проектом працює не більше двох лю-
дей, у парах перекладач-едитор/редактор або перекладач/еді-
тор-редактор. Намагаємося знайти окремого тайпера, але поки
безуспішно, хоча надії не полишаємо.

Додам, що переклад манги вимагає трохи інших навичок,
ніж переклад того ж аніме. Інколи потрібно правильно розбити
або переставити фрази у бульбах, аби зміст краще відповідав зо-
браженню. З перекладом звуків — окрема історія. 10 варіантів
для різних видів удару. Уявили? На цих моментах завжди пере-
конуєшся, що фантазії немає меж.

Часто і англійський переклад буває неоднозначний або не-
точний, тому особисто я надаю перевагу праці з оригінальним
сканом, коли можна в будь-який час звернутися до джерела і
зрозуміти, що малося на увазі і де краще розставити акценти.
Японці дуже люблять використовувати англіцизми, альтер-
нативні підписи ієрогліфів та катакану для підсилення зна-
чення, а це, на жаль, не завжди видно в англійському пере-
кладі.



АКУ на
СекАй



І на завершення секції аніме-фендому — розповідь про першу найбільшу веб-спільноту, де почали гуртуватися українські перекладачі аніме та манґи.



- **Mirra** -



Почалося все з моєї поїздки у гості до знайомих львівських анімешників. Одним із них був студент-японіст Левко Лучук (aka Reoko Ruchuku). Він тоді обмовився, що переклав українською повнометражку Хаяо Міядзакі «Я чую море». Спочатку мене це не дуже зачепило, але трохи згодом прийшла така думка, що це ж круто, якщо будуть переклади аніме українською. А заразом і думка про те, що на той момент ресурсів із такими перекладами просто не було. І навіть якщо хтось щось перекладає, майже ніхто того не бачить. З цією думкою і зробила в далекому листопаді 2005 року сайт «Аніме та манґа українською» і позбирала на ньому трошки українських перекладів, які вдалося нашкребти в мережі. Точно не пам'ятаю, але, здається, то було менше десятка найменувань субтитрів і ще менше манґи. Але початок було закладено — і люди почали підтягуватися, надсилати готове і щось перекладати.

Візуально сайт виглядав так само, як і зараз, я лише оновлювала внутрішню структуру, щоб вона відповідала зростаючому обсягу перекладів.

Метою UAnime було створити місце, де перекладачам буде зручно перекласти викладати, обговорювати, радитися і кооперуватися, а також залучати людей в анімешний фендом. Зараз на форумі вже майже не пишуть, та раніше саме на ньому багато хто кооперувався для перекладу, викладали чернетки перекладів, а потім уже надсилали мені фінальний варіант для публікації.

Першими перекладачами були я (Mirra), Reoko, thraru, Лана Світанкова aka Houkiboshi, Smoke, Sim-Sim, Demetriol Domini, Nefer-Ra, мінус-один. Згодом перекладачів стало з'являтися все більше, хоча, на жаль, не завжди вони закінчували розпочате і не завжди переклади були якісними. Через черговий холівар про якість перекладу, можна сказати, зі скандалом нас покинув мінус-один з вимогою видалити усі його переклади, що і було зроблено. Справа в тому, що я хотіла, щоб UAnime був ресурсом, де можна розмістити усі українські переклади, навіть якщо вони неідеальні.

Із трохи пізніших гарних перекладачів я б виділила ще команду Wicked Manga. У них згодом з'явився і свій сайт, але згуртувалися вони на UAnime і публікувалися почали тут, та і їхнього сайту вже нема, на жаль...

Або можна відзначити переклад манґи «Хлопці 20-го століття» від Россомаха. Він просто герой, 22 томи — це вам не жарти. І це не єдиний його переклад.

Був такий перекладач і редактор Raider. Він взагалі був людиною з багатьма інтересами. Можливо, ви про нього чули...

Багато перекладів є від Bills_spirit, Rosava (aka ksanka), Gedet, Sensativity... Хоча і не всі їхні переклади є на UAnime. Зібрати взагалі усі українські переклади аніме та манґи на одному сайті, як це робилося на початку, зараз, напевно, майже неможливо. І не знаю, чи потрібно. Тепер вже у кожної більш-менш стабільної команди і перекладача є свої сайти, де вони публікуються. Хоча я завжди рада опублікувати новий переклад і на UAnime.

ІНШІ УКРАЇНСЬКІ ВЕБ-РЕСУРСИ:

Anitube.in.ua – аніме українською онлайн.

Manga.in.ua – манґа українською онлайн.

Umanga.in.ua – манґа українською онлайн.

Vk.com/ukr_sub – аніме з українськими субтитрами.

Animeclub.in.ua – сторінка львівського та київського аніме-клубу «Mitsuruki».

ІНШІ КОМАНДИ ОЗВУЧЕННЯ АНІМЕ:

Робота голосом

Patlati Продакшнз

MelodicVoiceStudio

Ua Max

Quam Project

FairyDUB

Ponashomu Production

HappyDub

R.G. AnimEx


РЕСУРСИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧІВ:

Kitsunekko.net – англійські та японські субтитри до аніме.

Nyaa.se – торент-трекер RAW-версій аніме та манґи.

Otakumole.ch – найсвіжіші скани манґи з перекладом із шьоджьо та фентезі журналів.

Mangahelpers.com – форум для перекладачів манґи з найсвіжішими текстівками.



Манга хоч і є підвидом коміксів, але нею цікавляться здебільшого японофіли. А як щодо американських супергероїв та європейських графічних романів? Бетмен, Супермен, Спайдермен — українською ми бачимо їх тільки на великому екрані у вигляді кіно, і так би й тривало, якби не кілька команд-фанатів. Комікси поширюються у форматах pdf та cbr, а деякі навіть уже друкуються самвидавком. Про це детальніше від студій «Ворон», «Третя паралель» та «Восьмий колір».



MARVEL

КАБЕЛЬ & ДЭДПУЛ

MARVEL

КАБЕЛЬ & ДЭДПУЛ





ВОРОН



«Студія Ворон» — це творче об'єднання фанатів коміксів, які захотіли подарувати українським гікам можливість читати найкращі американські та європейські комікси рідною українською мовою. Звісно, лише самими коміксами наша творчість не обмежується. Ми також перекладаємо фан-фільми, різні статті та усілякий гумор.

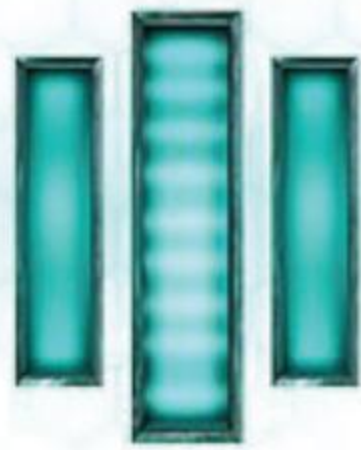
- **Blaine** -

На якусь конкретну цільову аудиторію ми не орієнтуємося, адже кожен член команди вільний перекладати та творити те, що йому цікаве. Звісно, ми намагаємося далеко не відходити від комікс-тематики, а крім того перекладати найкращі творіння коміксів, і так сталося, що більшість наших перекладів мають позначку 18+.

У нашій команді всі чітко знають та виконують свої обов'язки: є перекладачі, оформлювачі та контент-менеджери. Проте, звісно, ніхто нікому не обмежує можливості вільної творчості.

Як і зазначалося вище, кожен перекладає той твір, що особисто йому припав до душі, тому це можуть бути абсолютно різні видавництва й країни. На мою думку, розмаїття — це добре. Однак можна помітити, що більшість наших перекладів — це видавництво «DC» та його імпринт «Vertigo», рідше видавництво «Dark Horse». Однак ми не заціклюємося на чомусь одному, тому в нас є і європейські графічні романи, і все більше стає коміксів видавництв «Marvel» та «Image». Останньому я особливо хочу приділити більше часу в майбутньому.





ПАРАЛЕЛЬ

Зparallel.at.ua



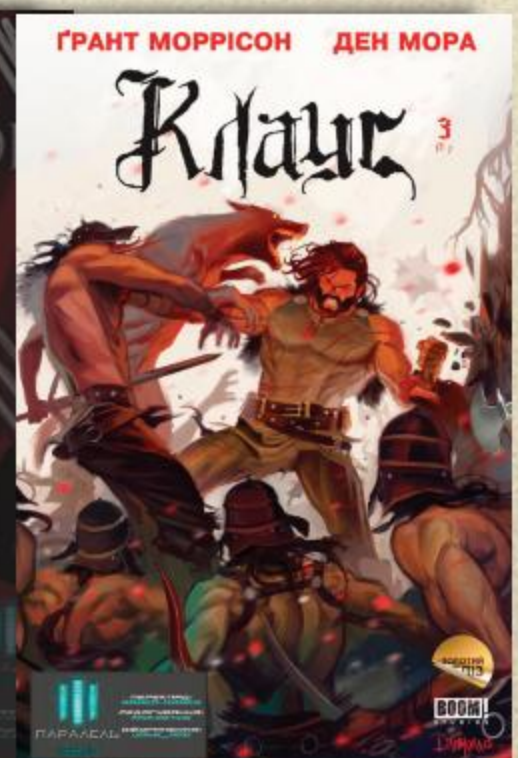
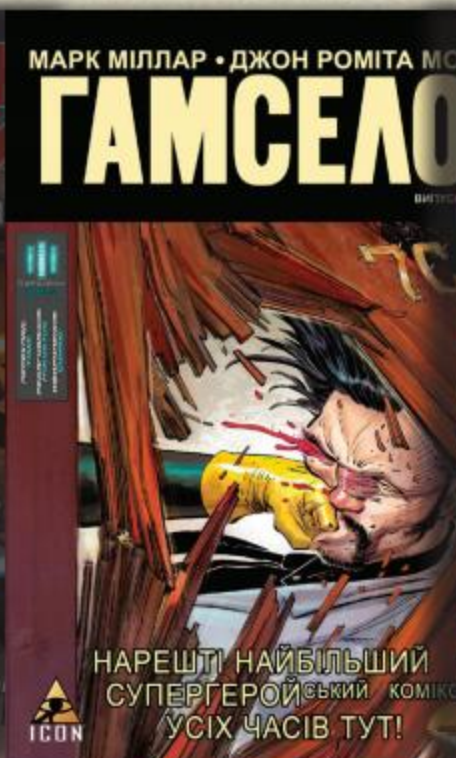
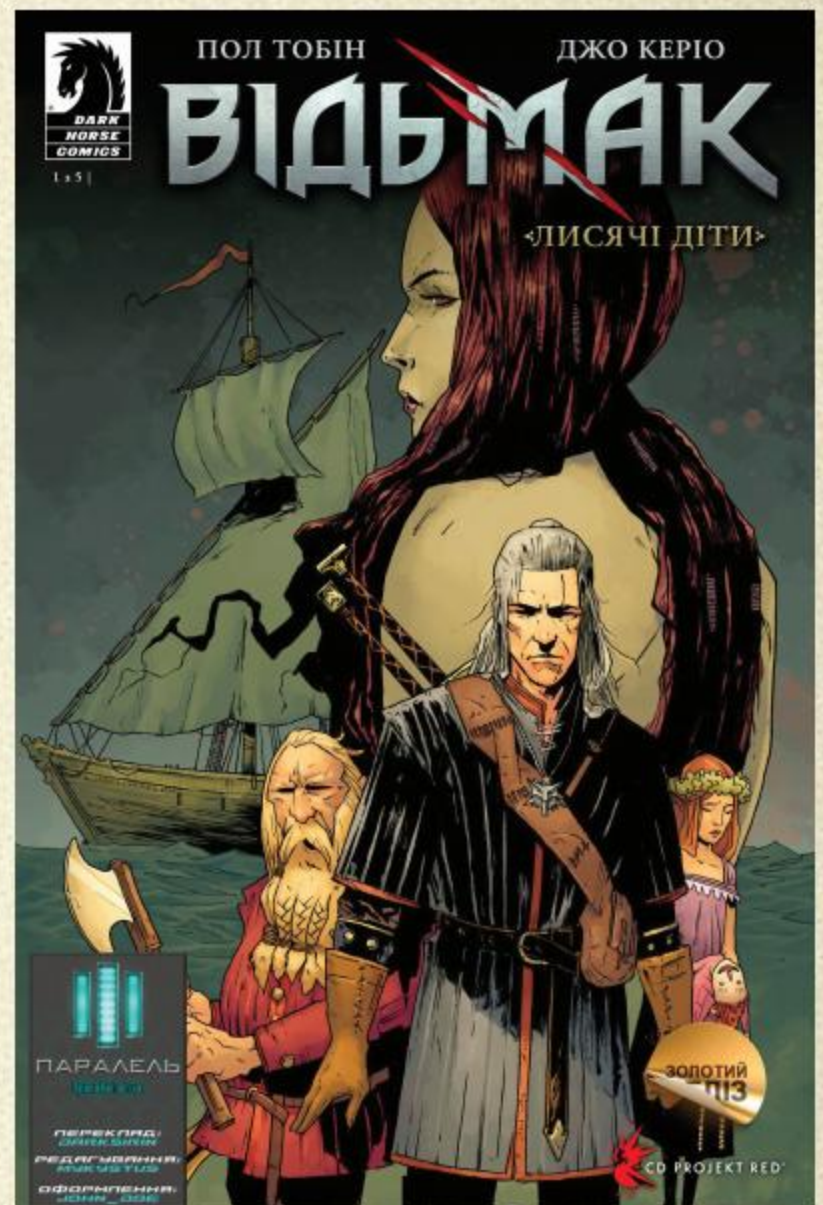
- bober-mober -

Ми — це люди, які хочуть показати українському читачеві всю красу американських коміксів. На цей час в команді «Третьої Паралелі» 15 чоловік.

Особливої родинки немає — ми саме її шукаємо. Ми хочемо робити те, що подобається нам, але не зважати на вподобання читачів також не можемо.

«Marvel», «DC», «Image» — це три найбільших видавництва, тому їхні комікси відомі майже всім. Вони є найпершими кандидатами до перекладу.

Проблема є лише одна — час, нашій команді його катастрофічно не вистачає. Оскільки все на волонтерських основах, то робиться все у вільну годину.



8 КОЛІР

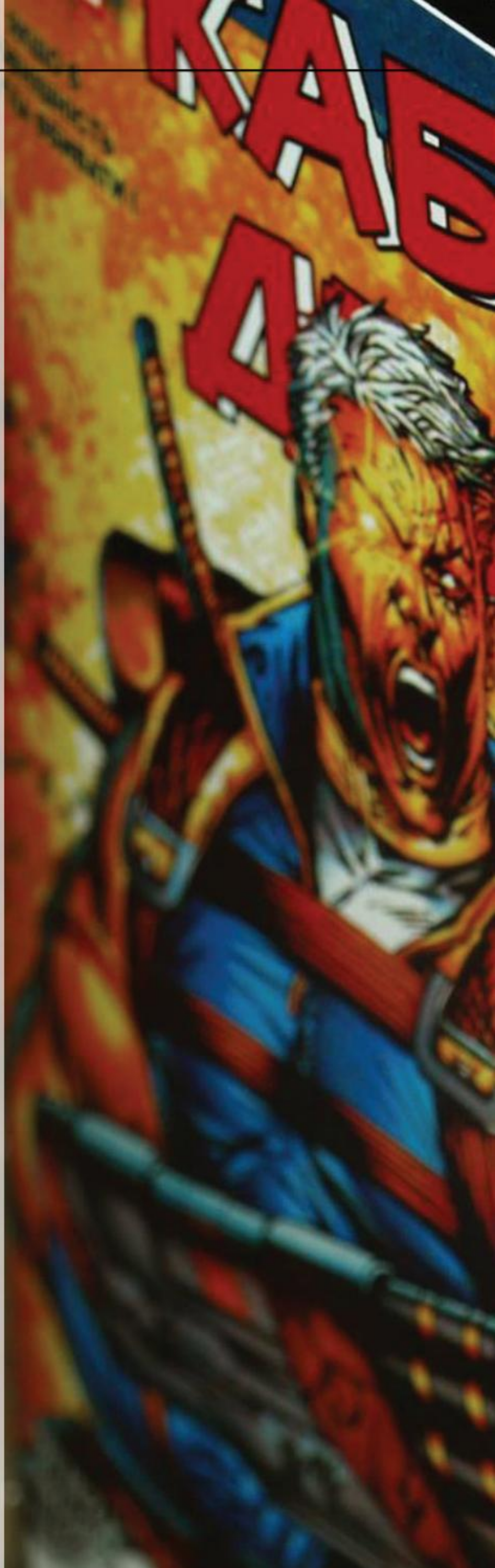
*- Роман Тимчишин -
- Богдан Кордоба -
- Роман Грунт -*

Студія перекладу «8 колір» заснована трьома фанатами коміксів, які бажають, аби український читач мав змогу читати те, що йому до вподоби, рідною українською мовою. Родзинка студії — це літературний та адаптований переклад коміксів. Ми читаємо комікс, усвідомлюємо його, а тоді перекладаємо для читача так, аби для нього ця історія стала близькою, як найбільш зрозумілою та смішною.

На цей час нашими орієнтирами є американські студії «Marvel» та «DC», однак ми впевнені, що це лише початок. Ми любимо комікси за те, що вони є неймовірним коктейлем, поєднанням усього в собі. Так, навіть якщо здавалося б, що в коміксах про Бетмена побутує драма, але й гумору насправді там доволі. Те саме є із Дедпулом: здавалося б, це просто схиблений персонаж, який виробляє, що бажає, однак насправді у його вчинках та фразах, до прикладу: «Це божевільно чи геніально? Ніколи не міг вловити різниці» подекуди набагато більше філософії, ніж у творах західних філософів.

У команді студії зараз так і залишається троє фанів коміксів, які кайфують від роботи над перекладами і втіленням отриманого результату в життя. Щодо труднощів, то, напевно, єдиною такою проблемкою є отримання ліцензії від студії «Marvel». Ми уже просто засипали їх листами та зверненнями, однак відповіді поки що так і не отримали. Проте ми не втрачаємо віри та продовжуємо стукати у всі можливі двері, аби нас почули та помітили.

Поки нашим єдиним проектом від студії є переклади серії коміксів про Дедпула та його напарника Кабеля, що неймовірно урізноманітнює сюжет. У майбутніх планах — переклад спецвипуску Дедпула, в якому він знищує увесь всесвіт «Marvel» без зволікань, та переклад коміксів Алана Мура «Хранителі», які для нас є одним із взірців коміксів у всіх їхніх аспектах.





Суд — це ще не вся історія.
Уся історія тут.

ВІД ПРОДЮСERA РАЙНА МЕРФІ
НАРОД ПРОТИ О.ДЖ. СІМПСОНА
АМЕРИКАНСЬКА ІСТОРІЯ ЗЛОЧИНІВ

НЕЗУПИНЯЙ

FX

ЛЮДИНА У ВИСОКОМУ ЗАМКУ

НЕЗУПИНЯЙ
PRODUCTION

Фантастичних серіалів у нас перекладають відносно небагато. Це зазвичай найвідоміші чи то пак найрозрекламованіші проекти. Робочим осередком, звісно, є торент-трекер «Гуртом», але відділяються і окремі команди. Одна з найбільших — це «UaTeam», завдяки якій ми маємо змогу оперативно дивитися нові серії «Гри престолів», «І мертві підуть» та ще чимало фантастики. Поодинокі випадки можна зустріти в інших студій, але радше як виняток, аніж правило.

Із форми локалізації — 100% озвучення або дубляж. Зазвичай це досить якісний переклад, де багато людей є професіоналами. Поширена практика попереднього фінансування серій, що мотивує як локалізаторів, так і глядача. Одна із команд, яка переклала серіал у жанрі альтернативної історії «Людина у високому замку», погодилася розповісти нам детальніше про цей напрям.



НЕЗУПИНЯЙ
P R O D U C T I O N

- **Олександр Солодкий** -

Засновники студії — це Олександр Солодкий та Роман Молодій. Професійні актори озвучення та дубляжу. Звукорежисер у нас на даний момент — студент останнього курсу звукорежисури університету ім. Карпенка-Карого Святослав Федорів. Також співпрацюємо із професійним перекладачем Дмитром Тварковським. Із акторів регулярно у нас працюють (окрім нас двох, звісно): Юлія Шаповал, Ганна Соболева, Дмитро Бузинський, Сергій Солопай, Андрій Соолєв.

Студія озвучення виникла прямо в квартирі, де ми на той момент проживали. Побудували спеціальну кабінку, купили необхідне обладнання. У пригоді стало моє кількарічне зацікавлення звукорежисурою, що дозволило не шукати нам людину на посаду звукорежисера (хоча пізніше таки довелося це зробити у зв'язку з об'ємом роботи). Наша аудиторія — користувачі Інтернету, які хочуть дивитися якісні телесеріали та фільми українською мовою.

Проекти обираються трьома шляхами:

- Ми шукаємо, які серіали зараз актуальні та ще не озвучені українською. Обираємо орієнтовно 10 таких серіалів і виставляємо на голосування. Користувачі Інтернету самі обирають, який серіал озвучити. Після завершення голосування ми розпочинаємо збір коштів.

- Деколи та чи інша людина або група людей хоче, аби ми озвучили якийсь фільм, наприклад, і готові самі ж це профінансувати. Якщо проект цікавить, то ми за це беремось.

- Буває, озвучуємо короткі метри, які нам сподобались. У такому випадку я сам роблю переклад, а в озвученні бере участь не більше трьох голосів, оскільки воно робиться безоплатно.

Одна з основних особливостей робочого процесу — це підбір акторів. Оскільки в одному проекті зазвичай залучено не більше 6-ти акторів, а персонажів часом буває дуже багато, то спочатку треба уважно подивитись проект в оригіналі, аби зрозуміти, яких акторів нам викликати і які ролі їм пропонувати. Наприклад, якщо у фільмі більше старших персонажів, то немає сенсу брати кілька молодих голосів, оскільки старший актор може зробити й молодшого персонажа, а ось молодий — навряд чи зробить старого. Буде більше схоже на кривляння.

Безпосередньо під час озвучення можуть виникнути незручності з перекладом: часом актор англійською каже три слова, а в українському перекладі маємо слів шість-сім. Тоді доводиться мізкувати, як скоротити цей текст, до цього процесу долучаються усі: і режисер озвучення, і актор, і звукорежисер. Ну, і ще одним важливим аспектом процесу озвучення є вміння акторів швидко читати з аркуша. Озвучення від дубляжу відрізняється тим, що акторові не дають спочатку подивитися репліку його персонажа і «приміряти» до неї свій текст — він мусить одразу вловити суть сказаної фрази та озвучити її.

Майже окрема субкультура серіалів — дорами. Це японські, корейські, китайські, тайванські серіали, які представляють незвичну для європейця культуру. Містика, подорожі у часі, фентезі — доволі популярні жанри для дорам останніми роками.

Фан-групи працюють переважно у режимі титрування, і для того, щоб їх полічити, вистачить однієї руки. Найбільші — це «U&A» та «BambooUa», де можна знайти чимало проектів на вибір. Їхній основний напрям — Корея. Другорядною діяльністю «Otaku no Sekai» є переклад японських дорам, а нещодавно про себе заявила молода й активна команда «FS ShuShe», яка до корейських вносить і китайські серіали.



- HeeChu -

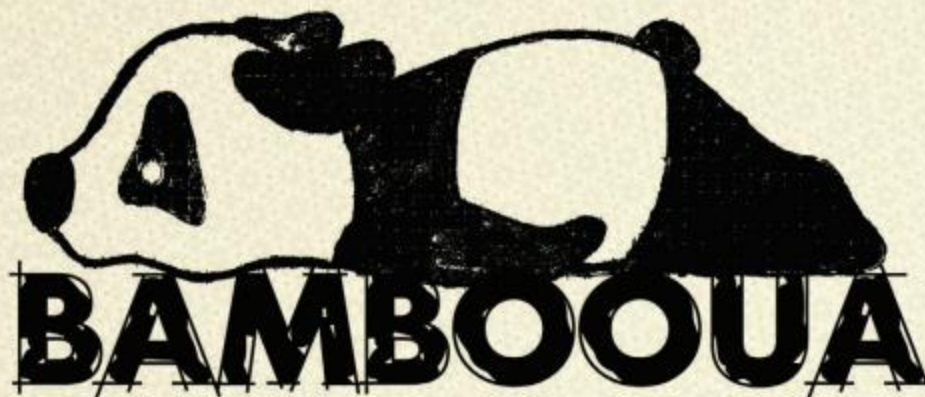
«BambooUa» — клуб людей, які фанатіють від дорам та азійських фільмів. Ми першими зробили для своїх глядачів озвучення, а тепер створюємо сайт — і це все рідною українською мовою.

Група створювалася заради озвучення, і ми все ще маємо мрію, щоб наші улюблені оппи та онні заговорили українською мовою.

Наша категорія глядачів — це школярі та молодь, проте часто до нас заглядають і особи середнього віку. Хоча учасники нашої команди давно вже перестали бути старшокласниками, проте все одно захоплюються шкільними дорамами.

У жанрах надаємо перевагу фантастиці, драмі, історичному, медичному, горору. Новою для нас стала і гей-тема (дорама «Героїн»).

Наша команда пишається вміння ладнати: оскільки в нашій команді люди не тільки з України, тому часом доводиться боротися з часовим бар'єром.



Команда «U&A» — це група людей зі спільними інтересами і спільним бажанням дарувати переклади улюблених дорам і азійських фільмів рідною мовою. Починалося це все лише з двох людей: мене (Жуковської Олени) і Галамай Аліси. Тоді ми просто хотіли дивитися улюблені серіали українською. Але зрозумівши, що чекати доведеться довго, ми самостійно виявили ініціативу. Будучи тоді лише школярками з мінімальними знаннями англійської, ми починали працювати з перекладами з російських субтитрів, які нам люб'язно надавали російські фансабери. Та команда швидко поповнювалася новими перекладачами, які були більш досвідчені і вже працювали з англійськими субтитрами. Раніше навіть були перекладачі з японської, тому більшість наших японських проєктів перекладалися з мови оригіналу.



- **Lento4ka** -

Та через певний час одна із засновниць покинула наш колектив (а саме вона відповідає за японський напрямок), а більшість перекладачів були спрямовані лише на продукцію Південної Кореї. Так і виходить, що проєкти зараз переважно в нас корейські, хоча мені, як лідеру, хочеться більше барв і колориту. Та політика в колективі у нас така: перекладач замовляє, що він бажає перекладати. Таким чином ми знаємо, що проєкт буде цікавий і переклад йтиме швидше. Та й наша переважно підліткова аудиторія бажає побільше молодіжних корейських дорам з улюбленими айдолами. На них в основному і націлена наша робота. Але ми стараємося все ж брати такі проєкти, які будуть цікаві для будь-якої аудиторії. Із жанрів варто виділити романтику та комедію, адже дуже часто хочеться відійти від навколишніх турбот. Та зараз у нас все більше з'явилося поціновувачів історичних і дорам у жанрі детективу.

Процес перекладу проходить по-різному. Коли проєкт на 1-2 перекладачі, зазвичай жодних питань і затримок. Коли ж для проєкту зібрана команда з 3-4 перекладачів, виникає багато проблем. Здавалося б, коли серія розбита на менші частини, переклад має йти швидше. Та в кожного перекладача свій стиль перекладу, і це чітко видно редактору. Тому вже падає робота на його плечі — підігнати переклад під один стиль. Хтось використовує більш літературну мову, хтось більш офіційний стиль, а у когось виникає бажання писати подвійне корейське ім'я без пробілу, яке хтось пише окремо... Хоча часто такі деталі обговорюються ще до початку проєкту, але редакція потім все показує. Також особлива увага в нас на оформлення серій. Це можна назвати нашою фішкою. Оскільки ми працюємо тільки з субтитрами, то намагаємося використовувати всі можливі спецефекти саме з ними, роблячи серії яскравішими і цікавішими.

А під кінець хочеться додати, що в нас дуже дружній колектив... Я дуже вдячна, що ці люди зі мною у команді. Ми стали великою сім'єю. І найпрекрасніше, що ця сім'я постійно поповнюється. Ми будемо продовжувати дарувати глядачам і всім фанатам проєкти рідною мовою! Адже сім'я не лише ми, команда перекладачів, сім'я — це всі наші учасники, всі шанувальники дорам і взагалі азійської культури.



І наостанок — комп'ютерні забавки. Вони є, навіть можна поперебирати, хоч і не так багато, як хотілося б: всього десять сторінок роздач на Гуртомі. Переважно це титри й українізовані меню, та інколи трапляються й озвучення. З офіційними локалізаціями, як відомо, велика проблема, бо розробники не бачать у тому сенсу, якщо українець може задовольнитися й російською версією. Небайдужі українські геймери постійно звертаються до компаній щодо цього питання, але й часу дарма не гають. Таким чином на Steam діє спільнота STS UA (Steam Translation Service), яка робить користувацькі локалізації, формуються команди на Гуртом. Працювати над перекладом ігор ще непростіше, ніж над серіалами, адже часто перекладач не бачить сцени, над якою він працює. Я звернулася за подробицями до команди «Шлякбित्रаф», яка не тільки українізує ігри, а й робить свої локалізації офіційними.



**- Ігор
«Медихронал»
Солодрай -**

Сьогодні на українське грання сумно дивитися: в той час, як відеоігри з офіційною російською локалізацією широко розповсюджуються

на різноманітних платформах по всій країні, українські локалізації продовжують «буксувати» в багні «піратства».

Команда «Шлякбित्रаф» — гурт небайдужих людей, волонтерів, які намагаються українізувати ігрові всесвіти всупереч потребам сучасного ринку. Спілька налічує 14 учасників з різних куточків України і здійснює перекладацьку діяльність з липня 2012 року.

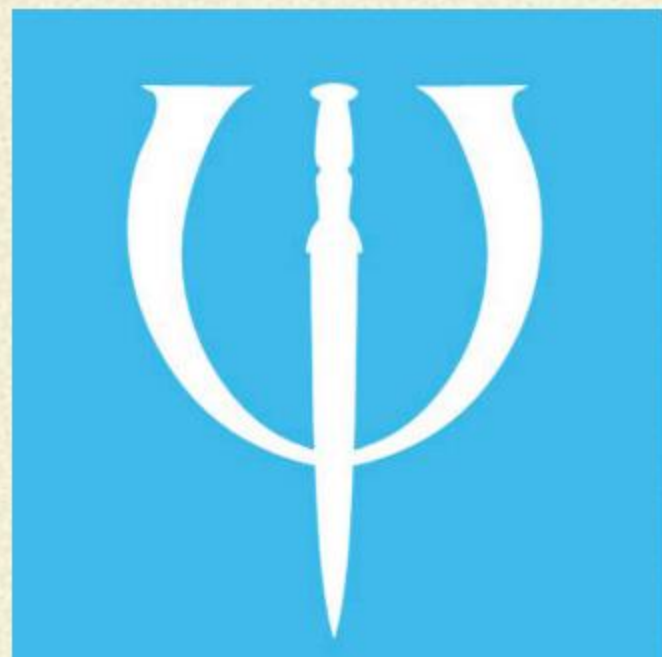
Хоча перекладачі команди на початку діяльності мали справу з кількома неофіційними локалізаціями (Bastion, King's Bounty: Crossworlds), родзинкою спільки стало те, що ми працюємо саме над офіційними локалізаціями, адже дедалі частіше можна зустріти геймерів, які хочуть і купують українізовані версії. Придбавши гру, вони роблять внесок у розвиток українського сегменту розважальної індустрії й допомагають рости цій галузі.

Іноді окремі небайдужі люди роблять грошові внески для підтримки наших перекладачів і редакторів, іноді просто дякують за можливість погратися в улюблену гру рідною мовою. Підтримка таких добродійців допомагає нам триматися на шляху до мети і дає надію, що якоїсь миті це стане самоокупною чи навіть прибутковою справою. Саме задля таких людей ми працюємо у свій вільний час після роботи чи навчання.

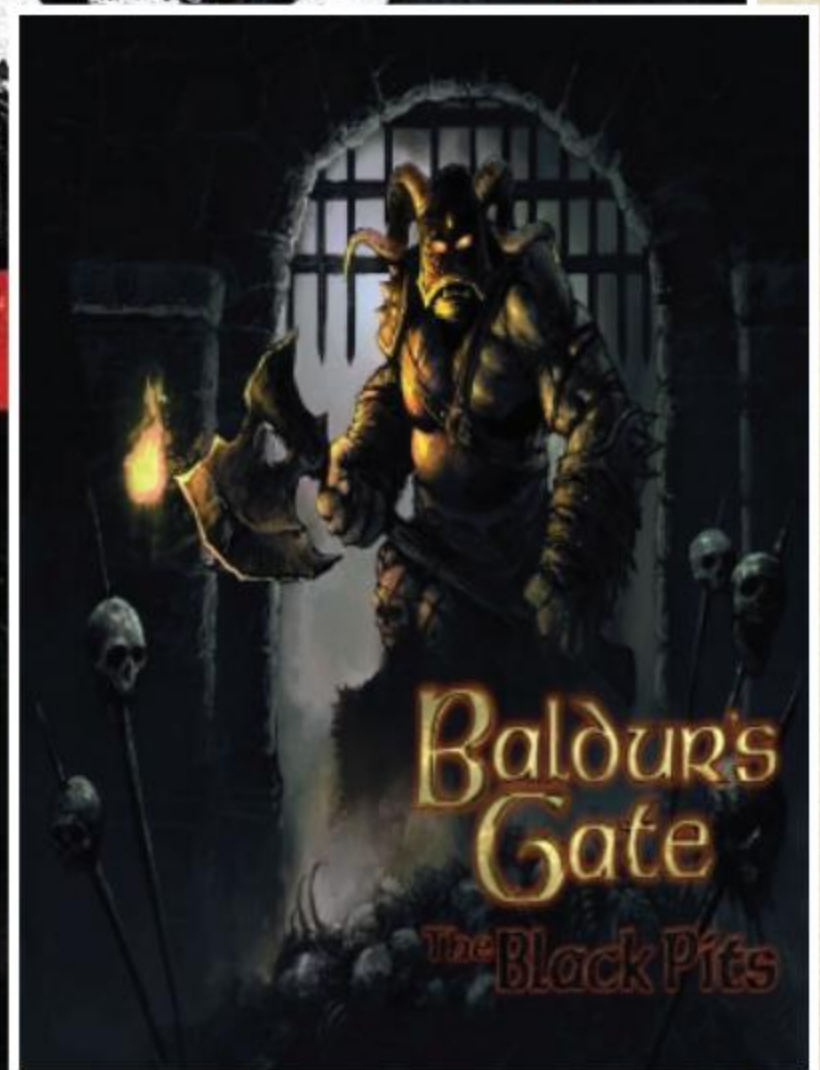
Зазвичай, обираючи гру до перекладу, ми дивимося на новоспечені і популярні забавки. Однак без згоди розробників не можемо розпочати переклад. Річ у тім, що виробники, бачачи статистику продажів ігор в Україні, розуміють, що не матимуть зиску зі спроби привабити споживача українською мовою. Проте ми не втрачаємо надії і продовжуємо стукати у двері розробників. Тож іноді нам відчиняють.

Переклад відеоігор — доволі цікавий процес, особливо якщо мова йде про жанр фентезі. Це свого роду поєднання кількох різновидів перекладу, зокрема художнього і технічного. Іноді чималий час доводиться копирсатися в Інтернеті в пошуках інформації про старовинний предмет чи історичні факти, а часом навіть вивчати ботаніку та вправлятися у віршуванні. До того ж, часто ігрові явища не мають аналогів у реальному світі, тому перекладачеві потрібно вдаватися до творчості.

Аби імена та інші власні назви були однакові упродовж гри, ми створюємо окремі словники для кожної локалізації. Це допомагає уникнути різночитання назв, термінів чи імен. Після перекладу ми перевіряємо виконану роботу одне одного на наявність помилок і невідповідностей зі словником — й тоді передаємо тексти редактору. А згодом, якщо є час та можливість, тестуємо гру. Словом, робимо все можливе, аби гравець отримував задоволення від української локалізації і хотів придбати ще.



PC DIGITAL



THE STANLEY PARABLE





8
ОКТАБРЯ
2016
ГОДА

КНЕВ, КИНОТЕАТР
«КРАКОВ»

РУСАНОВСКАЯ НАБЕРЕЖНАЯ, 12

14:00-23:00



Київ Steampunk Con

IV

КОВЕНТ-ГАРДЕН

(ДЖАЗ-ФЬЮЖЕН)

RED VIOLIN

(СКРИПИЧНЫЕ КАВЕРЫ)

СТАРИННЫЕ ТАНЦЫ С МАСТЕР-КЛАССОМ
КОНКУРСЫ И СОРЕВНОВАНИЯ, ЛЕКТОРИЙ, ФОТОЗОНА
ЯРМАРКА РЕМЕСЛЕННИКОВ, ПРЕЗЕНТАЦИИ КНИГ, КОМКСА И ФИЛЬМА
ТАНЦОРЫ, НАСТОЛЬНЫЕ И КАРТОЧНЫЕ ИГРЫ
ЛОКАЦИЯ «ГУЛЯНКА НА КЛАДБИЩЕ»

ВЗНОС - 100 ГРН ДО 7 ОКТАБРЯ,
150 ГРН - В ДЕНЬ КОНВЕНТА

С БРАСЛЕТОМ ФЕСТИВАЛЯ ФАНТАСТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ LITERRA В ДЕНЬ КОНВЕНТА - 100 ГРН.



КНИЖКОВА
ПОЛИЦЯ

ПЕРЕКЛАДИ

Абрагам Меррітт

КРІЗЬ «ДРАКОНЯЧЕ СКЛО»



Абрагам Меррітт (1884-1943) — американський письменник-фантаст, журналіст і редактор. У доробку залишив чимало містичних детективів та фантастичних романів про загублені цивілізації.

Вплив його творів прослідковується в роботах таких відомих письменників, як Говард Філіпс Лавкрафт та Рей Бредбері. У 1999 році був вшанований у Залі слави наукової фантастики та фентезі. Оповідання «Крізь «Драконяче скло» вперше опубліковане в «All-Story Weekly» 24 листопада 1917 року, згодом було передруковане у «Fantastic Novels» у вересні 1940 р.

Переклад оповідання здійснено перекладацькою спілкою «Шлякбитраф». Над текстом працювали: Юрій Бісик, Олекса Мельник, Софія Шуль та Андрій Мельник.

Герндон допомагав обирати Заборонене місто, коли союзники перетворили придурення боксерів на найграндіозніший розгул грабіжництва з часів Тамерлана. Шестеро з його моряків віддано пішли за ним піратською стежкою. Прихильний російський вельможа, котрого Герндон приймав у Нью-Йорку, подбав, аби він дістався берега та своєї яхти. Саме тому йому вдалося проплисти крізь Щілини з такою кількістю скарбів Сина Неба, як у найбільш успішного робітника пекінських виноградників.

Частину награваного він віддав чарівним паням, котрі були чи досі залишалися на сонячному боці його серця. Більшість добра Герндон використав, аби спорядити ті дві приголомшливі китайські кімнати в його будинку на П'ятій авеню. Та ще трішки, підкорившись невиразному релігійному потягу, він подарував музею «Метрополітен». Це, схоже, якимось чином узаконило його частку грабунку — немов пожертви богам та будівництво лікарень, палаців миру тощо.

Та «Драконяче скло», оскільки раніше не бачив нічого настільки дивовижного, він поставив у своїй спальні, де міг дивитися на нього, щойно прокинувшись уранці. А ще порозкладав поруч затінені світелка, аби можна було прокидатися серед ночі й дивитися на нього! Дивовижне? Те «Драконяче скло» було більш, ніж дивовижне! Той, хто його виготовив, жив тоді, коли боги ходили землею, щодня створюючи щось нове. Його могла виготовити лиш людина, що жила в такому оточенні. Іншого такого не існувало.

Я був на Гаваях, коли по дратах прийшла звістка про Герндонове перше зникнення. Багато розповідати не було що. Одного ранку його людина пішла до кімнати Герндона, щоби розбудити, а його там не виявилось. Проте весь одяг залишався на місці. Усе виглядало так, ніби Герндон мав би бути десь у будинку. Лиш його не було.

Чоловік з десятима мільйонами, авжеж, не може просто розчинитись у повітрі та зникнути, не зчинивши по

собі якогось шуму. Газети стежать за шумом, та колонки, зведені лиш до суті, містили тільки дві речі: Герндон прибув додому звечора, а вранці його вже ніде не було.

Я був у відкритому морі, прямував додому, аби допомогти з пошуками, коли бездротовий зв'язок розповів про його появу. Знайшовся на підлозі своєї спальні, в обірваному шовковому халаті, а його тіло понівечене, тигром немовби. Та його поверненню пояснень було не більше, аніж його зникненню.

Увечері його не було, а вранці — ось він. Герндон, коли зміг розмовляти, вповні відмовився що-небудь розповідати навіть своїм лікарям. Я вирушив прямо до Нью-Йорка, і чекав, доки слуги медицини вирішать, що краще дозволити йому мене побачити, аніж хай би ще хоч мить хвилювався, що не побачить мене.

Коли я ввійшов, Герндон піднявся з великого інвалідного крісла. Його очі були світлі та ясні, і в тому, як він привітав мене, слабкості не було, як і в рукостисканні. Медсестра вислизнула з кімнати.

— Що це було, Джиме? — вигукнув я. — Ясен світ, що з тобою трапилось?

— Та не ясно, чи то був цей світ, — мовив Герндон. Він вказав на щось, схоже на високий мольберт, вкритий важким шматом шовку, що всякий вишитими китайськими символами. Мить повагавшись, Герндон підійшов до шафи. Він вийняв дві важкі рушниці, ті самі, як я пригадував, котрими він користувався під час минулого полювання на слонів.

— Не подумаєш, що я божевільний, якщо попрошу тримати одну з них під рукою, доки розповідатиму, Ворде? — запитав він, немовби вибачався.

— Виглядає вельми реально, чи не так? — відхилив він халат і показав забинтовані груди. Я без питань узяв одну з рушниць і Герндон вхопив мене за плече. Він підійшов до мольберта й стягнув покривало.

— Ось воно, — сказав Герндон.

І тоді я вперше побачив «Драконяче скло»!

Ще не було нічого схожого на ту річ! Ніколи! Спершу все, що бачиш — холодна, зелена, мерехтлива прозорість, немов море, коли пливеш під водою тихого літнього дня й дивишся вгору крізь воду. На його краях — золоті й каминові краплі, смарагдові пробліски, мерехтіння кольору срібла та слонової кістки. З обрамленого червоним полум'ям топазового диска при його основі вихоплювалися непевні тьмяні жовтуваті вогники.

Згодом починаєш розуміти, що зелена прозорість є овальним шматком полірованого каменю. Краплі й пробліски ставали драконами. Їх було дванадцять. Їхні очі — смарагди, ікла — слонова кістка, а кігті золоті. То були лускаті дракони, а кожна лусочка настільки вкрита коштовностями, що основа — зелена, мов первісні джунглі — відтінювалась і переходила в яскравий шарлат, а вже шарлат — у золоті кінчики. Крила ж — зо срібла й кінової, та складені впритул до тіл.

І ці дракони були живі. Не мав метал та дерево стільки життя ще з часів, як Аль-Акрам, скульптор прадавнього Аду, вирізав першого крокодила і Всемогутній від задрості скарав його, вдихнувши у те творіння життя!

А в кінці вже бачиш, що топазовий диск, з якого вихоплювалися жовті вогники, є верхівкою металевої сфери, навколо котрої скрутився тонкий та червоний тринадцятий дракон, що кусав свого хвоста з кінчиком, немов у скорпіона.

Аж відбирало подих, з першого ж погляду на «Драконяче скло». Так, і другий та третій погляд також — та й щоразу, як дивився на нього.

— Де ти його взяв? — запитав я, дещо тремтячи.

Герндон спокійно відповів:

— Воно було в маленькому прихованому склепі в Імператорському палаці. Ми туди залізли, — завагався він — ну, можна сказати, випадково. Лиш я його побачив, то знав, що мушу взяти зі собою. Якої ти думки про нього?

— Якої думки? — вигукнув я. — Якої думки? Та це найдивовижніша річ, зроблена рукою людини! Що то за камінь? Нефрит?

— Я не певен, — сказав Герндон. — Але йди сюди. Стань просто переді мною.

Він вимкнув у кімнаті світло. Клацнув іншим перемикачем і на скло навпроти мене три затінені електроприлади викинули промені в його, немов дзеркальний, овал.

— Дивися! — промовив Герндон. — Кажи, що бачиш?

Я подивився на скло. Спершу не бачив нічого, та промені світили все далі й далі — аж до безмежної далечини, здавалося. А тоді...

— Божечку! — скрикнув я завмираючи від жаху. — Джиме, що це за пекельна річ?

— Спокійно, друже, — почувся голос Герндона. У ньому було полегшення та радісна цікавість. — Спокійно. Скажи, що ти бачиш?

Я сказав:

— Схоже, я бачу крізь безмежну відстань... Однак усе те так близько, ніби воно по той бік скла. Я бачу ущелину, що прорізає дві темно-зелені маси. Бачу лапу, велетенське, огидне лапище, що тягнеться крізь ущелину. На ньому сім пазурів, котрі змикаються й розмикаються... змикаються й розмикаються. Любий боже, оце лапище, Джиме! Немов ті лапи, котрі сягають із дір ламайського пекла, аби схопити сліпі душі, що проходять повз!

— Дивись, дивись далі, через ущелину, понад кігтем. Вона розширюється. Що бачиш?

Я сказав:

— Бачу гору, що здіймається невимовно високо та розтинає небеса, мов піраміда. Позаду вистрибують язички полум'я та обрамлюють її. Бачу велику світляну кулю, немов місяць, що повільно висувається з того полум'я; ще одна рухається по схилу гори; а третя запливає у полум'я

на найдальшому краї...

— Сім місяців Рака, — прошепотів Герндон, немовби сам до себе. — Семеро місяців, котрі купаються у яскравому полум'ї Рака, що є вогнем життя, і котрі оперізують Лаліл, немов діадема. Той, кого освітили сім місяців Рака, пов'язаний із Лаліл на це життя, і на десять тисяч життів.

Він простягнув руку до перемикача. Кімната знову освітилася.

— Джиме, — сказав я, — це не може бути дійсністю! Що це таке? Якась диявольська ілюзія у склі?

Він розв'язав бинти на грудях.

— Ти бачив лапу зі сімома пазурами, — тихо відповів він. — То поглянь ще на це.

Крізь білу плоть його грудей, від лівого плеча до низу ребер праворуч, проходило сім борозн, що загоювалися. Складалося враження, немов по грудях провели велетенським сталевим гребенем. Як проорано.

— Це від тієї лапи, — сказав він тихо, як і раніше.

— Ворде, — продовжив Герндон, перш ніж я зміг щось сказати, — Я хотів, аби ти побачив... оте все. Я не знав, чи побачиш ти його. Не знаю, чи повіриш ти мені навіть тепер. Мабуть, і я б на твоєму місці не повірив... Та все ж...

Він підійшов і накинув покривало на «Драконяче скло».

— Я тобі розповім, — сказав Герндон. — Хотів би зробити це... без перешкод. Тому й накриваю його.

— Напевно, — почав він повільно. — Напевно, Ворде, ти ніколи не чув ані про Рака Дивотворця, котрий жив десь іще за початку всього, ані про те, як Найстарший із Дивотворців вигнав його десь за край світу?

— Ні, — коротко мовив я, усе ще в потрясінні від побаченого.

— Це значна частина того, про що я збираюся розповісти, — продовжив Герндон. — Звісно, тобі це все здається маячнею, але... Спершу я натрапив на ту легенду в Тибеті. Потім вона знову мені трапилася — з іншими назвами, звісно, — коли я вибирався з Китаю.

Гадаю, коли народився Рак, боги все ще крутилися поруч із людьми. Історія його походження дещо скандальна. Коли Рак подорослішав, то його не вдовольняло тільки дивитися, як створюють дивовижні речі. Він хотів сам їх робити і... Ну, він навчився цьому. Якось згодом Найстарший Дивотворець натрапив на декілька речей, котрі зробив Рак, і вони були прекрасними, аж трішки занадто прекрасними. Він не хотів знищувати нижчого дивотворця, бо, як подекували, відчував певну відповідальність. Тож він відправив Рака в інше місце — поза межі світу — і дав йому владу над одним із мільйонів народжених, аби провадити, зваблювати чи затягувати цю душу до своїх володінь, і таким чином створити власний народ. І над цими людьми Рак мав усю повноту влади.

— І пішов Рак за межі світу. Своє володіння обгородив хмарами. Звів там високу гору й на її схилі збудував місто для тих чоловіків та жінок, які мали йому належати. Усе місто він оточив дивовижними садами, а в ті сади помістив багато чого — і доброго, і надзвичайно жахливого. Навколо вершини гори він розташував сім місяців, наче діадему, а позаду гори роздмухав вогнище — вогнище життя, через яке невинно проходять місяці, щоб відродитися знову, — голос Герндона знизився на шепіт.

— Через яке проходять місяці, — сказав він. — А з ними душі людей Рака. Вони проходять крізь вогнище й народжуються знову... і знову... до десяти тисяч життів. Я бачив місяці Рака й душі, які крокували з ними у вогонь. У тому краю нема сонця — тільки нові місяці, які зелено осявають місто та сади.

— Джиме, — нетерпляче вигукнув я. — Та що ти таке городиш? Чоловіче, прокинься! Як уся та нісенітниця цього стосується?



Я вказав на прикрите «Драконяче скло».

— Отак, — мовив він. — Адже через нього лежить шлях у сади Рака!

Важка зброя випала з моєї руки і я вражено дивився то на нього, то на скло, то знову на нього. Він посміхнувся і вказав на свої забинтовані груди.

— Я пішов зі союзниками прямісінько до Пекіна. Я розумів, що станеться далі, і хотів бути там у час смерті. Одним з перших я ввійшов у Заборонене місто. Я дурів від наживи, як і всі. Від того видовища можна було збожеволіти, Ворде. Вояки з повними оберемками цінностей, які не зміг би купити навіть Морган; вояки з прегарним намистом на своїх волохатих шиях і напханими самоцвітами кишеньками; вояки з роздутими сорочками від скарбів, які Сини Неба накопичували століттями! Ми були наче готи, що грабували імперський Рим. Александрове воїнство, що плюндрувало ту прадавню, всипану коштовностями куртизанку, королівський Тір! Злодії у великому масштабі стародавності, масштабі такому великому, що піднімає до героїчності навіть злодійство.

Ми дісталися тронної зали. Там був невеличкий прохід, що вів кудись ліворуч, тож я зі своїм загоном звернув туди. Ми зайшли в маленьку восьмикутну кімнату. Там не було нічого, лише дуже незвичайна скоцюрблена нефритова фігурка. Вона стояла на підлозі спиною до нас. Один з моїх людей нахилився, щоби підняти її. Він послизнувся. Фігурка вилетіла з його руки і хряснулась об стіну. Зараз же вихилилася одна плита. Завдяки... ну, можеш назвати це таланом, ми відкрили таємницю тієї восьмикутної кімнатки!

Я посвітив у отвір. Там було щось наче каплиця у формі циліндра. Кругла долівка мала в діаметрі близько трьох метрів. Стіни вкриті розписами, китайськими персонажами, чудернацькими тваринами та іншим, чого не можу чітко описати. По колу цієї кімнати на висоті близько двох метрів тягнулася картина. На ній було зображене щось наче острів, який злітав у космос. Хмари обліпили його краї, як замерзлі моря з веселками. З одного краю острова здіймалася гора, немов піраміда. Навколо її вершини було сім місяців, а над вершиною — обличчя!

Я не міг згадати, що то за обличчя, і не міг відірвати від нього очей. Воно не було китайським і не належало жодній відомій мені расі. Те обличчя було старе, як світ, і молоде, як завтрашний день. На вигляд доброзичливе й злобне, лагідне й жорстоке, милосердне й нещадне, похмуре, як Сатана, і радісне, як Аполон. Очі ж були жовті-жовтісінькі, мов сонячний камінь на клейноді Пернатого Змія, якому тут поклонялися у Прихованому храмі Тулуна. І мудрі, наче Доля.

„Тут ще щось є, пане“, — сказав Мартін... Ти ж пам'ятаєш Мартіна, мого старшого помічника. Він вказав на щось закутане збоку. Я зайшов і зняв з тієї штуки покриття, яке спадало, наче каптур. То було «Драконяче скло»!

Щойно я його побачив, як одразу захотів, аби воно було моїм... І знав, що так і буде. Я відчував, що не хочу цю річ покидати, так само, як і вона не хотіла, щоби її покидали. У мене одразу склалося враження, ніби «Драконяче скло» живе. Так само, як ти і я. Утім, я таки його покинув. Заніс його на яхту, і от тоді вперше сталося дещо дивне.

Пам'ятаєш Ву-Сіна, мого корабельного стюарда? Ти знаєш, яка в нього англійська. Препаскудна! «Драконяче скло» було в моїй каюті. Я забув замкнути двері. І от почувся свист різкого вдиху. Я обернувся й побачив Ву-Сіна. Ну, ти ж знаєш, що він не з тих, хто має розумний вигляд. Однак, здається, щось промайнуло на його обличчі і злегка змінило його. Вираз тупості зник, наче за помахом губки. Ву-Сін не підводив погляду, але промовив, і то чистою англійською: «Чи зважив господар як слід на ціну своєї

власності?»

У мене ледь щелепа не відпала.

«Можливо, — продовжував він, — господареві не доводилося чувати про славетного Хао-Цана? То хай послухає».

Я не міг ані поворухнутись, ані слова мовити, Ворде. Але тепер знаю, що тоді мене стримувало не тільки щире здивування. Я слухав, як Ву-Сін вишуканою мовою розповідав мені ту ж саму історію, яку я чув у Тибеті, тільки там він називався Рак, а не Хао-Цан. Але історія була така сама.

«І, — закінчив Ву-Сін, — перед тим, як податися вдалечінь, славетний Хао-Цан зробив так, що створилося велике диво. Він назвав його «Ворота», — Ву-Сін повів рукою у напрямку «Драконячого скла». — Господар його має. Але що робити тому, хто має Ворота, окрім як пройти крізь них? Чи ж не краще покинути ті Ворота... якщо тільки немає відваги пройти крізь них?»

Він мовчав. І я мовчав теж. Усе, на що я був спроможний, то це дивуватися, де це хлопака так підтягнув свою англійську. А тоді Ву-Сін випростався. На мить його очі зустрілися з моїми. Вони були жовті-жовтісінькі, Ворде, і мудрі-мудрі! У думках зараз же виринула кімнатка за перегородкою. Ворде... очі Ву-Сіна були очима того обличчя, що височіло над горою з місяцями!

І враз лице Ву-Сіна знову набрало своїх колишніх, звичних рис тупості. Його очі у зверненому на мене погляді були чорні й каламутні. Я зістрибнув зі свого стільця.

«Як це розуміти, ти, брехло жовте! — закричав я. — Як це розуміти, що ти весь цей час удавав, наче не вмієш розмовляти англійською?»

Він дивився на мене з таким же дурним виразом, як і зазвичай. Скиглив на своєму піджині, що нічого не тямить, що до мене й слова досі не мовив. Більше нічого від нього не можна було добитися, хоч від переляку ледь не обхезався. Я вимушений був йому повірити. До того ж я бачив його очі. Отож, тоді мене розібрала велика цікавість, і я ще більше загорівся бажанням безпечно довести те скло додому.

Я довіз його додому. Установив його тут і облаштував світло так, як ти бачив. У мене було якесь відчуття, ніби те скло чекає... на щось. І я навіть не уявляв, на що. Але то буде щось вельми важливе — це я знав...

Раптом він уперся головою в долоні й захитався туди-сюди.

— Скільки ще? Скільки ще? — застогнав він. — Скільки ще, Санту?

— Джиме! — скрикнув я. — Джиме! Що з тобою?

Він випростався.

— Зараз ти зрозумієш, — сказав він. А тоді, так само тихо, як перед тим: — Я відчував, що скло чекає. Тієї ночі, коли я зник, не міг заснути. Я загасив усе світло в кімнаті, позасвічував навколо того скла й сів перед ним. Не знаю, скільки часу я сидів, але зненацька зірвався на ноги. Здалося, що дракони заворушилися! І вони рухалися! Вони повзали й повзали довкола скла. Усе швидше й швидше. Тринадцятий дракон крутився навколо топазової кулі. Вони кружляли чимраз швидше і швидше, аж не можна вже було нічого розібрати, окрім ореолу багряно-золотих спалахів. Скло ж тим часом розпливалося — усе більше й більше, аж доки взагалі не стало зеленим туманом. Я ступив, щоби його помацати. Моя рука пройшла крізь нього, наче там нічого не було.

Я потягнувся вперед — по лікоть, по плече. Відчув, як мою руку схопили чийсь теплі пальчики. Я пройшов туди...

— Пройшов крізь скло? — вигукнув я.

— Крізь скло, — ствердив він. — А потім... відчув, як інша маленька рука торкається мого лица. Я побачив Санту!



«Я не міг згадати, що то за обличчя, і не міг відірвати від нього очей. Воно не було китайським і не належало жодній відомій мені расі. Те обличчя було старе, як світ, і молоде, як завтрашній день. На вигляд доброзичливе й злобне, лагідне й жорстоке, милосердне й нещадне, похмуре, як Сатана, і радісне, як Аполон».

Її очі були блакитні, мов волошки, блакитні, мов той великий сапфір, що сяє на чолі Вішну в його храмі в Бенаресі. І широко-широко розміщені. Волосся було синьо-чорне, двома довгими косами воно спадало між її маленькі перса. Увінчував Санту золотий дракон, а коси визирали з-під його лап. Ще один золотий дракон її оперізував. Вона засміялася мені в очі й потягнула мою голову донизу, аж мої губи торкнулися її губ. Вона була струнка й гнучка, та піддатлива, як той очерет, що росте перед святилищем Гатгор на краю ставка Джіба. Хто така Санту і звідкіля — того мені не знати. Але знаю напевне одне: вона вродливіша за всіх жінок на землі. А що то за жінка!

Її рука зіслизнула з моєї шиї й вона потягнула мене вперед. Я роззирнувся. Ми стояли в ущелині між двома великими скелями. Вони були м'якого зеленого кольору, як «Драконяче скло». Позаду нас лежала зелена імла. Ущелина попереду тягнулася на невелику відстань. Крізь неї було видно величезну гору, що мов піраміда випиналася високо-високо у хризопразове небо. З її схилів пульсувало м'яке рожеве світло, а понад нею повільно ширяла вельтенська куля зеленого вогню. Дівчина потягнула мене до виходу з ущелини. Ми йшли мовчки, тримаючись за руки. Я хутко зметикував: Ворде, я був у тому місці, яке було намальоване в кімнатці з «Драконячим склом»!

Ми вийшли з ущелини в сад. Сади багатоконного Грама, які пропали в пустелі через свою незрівнянну красу, либонь були такі ж, як те місце. Там росли дивовижні, величезні дерева, чиї віти здавалися пір'їнистими султанами, і султани ті сяяли вогнями, як на ногах танцівників Індри. Уздовж нашого шляху росли небачені квіти. Їхні серцевини сяяли, неначе світлячки, що прикріплені до веселкового мосту в Асгард. Крізь дерева повівав вітер, а між їхніми стовбурами колихалися світлі тіні. Чувся дівочий сміх і чоловічий спів.

— Ми пішли далі. Коли далеко в саду почулися тихі крики, дівчина кинулася до мене, розкинувши руки для обіймів. Плач припинився і ми пішли далі. Гора стала більш похилою. Я побачив ще одну велику кулю зеленого

вогню, що виникла з рожевих спалахів, праворуч від піку. Також я побачив променисте сяйво ліворуч. Позаду нього був цікавий хвіст із туману. Це туман, в якому блукали безліч маленьких зірок. Все було залите м'яким зеленим світлом — наче воно проходило крізь блідий смарагд.

Ми повернули та пішли вздовж іншого незначного сліду. Цей слід привів нас до невеликого пагорбу, на якому стояв маленький будинок. Він був схожий на будинок зі слонової кістки. Дуже дивний маленький будинок. Найбільше схожий на пагоди Джайн в Брахмапутрі. Стіни сяяли, наче на них світило яскраве світло. Дівчина торкнулася стіни і панель відсунулася. Ми увійшли, а панель знову закрила вихід.

Кімната була заповнена жовтим світлом, яке наче щось шепотіло. Я кажу „шепотіло“, бо саме так воно здавалося. Світло було ніжним і живим. Сходи зі слонової кістки вели в кімнату нагорі. Дівчина штовхнула мене в їх напрямку. Жоден з нас не промовив ані слова. На мене діяло закляття мовчання. Я не міг говорити. Схоже, що сказати було нічого. Я відчув надзвичайний спокій та легкість, наче повернувся додому. Піднявся сходами в кімнату нагору. З довгого вузького вікна пробивалася смужка зеленого світла, а решта кімнати була оповита темрявою. Через вікно я бачив гору та її місяці. На підлозі було підголів'я зі слонової кістки та якась тканина з шовку. Раптом я дуже захотів спати. Впав на шовк і одразу заснув.

— Коли я прокинувся, дівчина з волошковими очима лежала поруч! Вона спала. Поки я спостерігав за нею, її очі розплющилися. Вона усміхнулася та притягнула мене до себе...

Я не знаю чому, але мені згадалося одне ім'я. «Санту!» — вигукнув я. Вона усміхнулася знову і я зрозумів, що я назвав її ім'я. Мені здалося, що я згадав її, спогади прийшли з глибини віків. Я встав та підійшов до вікна. Я подивився на гору. У неї тепер було два місяці. А тоді я побачив місто, що розташувалося на схилі гори. Це було місто, яке можна побачити уві сні. Такі міста також описували казкарі Ель-Багари. Воно було повністю зі слонової кіст-

ки й сяло зеленими, синіми та багряними кольорами. Я бачив людей, які ходили його вулицями. А тоді пролунав дзвін маленьких золотих дзвіночків.

Я повернувся і поглянув на дівчину. Вона сиділа, склавши руки на коліна, спостерігаючи за мною. Я миттєво закохався, почуття було сильним. Вона встала і я обійняв її.

Місяці багато разів пролітали навколо гори, а за ними летіли зірки, що застрягли в тумані. Я не бачив нікого, крім Санту, нас нічого не відволікало. Ми зібрали фрукти з дерев, в них містилася есенція життя. Так, напевне саме такими були фрукти з Дерева життя, що стояло в Еденському саду. Ми пили зелену воду, що миготіла зеленими вогнями. Вона смакувала як вино, яким Озіріс частує спрагли душі, щоб надати їм сили. Ми купалися в басейнах з різьбленого каменю, які були наповнені водою жовтою, наче бурштин. Здебільшого ми гуляли в садах. Там було багато дивовижних речей. Вони були дуже незвичайні. То був не день і не ніч. Лише зелене світло від місяців, що безупинно змінювали один одного. Ми зовсім не розмовляли одне з одним. Не знаю, чому. Ніколи не спадало на думку, що сказати.

А потім Санту почала співати для мене. То були дивні пісні. Я не міг розібрати слів. Але малював собі картинки в уяві. Я бачив, як Рак Дивотворець обробляє свої сади, наповнюючи їх прекрасними та жахливими речами. Я бачив, як він піднявся на вершину і зрозумів, що то Лаліт; бачив, як він створює сім місяців і розпалює вогонь — вогонь життя. Я бачив, як він будує своє місто і бачив чоловіків та жінок, що сходяться до нього зі всього світу та проходять крізь багато воріт.

Санту співала, а я зрозумів, що той потік зірок у тумані — то душі людей Рака, що прагнули переродження. Вона співала, а я побачив себе через багато століть, побачив, як я прогулююсь по місту Рака поруч із Санту. Її пісня стогнала, а я відчув себе однією із зірок, що заплуталися в тумані. Її пісня плакала, а я відчув себе зіркою, що пробивається крізь туман, і, зрештою, виривається... та летить усе далі й далі через безмежний зелений простір...

— Перед нами стояв чоловік. Він був дуже високий. Його обличчя здавалось одночасно жорстоким та добрим, похмурим, наче в Сатани, та радісним, наче в Аполлона. Він подивився на нас, і колір його очей був, наче жовтець. У цих очах сяяла мудрість, стільки мудрості! Ворде, це було обличчя над вершиною, в кімнаті «Драконячого скла»! Очі, що дивилися на мене з обличчя Ву-Сіна! Він посміхнувся нам на якусь мить, а тоді... він зник!

Я взяв Санту за руку і почав бігти. Раптом я зрозумів, що з мене досить цих примарних садів Рака; що я хочу повернутися в рідний край. Але тільки разом із Санту. Я спробував згадати шлях до ущелини. Мені здавалося, що так ми зможемо повернутися. Ми бігли. Далеко позаду почувся плач. Санту закричала, але я знав, що злякалася вона не за себе. Вона боялася за мене. Жодна з місцевих істот не могла зашкодити їй, бо вона була однією з них. Плач лунав дедалі ближче. Я обернувся.

— Пронизуючи зелене повітря, до нас спускалося чудовисько, неймовірне чудовисько, Ворде! Він був схожий на крилатого звіра Апокаліпсису, що несе жінку, одягнену в фіолетово-червону мантію. Він жахав та був прекрасний водночас. Склав свої червоно-золоті крила, а його довге блискуче тіло кинулося на мене, наче величезний спис.

А потім... перш ніж він збирався напасти, туман розділив нас! Це був веселковий туман і... його хтось сюди скерував. Так, наче його тримала чиясь рука, а потім кинула сюди, немов м'яч. Я почув, як крилате чудовисько заверещало від розчарування, а рука Санту стиснула мою ще сильніше. Ми побігли крізь туман.

Перед нами була ущелина між двома зеленими ске-

лями. Ми безупинно бігли наввипередки до неї, а прекрасно-жахливе сяйво наздоганяло мене... і щоразу на допомогу приходив туман. Це була гра! Аж тут я почув сміх і зрозумів, хто полює за мною. Володар чудовиська і той, хто створив туман. Це був він, той із жовтими очима. Він грався зі мною, наче дитина грається з котом, коли дражнить його шматком м'яса, знову й знову вириваючи той шматок з голодної пащі!

Туман розсіявся після мого останнього ривку і вхід до ущелини виявився просто перед нами. Та істота знову налетіла на нас, але цього разу туман не з'явився. Гравець втомився від гри! Під час його нападу Санту закрила мене собою. Чудовисько відхилилося і його кіготь, що мав роздерти мене від горлянки до поясу лише злегка зачепив мене. Я падав і падав крізь нескінченний зелений простір.

— Коли я прокинувся, то був тут, у цьому ліжку. Навколо мене стояли лікарі, а ще було це... — він вказав на перев'язані груди.

Тієї ночі, коли медсестра заснула, я підійнявся та подивився крізь «Драконяче скло». І побачив... побачив кіготь. Чудовисько там. Воно чекає на мене!

Герндон замовк на якусь мить.

— Якщо йому набридне чекати, він може відправити чудовисько по мене, — сказав він, — я маю на увазі чоловіка з жовтими очима. Мені дуже кортить випробувати дещо з цієї зброї на ньому. Воно справжнє, розумієш? Чудовисько справжнє... а ця зброя зупиняла слонів.

— Але чоловік із жовтими очима, Джиме, — прошепотів я, — хто він?

— Він, — сказав Герндон, — та він же і є сам Дивотворець!

— У це неможливо повірити! — вигукнув я. — Це... це божевілья! Це якась диявольська ілюзія в склі. Це наче... кришталева куля змушує тебе заіпнотизувати самого себе і повірити, що речі, які ти сам вигадуєш — реальні. Розбий її, Джиме! Це зла річ! Розбий її!

— Розбий її! — недовіжливо сказав він. — Розбити її? Не заради десяти тисяч життів, які втратив Рак! Не справжні? А хіба ці рани не справжні? Хіба Санту не справжня? Розбити її! Господи, ти не знаєш, про що просиш, чоловіче! Адже це мій єдиний шлях назад до неї! Якщо той жовтоокий біс дійсно був таким розумним, яким здавався, то він знав би, що йому не варто залишати те чудовисько там на варті. Я хочу повернутися, Ворде, я хочу повернутися та забрати її зі собою. У мене є ідея, яка чомусь не спала йому на думку... що ж, повний контроль. Мені спало на думку, що Найвеличніший Чудотворець не віддасть повністю всі душі, що проходять через багато воріт до його королівства, в руки Рака. Є один спосіб, Ворде, є спосіб, як втекти від нього. Я переміг його раз, Ворде. Я впевнений у цьому. Але тоді я покинув Санту. Я повинен повернутися по неї. Саме тому я знайшов невеличкий прохід, що починається в тронній залі. І він також про нього знає. Саме тому йому довелося скерувати звіра проти мене.

— І я пройду цим шляхом знову, Ворде. І я знову повернуся, але вже зі Санту!

Та він не повернувся. Вже минуло шість місяців відтоді, як він зник удруге. Знову зник зі своєї спальні, як і першого разу. Згідно зі заповітом, який знайшли пізніше, у випадку його зникнення, якщо він не повернеться протягом тижня, його будинок та все майно діставалося мені. Я заволодів «Драконячим склом». Дракони знову повернулися по Герндона і йому довелося ще раз пройти через браму. Я знайшов лиш один екземпляр зброї проти слонів. Я знав, що в нього було досить часу, щоби забрати решту зі собою.

Багато ночей поспіль я сидів перед склом, чекаючи, що він повернеться крізь нього... разом зі Санту. Рано чи пізно вони повернуться. Це я знаю напевно.

Говард Філіпс Лавкрафт



НОТАТКИ ПРО

НАПИСАННЯ ЖАНРУ ВІРД



Говард Філіпс Лавкрафт (1890-1937) — американський письменник-фантаст, журналіст та поет, творець всесвіту міфічного Ктулху. Вважається одним із прабатьків сучасного жанру жахів. Писав у жанрі, який має назву вірд-фікшн (weird fiction), і в поданому далі есе ведеться мова про його особливості.

Жанр вірд містить у собі елементи жахів, містики та фентезі. Він виник наприкінці 19 століття і був популярним у 20-му. Конкретні його ознаки важко окреслити, це химерні історії про надприродне, міфічне, чудернацьке, сюрреалістичне. Варто зазначити, що в 21 столітті з'явився наступник вірду — нью-вірд, в якому пишуть Чайна М'євіль, Стів Свейнстон, К. Дж. Бішоп.

Есе переклала Анна Князева.

Я пишу історії, щоб отримати задоволення від чіткішого, детальнішого та стійкішого уявлення тих невизначених, невловимих, уривчастих вражень від подиву, краси та захопливого очікування, які я отримую від певних видовищ (сценічних, архітектурних, атмосферних і т.д.), ідей, випадків та зображень, на які натрапляю у творах мистецтва та літературі. Я обрав історії у жанрі вірд (weird fiction), бо вони найкраще відображають моє захоплення — одне із моїх найсильніших та найстійкіших бажань досягти, хай навіть на мить, ілюзії незвичайного припинення чи порушення зухвалих обмежень часом, простором, законами природи, що назавжди полонять нас і зводять на нівець зацікавленість безкінечним космічним простором поза межами нашого бачення та аналізу. Ці історії часто наголошують на елементі жаху, тому що страх — це найглибше та найсильніше людське почуття. Воно одне з тих, що найкраще допомагає створювати ілюзії, які йдуть урозріз із законами природи. Жах та невідомість чи незнайомість завжди тісно взаємопов'язані, тож важко створити переконливу картинку повного заперечення законів природи чи космічного вторгнення, чи «зовнішнього боку» без наголосу на почутті страху. Час відіграє значну роль у стількох моїх оповіданнях, тому що цей елемент, на мою думку, найбільш вражаюча і нещадно жахлива річ у Всесвіті. *Конфлікт із часом*, як мені здається, найбільш потужна і родюча тема в усіх людських способах вираження.

Хоча обрана мною форма написання оповідань, вочевидь, особлива і, можливо, обмежена, тим не мен-

ше, це такий стійкий і постійний спосіб вираження, настільки ж давній, як і сама література. Завжди знайдеться невелика кількість людей, що відчують надзвичайний інтерес до невідомого зовнішнього простору і палке бажання втекти із в'язниці відомого і реального до тих зачарованих земель неймовірних пригод і безкінечних можливостей, які відкривають перед нами мрії, миттєво малюючи в уяві дрімучі ліси, фантастичні міські вежі і полум'яний захід сонця. До таких людей належать як великі автори, так і невідомі аматори, як я: Дансені, По, Артур Мейчен, М. Р. Джеймс, Альджернон Блеквуд і Вальтер Де Ла Мар — типові майстри у цій галузі.

Що ж до того, як я пишу оповідання, то єдиного способу не існує. У кожного своя історія. Раз чи двічі це був літературно описаний сон, але зазвичай я починаю із настрою чи ідеї, картинку, яку хочу висловити, і обдумую її, аж доки не знаходжу найкращий спосіб, як втілити її у певний ланцюжок вражаючих випадковостей, який можна описати конкретними термінами. Зазвичай я подумки пробігаюсь переліком основних обставин чи подій, які найкраще підходять до цього настрою, ідеї або зображення, а потім починаю обдумувати логічне чи природне пояснення конкретного настрою, ідеї чи зображення у контексті основних обставин чи ж ситуацій.

Фактичний процес написання, звичайно, різниться залежно від вибору теми або внутрішньої концепції, але, якщо проаналізувати історію усіх моїх оповідань, то можна вивести загальну методичку:

1) підготуй план чи сценарій подій у тому *порядку, в якому вони траплятимуться*, а не в тому, в якому вони будуть згадані. Описуй їх достатньо повно, щоб висвітлити усі важливі моменти і пояснити усе заплановане. Деталі, коментарі та оцінка наслідків інколи бажані у цьому тимчасовому плані;

2) підготуй другий план чи сценарій подій – цього разу *в тому порядку, в якому вони будуть згадані* (а не в тому, як вони траплятимуться), з достатньою повнотою деталей та нотатками про те, як змінюватиметься перспектива, наголоси та кульмінація. Внеси зміни до оригінального плану, якщо виникне така потреба, щоб підвищити драматизм чи загальну ефективність оповідання. Додай або прибери події за бажанням — не зв'язуй себе початковим задумом, навіть якщо у кінцевому результаті оповідання буде повністю відрізнитися від задуманого. Внось доповнення та зміни, коли б це не знадобилось у процесі написання;

3) запиши історію – жваво, швидко і не надто критично – за *другим* планом або за планом, в якому події описані послідовно. Змінюй випадки та сюжет, коли б розвиток подій цього не вимагав, ніколи не обмежуй себе рамками жодного із попередніх планів. Якщо розвиток сюжету раптом відкриває нову можливість для драматичного ефекту чи яскравої оповіді, додай що завгодно, якщо це буде корисно, і повернись назад та узгодь попередні частини із новим планом. Вставляй та видаляй цілі частини, якщо це буде потрібно або якщо буде таке бажання, спробуй різні початки та закінчення, аж доки не отримаєш найкращий варіант. Але переконайся, що всі взаємозв'язки в оповіданні повністю відповідають остаточному плану. Прибери усі можливі надлишки — слова, речення, абзаци, цілі епізоди чи елементи — дотримуйся звичних застережень стосовно узгодження усіх зв'язків;

4) перевір остаточний варіант тексту, звертаючи особливу увагу на лексику, синтаксис, ритмічність прози, співвідношення частин, точність стилю, витонченість та переконливість переходів (від сцени до сцени, від повільної та детальної дії до швидкої та уривчастої і навпаки, і так далі), ефектність початку, закінчення, кульмінацій і т.д., драматичну невизначеність та інтерес, правдоподібність і атмосферу та інші різноманітні елементи;

5) підготуй акуратно надруковану копію — не вагаючись внось фінальні правки там, де вони здаватимуться доречними.

Перший із цих кроків найчастіше є виключно ментальним — низка обставин і подій, яку я ретельно обдумую і ніколи не записую до того, як буду готовий записати детальний план подій у порядку оповіді. Потім, щоправда, я інколи починаю навіть фактично написання ще до того, як знатиму, як розвиватиму ідею — цей початок формує проблему, яку я потім і розвиваю.

На мою думку, існує чотири окремих види вірд-історій: один виражає *настрій чи почуття*, інший — *яскравий задум*, третій — *звичайну ситуацію, умову, легенду чи інтелектуальний задум*, а четвертий пояснює *точно визначену живописну картину або особливо драматичну ситуацію чи кульмінацію*. З іншого боку, вірд-історії можна об'єднати у дві умовні групи: ті, в яких диво чи жахіття стосується якоїсь *обставини* чи *феномену*, та ті, у яких вони пов'язані із *чиймись діями* у поєднанні із незвичною обставиною чи феноменом.

Кожна вірд-історія, якщо говорити саме про жахи, включає п'ять визначальних елементів:

а) базові, які підкреслюють жах чи аномалію — обставини, істоти і т.д.;

б) загальні ефекти, які стосуються жаху;

в) спосіб виявлення — об'єкт, що уособлює жах та помічений феномен;

г) типи страху — реакція на жах;

г) особливі наслідки жаху в поєднанні із наявною низкою обставин.

Коли я пишу вірд-історії, то завжди намагаюся дуже обережно досягти правильного настрою та атмосфери, наголосу на правильному місці, там де він і має бути. Не можна уявити, якщо не рахувати недосвідчених писак, сукупність неможливих, неправдоподібних чи непереконливих феноменів, як от звичайна оповідь про вмотивовані дії та шаблонні почуття. Непереконливі події та обставини — це ті особливі перешкоди, які

потрібно подолати. А досягти ідеальності можна лише через підтримання ретельного реалізму на кожному етапі історії, за винятком того, що стосується дива. Цим дивом мають насолоджуватися без поспіху, із обережним нашаруванням почуттів, інакше воно здаватиметься пласким і непереконливим. Саме його існування, як основного елементу оповідання, має бути приховане у персонажах та подіях. Але персонажі та події мають бути закономірними та природними, за винятком тих випадків, коли вони дотичні до окремого дива. Залежно від центрального дива, персонажі мають показати однаково непереборне почуття, яке такі ж персонажі відчували б у реальному житті. Ніколи не сприймай диво як належне. Навіть якщо персонажі мають бути звиклими до дива, я намагаюся зіткати в повітрі атмосферу благоговіння та значимості відповідно до того, що повинен відчути читач. Звичайний стиль руйнує будь-яку серйозну вигадку.

Атмосфера, а не дія, найбільш бажана для жанру вірд. А й справді, всі ті дивовижні оповідання можуть бути *яскравою картинкою певного типу людського настрою*. Якщо вони намагаються стати чимось іншим, то перетворюються на дешеві, легковажні та непереконливі. Основні наголоси потрібно ставити на *ледь помітні вказівки* — незначні натяки та деталі обраної асоціативної подробиці, що виражає тінь настрою та створює туманну ілюзію невідомої реальності нерального. Уникай простого переліку неймовірних випадковостей, які не мають значення без хмари кольору та символізму, яка їх підтримує.

Це правила чи норми, яких я дотримуюсь, свідомо чи несвідомо, ще відколи я вперше всерйоз спробував писати фантастику. Наскільки вдалими є мої досягнення, питання дискусійне, але я майже впевнений, що якби ігнорував тези, згадані у кількох останніх абзацах, то вони були б куди гіршими, аніж тепер.

КАЗКИ БЕЗМЕЖНОЇ СИНІ. ЧАСТИНА 1

Пані Шпак

...тікає, тому що її хочуть видати заміж за графа Карлова. Вона збирається до короля піратів Юрія Флінта, з яким у них був колись таємний роман. Тому вона найняла контрабандистів — повітряне судно «Сова» має доставити її від палацу в імперському світі Ілісії до дальнього краю Рештків.

ОДНАК... На півдорозі до Гавані «Сову» перехопив і затримав імперський крейсер «Рука журби» на підставі слідування під чужим прапором.

НАРАЗІ Пані Шпак, її охоронець і екіпаж «Сови» ув'язнені на гауптвахті, а в той час командир крейсеру капітан Голіцин перевіряє реєстрацію контрабандистів по бездротовому телеграфу. Невдовзі він дізнається, що «Сова» перебуває в розшуку і належить нікому іншому, як сумнозвісному вигнанцю Кирилу Ванцевичу.



ЯК ПАНІ ШПАК ТА РЕШТА ВТЕЧУТЬ З «РУКИ ЖУРБИ»?

ЯКІ НЕБЕЗПЕКИ ЧИГАЮТЬ НА ЇХНЬОМУ ШЛЯХУ?

**ЧИ ЗНАЙДУТЬ ВОНИ ТАЄМНИЙ СХОВОК КОРОЛЯ ПІРАТІВ?
І ЯКЩО ТАК, ТО ЧИ БУДЕ ЮРІЙ ФЛІНТ РАДИЙ БАЧИТИ ПАНІ ШПАК
СВОЄЮ НАРЕЧЕНОЮ?**

ТА Й ЧИ СХОЧЕ ВОНА ЦЬОГО НА ТОЙ ЧАС?

Вільний переклад: Дан Даніленко

Тисни, аби ознайомитися із правилами

Тисни, аби завантажити всі матеріали до гри

Для подяк та покращення перекладу пишить сюди: altacoda@gmail.com



Андре Моруа

ГОТЕЛЬ «ТАНАТОС»



Андре Моруа (1885-1967) — французький письменник, майстер романізованої біографії та короткого іронічно-психологічного оповідання.

Учасник руху Опору у Франції.

У 1965 році оповідання готель «Танатос» було екранізовано Альфредом Гічкоком.

Переклад оповідання здійснено Катериною Грищайчук.

— Що з акціями «Стіл»? — запитав Жан Моньє.
— 59 із чвертю, — відповіла одна з дванадцяти машиністок.

Клавіші вистукували джазовий ритм. У вікні виднілися Манхеттенські гіганти. Телефони розривалися від дзвінків, а стрічки паперу, розгортаючись, з неймовірною швидкістю сповнювали офіс зловісними серпантинними цифр і літер.

— Що з акціями «Стіл»? — перепитав Жан Моньє.
— 59, — відповіла Гертруда Оуен.

Вона спинилася на мить і пильно подивилася на молодого француза. Знесилений, він сидів у кріслі, стискаючи руками голову. Він був наче громом прибитий.

«Ось іще один, хто своє вже відіграв, — подумала вона. — Тим гірше для нього!.. І для Фанні...»

Жан Моньє, представник нью-йоркського відділу банку Ольмана, два роки тому одружився зі своєю американською секретаркою.

— А як там «Коннекот»? — знову запитав Жан Моньє.

— 28, — відповіла Гертруда Оуен. За дверима пролунав гучний вигук. До кімнати зайшов Гаррі Купер. Жан Моньє підвівся.

— Оце так видовище! — сказав Гаррі Купер. — Загальний курс акцій упав на 20%! І знаходяться ж іще дурні, які запевняють, що це не криза!

— Це криза, — сухо відказав Жан Моньє і покинув кімнату.

— Збанкрутував, бідолаха, — мовив Гаррі Купер.

— Так, — підтвердила Гертруда Оуен. — Він поставив на карту все. Фанні розповіла мені про це. Вона піде від нього сьогодні ввечері.

— Що поробиш? — знизав плечима Гаррі Купер. — Це ж криза.

Витончені бронзові двері ліфта тихо зачинилися.

— Донизу! — попросив Жан Моньє.

— Що з акціями «Стіл»? — поцікавився ліфтер.

— 59, — приречено відповів Жан Моньє.

Він купував їх за 112. Втрати становлять 53 долари на акції. Його інші надбання також не могли потішити. Весь його невеликий капітал, зароблений в Арізоні, було

вкладено у цю справу. У Фанні не було ні цента. Все скінчено. На вулиці, поспішаючи на свій потяг, він думав про майбутнє. Почати спочатку? Чому б і ні, якщо Фанні проявить хоч трохи мужності? Він пригадав свої перші битви за місце під сонцем, про те, як випасав худобу в Арізоні, про своє стрімке сходження на вершину. Врешті-решт, йому ж лише тридцять років! Та він знав, що Фанні буде немилосердною.

Саме такою вона і була.

Коли Жан Моньє прокинувся наступного ранку зовсім один, мужність покинула його. Попри те, що Фанні була холодною, він її кохав. Покоївка-негрятянка приготувала йому звичний сніданок — скибку дині та вівсянку — і попросила грошей.

— Де господиня, містере?

— Поїхала.

Жан Моньє дав їй 15 доларів та взявся підраховувати свій бюджет. У нього лишалося трохи менше, ніж шістсот доларів. На ці гроші можна жити 2-3 місяці... А що далі? Він подивився у вікно. Ось уже тиждень ледь не щодня в газетах з'являються повідомлення про самогубства. Банкіри, дрібні службовці та біржові гравці радше обирають смерть, аніж наперед програли битву. Падіння з висоти у двадцять поверхів. Скільки секунд? Три? Чотири? А потім удар об бруківку... А якщо шок не вб'є тебе одразу? Він уявив нелюдські страждання, розтриті кистки та знівечене тіло. Жан Моньє зітхнув, а потім з газетою в руках вирушив на сніданок до ресторану. І сам собі здивувався, коли відчув, якими ж смачними були млинці з кленовим сиропом.

— «Палас-готель «Танатос», Нью-Мексико...» У кого б могла бути така чудернацька адреса?

Був також лист від Гаррі Купера. Його він прочитав першим. Шеф цікавився, чому Жан не з'явився на роботі. А також нагадав про борг у вісімсот дев'яносто три долари... Яким чином планує він залагодити цю справу? Жорстоке питання. Або ж наївне. От тільки наївність ніколи не належала до вад Гаррі Купера.

Наступний лист. У верхній частині містилося зображення трьох кипарисів, а під ними — і сам текст листа:

ПАЛАС-ГОТЕЛЬ «ТАНАТОС»

Директор: Генрі Берстекер

Шановний містере Монье:

Маємо честь звернутися до Вас сьогодні зовсім не випадково, але завдяки певним свідченням щодо Вашої особи, які дозволяють нам сподіватися, що наші послуги можуть виявитися для Вас корисними.

Певно, Ви не могли не помітити, що навіть у житті наймужнішої людини трапляються обставини до такої міри ворожі та непереборні, що думки про смерть видаються приємним звільненням з юдолі страждань.

Заплющити очі, заснути і більше ніколи не прокидатися, не чути більше ні запитань, ні докорів... Багато хто з нас мріяв про таке. Однак, за рідкісним винятком, мало хто наважився зробити вирішальний крок у вічність, і це зрозуміло, адже доля тих, хто таки наважувався на це, не викликала заздрощів. Адже більшість самогубств завершуються безнадійним фіаско. Той, хто хотів всадити собі кулю в лоба, зумів лише пошкодити зоровий нерв, і тому осліп. Інший охочий заснути вічним сном за допомогою отрути помилився з дозою снодійного і, попри всі свої зусилля, прокинувся через три дні — паралізований, з ураженнями мозку та зовсім без пам'яті. Суїцид — це особливе мистецтво, яке не прощає ні посередності, ні аматорства; та яке, однак, за своєю природою, не дозволяє людині озброїтися ським-таким досвідом.

Шановний Містере Монье, ми готові поділитися з Вами своїм досвідом, якщо, як ми думаємо, ця проблема Вас справді цікавить. Наш готель розташований на кордоні між Сполученими Штатами та Мексикою і, завдяки пустельності регіону, позбавлений нав'язливого і недоречного контролю з боку влади. Ми усвідомили своїм обов'язком допомагати нашим братам-людям, які через серйозні та незаперечні причини вирішили піти з життя, а також усіляко сприяти, аби це відбулося без страждань і, наважимося зазначити, без небезпеки.

У готелі «Танатос» смерть чатуватиме на Вас уві сні, і вона буде лагідною. Наші навички та технічне забезпечення, доведені до ідеалу за 15 років незмінного успіху (минулого року ми прийняли понад дві тисячі клієнтів), дозволяють нам гарантувати ювелірну точність у дозуванні смертоносних препаратів та негайний результат. Додамо також, що для людей, яких беруть релігійні сумніви, ми обіцяємо застосування витонченої техніки, яка звільняє їх від будь-якої моральної відповідальності.

Ми добре знаємо, що більшість наших клієнтів переживають фінансово скрутні часи, оскільки прагнення до самогубства завжди є обернено пропорційним до розмірів банківського рахунку. Саме тому ми зробили все можливе, аби зробити вартість перебування в готелі якнайнижчою, в жодному разі не на шкоду комфорту. По прибутті Вам буде достатньо заплатити триста доларів. Ця сума покриє всі Ваші витрати на перебування у нас (звісно ж, тривалість гостин лишиться для Вас невідомою), на саму операцію, на похорони та догляд за могилою. Також цілком очевидно, що в ціну входять також наші послуги, тому ніяких чайових не потрібно.

Варто також зазначити, що готель «Танатос» розташований у надзвичайно мальовничому місці. Ви зможете вільно користуватися чотирма тенісними кортами, гольфом на 18 лунок та олімпійським басейном. Нашими клієнтами є чоловіки та жінки, що належать до найбільш вишуканих кіл, тому тут панує атмосфера доброзичливості і згоди, якій особливої пікантності надає химерність ситуації. Просимо новоприбулих гостей виходити на вокзалі Дімін, де на них чекатиме наш водій. Просимо також повідомляти про своє прибуття, листом чи за допомогою телеграфу, заздалегідь (хоча б за два дні). Наша телеграфна адреса:

«ТАНАТОС», КОРОНАДО, НЬЮ-МЕКСИКО».

Жан Монье взяв до рук колоду карт і взявся ворожити на щастя, як його навчила Фанні.

Здавалося, що подорож ніколи не скінчиться. Багато годин поспіль мчав потяг крізь бавовняні поля, де час від часу виднілися працівники-негри — темні плями серед білої піни. Два дні та дві ночі були сповнені почергово то сном, то читанням. Врешті-решт, пейзажі стали скелястими, масштабними та феєричними. Вагон їхав по самому дну прірви, а зверху нависали гори запаморочливої висоти, схожі на прадавніх велетів. Здавалося, що вони оперезані гігантськими різнобарвними стрічками: фіолетовими, жовтими та червоними. А посередині розвівалася молочно-біла шаль з хмаринок. На дрібних вокзалах, де зупинявся потяг, траплялися мексиканці, вбрані у кристалі фетрові капелюхи та розшиті шкіряні куртки.

— Наступна станція — Дімін, — повідомив Жанові Монье негр-провідник зі спального вагону. — Бажаєте, аби я начистив Вам взуття, Масса?

Француз склав свої книжки у валізи. Простота останньої подорожі дивувала його самого. За вікном дзюркотів гірський струмок. Заскреготіли гальма. Потяг зупинився.

— До «Танатосу», Сер? — запитав носій-індіанець, що пробігав уздовж вагону.

У його візку вже розташувалися валізи двох білявих дівчат, які поспішали за ним.

«Невже, — подумав Жан Монье, — і ці чарівні дівчата прибули сюди, аби померти?»

Вони відповіли йому довгим серйозним поглядом і прошепотіли декілька слів, які Жан не розчув у вокзальному гаморі.

На щастя, автобус готелю «Танатос» жодним чином не нагадував катафалк, хоч і були такі побоювання. Пофарбований у яскраво-синій колір, з блакитно-жовтою обляміркою, він саяв проти сонця, разюче вирізняючись на тлі автомобілів, з яких уже давно сипався порох, іспанців та індіанців, що брудно лаялися, та задрипаного двору, схожого на ринок металобрухту. Дорога була немов затиснута між скелями, вкритими лишайниками, які сповивали вершини сіро-блакитним серпанком. Вище, понад хмарами, гірські породи мінилися металевими барвами. Водій, вбраний у сіре, був кремезним чоловіком з лупатими очима. Не бажаючи заважати своїм супутникам, Жан Моньє скромно влаштувався біля нього. Коли автобус, подолавши черговий крутий віраж на серпантині гірської дороги, пішов на приступ нової вершини, француз спробував розговорити свого сусіда:

— Як давно Ви працюєте водієм у «Танатосі»?

— Вже три роки, — пробурмотів той.

— Це, мабуть, дуже дивне місце.

— Дивне? — перепитав водій. — Чому ж дивне? Я просто керую своїм автомобілем. Що ж тут дивного?

— Люди, яких Ви привозите... Чи повертався хоч хтось із них назад?

— Не часто, — відказав чоловік трохи збентежено. — Не часто... Однак, таке трапляється. Я сам тому підтвердження.

— Ви? Справді?.. Ви колись прибули сюди як ... клієнт?

— Месьє, — перебив його водій. — Я погодився на цю роботу, аби більше ніколи не говорити про себе. Між іншим, ці повороти дуже круті. Ви ж не хотіли б, сподіваюся, аби я вбив Вас і цих двох чарівних дівчат?

— Звісно ж, ні, — промовив Жан Моньє. За хвилику він зрозумів, до чого ж комічною була його відповідь, і посміхнувся.

За дві години водій, не промовивши ні слова, вказав на силует готелю «Танатос», що височів над плоскогір'ям.

Готель належав до іспано-індіанського архітектурного стилю. Це була низька будівля з пологим дахом і терасами; стіни були пофарбовані в червоне і здавалися глиняними. Кімнати виходили на південь, на осяяні сонцем ганки. Порт'є-італієць зустрів новоприбулих. Його чисто поголене обличчя викликало у Жана Моньє яскравий спогад про іншу країну, гамірливі вулиці великого міста і завітчані бульвари.

— Чорт забирай! Де ж я міг Вас бачити? — запитав він у порт'є, коли хлопчик-служка забирав його валізу.

— В готелі «Рітц», у Барселоні... Моє прізвище — Сарконі... Я емігрував під час революції...

— З Барселони до Нью-Мексико!

Яка подорож!

— О, месьє! Обов'язки консьєржа однакові всюди... От тільки папери, які Вам доведеться заповнити, тут трішки складніші... Прошу мене вибачити.

Він простягнув трьом новоприбулим друковані анкети, які, справді, рясніли графами, запитаннями та уточненнями. Просилося точно зазначити дату і місце народження, а також осіб, яких потрібно буде розшукати у разі нещасного випадку:

«Просимо Вас надати як мінімум дві адреси родичів та друзів, також переписати від руки Вашою рідною мовою нижченаведену формулу А:

Я, нижчепідписаний, перебуваючи при добрім розумі та ясній пам'яті, добровільно відмовляюся від життя і знімаю будь-яку відповідальність, у разі нещасного випадку, з адміністрації готелю «Танатос»...»

Гарненькі дівчата сиділи одна навпроти одної і ретельно переписували формулу А. Жан Моньє відмітив, що вони обрали німецький варіант тексту.

Директор готелю, Генрі М. Берстекер, був спокійним

чоловіком із окулярами в золотій оправі та непомірною гордістю за свій заклад.

— Готель належить Вам? — поцікавився Жан Моньє.

— Ні, месьє, він належить одному акціонерному товариству, однак саме я — автор ідеї, тому і буду його директором до кінця своїх днів.

— Як же Вам вдається уникати серйозних неприємностей з місцевою владою?

— Неприємності? — перепитав Містер Берстекер, здивовано і навіть шоковано. — Але ми не робимо нічого такого, що б суперечило обов'язкам господарів готелю. Ми даємо нашим клієнтам те, чого вони бажають; усе, чого вони бажають, і нічого більше... До того ж, Месьє, ніякої місцевої влади тут не існує. Статус цієї території до такої міри невизначений, що досі не відомо, належить вона Сполученим Штатам чи Мексиці. Це плато довгий час вважалося абсолютно недосяжним. Легенда розповідає, що декілька століть тому купка індіанців зібралася тут, аби померти разом і не датися до рук європейцям. Місцеві мешканці вірили, що саме ці буремні душі і перекривали сюди шлях. Саме тому нам вдалося придбати цю ділянку за розумну ціну. Тепер ми існуємо тут як абсолютно незалежна установа.

— Невже ніколи родини Ваших клієнтів не позивалися на вас?

— Позиватися на нас? — вигукнув Містер Берстекер обурено. — Але ж чому, заради Бога? В які суди? Та родини наших клієнтів дуже щасливі, що їм вдалося без зайвого шуму владнати таку болісну та делікатну справу! Ні, ні, Месьє, у нас тут усе дуже ввічливо і уважно, наші клієнти стають нашими друзями... Бажаєте оглянути свій номер? Якщо Ви не проти, це буде номер 113... Ви ж не забобонні?

— Зовсім ні, — відповів Жан Моньє. — Та я виховувався в релігійній родині, тому, зізнаюся щиро, думка про суїцид мене тривожить...

— Але ж мова і не йде ні про яке самогубство! — відказав Містер Берстекер тоном, що не приймав заперечень. — Сарконі, покажіть 113 номер месьє Моньє. А що стосується трьохсот доларів, будьте ласкаві, сплатіть їх по дорозі в сусідньому з моїм кабінеті.

Марно Жан Моньє шукав у номері 113, осяяному неймовірним заходом сонця, сліди смертоносних механізмів.

— О котрій годині вечеря?

— О восьмій тридцять, Сер, — відповів лакей.

— Чи потрібно одягати вечірній костюм?

— Більшість джентльменів саме так і чинять, Сер.

— Добре, я переодягнуся... Приготуйте мені чорну краватку та білу сорочку.

Спустившись у вітальню, Моньє і справді побачив жінок, вбраних у сукні з декольте, та чоловіків у смокінгах. Містер Берстекер одразу ж підійшов до нього та люб'язно промовив:

— О, месьє Моньє... А я Вас шукав... Оскільки Ви тут зовсім один, то, думаю, Вам було б приємно повечеряти з одним столиком з однією з наших клієток, місіс Кірбі-Шоу.

Моньє невдоволено насупився:

— Я прибув сюди не для того, щоб вести світське життя... Однак.. Чи не могли б ви мені показати цю даму, перш ніж ми познайомимося?

— Звісно, месьє Моньє... Місіс Кірбі-Шоу — це та молода жінка у сукні з білого креп-сатину, яка сидить біля піаніно і гортає журнал... Не думаю, що її зовнішність може не сподобатися... Швидше, навпаки.. Ця жінка дуже приємна, вихована, розумна і артистична...

Без сумніву, місіс Кірбі-Шоу була дуже вродливою жінкою. Темне волосся, укладене дрібними кучерями,

важким вузлом спадало на потилицю, відкриваючи ясний і високий лоб. Очі сяяли ніжністю та розумом. Чому ж, чорт забирай, така прекрасна істота бажала померти?

— Це місіс Кірбі-Шоу...? Невже ж вона... така сама клієнтка, як і я?

— Саме так, — відповів Містер Берстекер багатозначно. — Саме так.

— Тож, познайомте нас.

— Коли проста, однак, чудова й відмінно подана вечеря скінчилася, Жан Монье вже знав у загальних рисах усе про життя Клари Кірбі-Шоу. Вона була дружиною багатого і дуже доброго чоловіка, якого, тим не менш, вона ніколи не кохала. Півроку тому вона покинула його, і втекла у Європу з молодим привабливим, але дуже цинічним письменником, з яким познайомилася в Нью-Йорку. Клара вірила, що цей молодик одружиться з нею, як тільки вона отримає розлучення, та вже по прибутті в Англію жінка зрозуміла, що коханець хоче позбутися її якомога швидше. Вражена до глибини душі його жорстокістю, вона намагалася пояснити йому, на які жерт-

жити далі, то за рік, два чи три Ви забудете про це або навіть зможете повернути собі втрачене!

— Мої втрати — лише привід. Це не мало б жодного значення, якби я мав сенс жити далі... Але ж я Вам казав, що навіть моя дружина відмовилася від мене... А у Франції у мене близьких родичів нема; не лишилося жодного друга... Щиро кажучи, я колись покинув Батьківщину саме через нещасливе кохання... Заради кого боротися тепер?

— Заради самого себе... Заради тих жінок, які Вас колись покохають, аби не втратити шанс познайомитися з ними... Лише через те, що у скрутну для Вас мить певні жінки повелися негідно, не варто робити висновки про всіх решта...

— Ви справді вірите, що існують жінки... Жінки, яких я зміг би покохати? І які б витримали декілька років життя у злиднях та постійній боротьбі?

— Не сумніваюся, — сказала вона. — Є жінки, які люблять боротьбу, і знаходять у бідності особливий шарм і романтику... Наприклад, я.

«Сюди завжди потрапляють ті, кому бракує терпіння, — меланхолійно відзначила Клара. — Однак, кожен з нас стає надзвичайно мудрим, коли справа стосується інших...»



ви пішла заради нього та в якому жахливому становищі опинилася. На що письменник лише розсміявся: «Кларо, по правді кажучи, Ви — жінка з іншої епохи! Якби ж я одразу знав про Вашу схильність до вікторинської моралі, то в жодному разі не забирив би Вас у Вашого чоловіка та дітей... Поверніться до них, любач... Ви просто створені, щоб бути матір'ю великої родини».

Тоді вона вирішила попросити свого чоловіка, Нормана Кірбі-Шоу, дозволу повернутися до нього. Клара була переконана, що, якби їй вдалося побути з ним наодинці, то вона б обов'язково переконала його. Однак, під впливом родини та оточення, налаштованого проти Клари, Норман лишився невблаганним. Після багатьох принизливих і марних спроб, одного ранку вона знайшла у поштової скриньці рекламний проспект готелю «Танатос» і зрозуміла, що це — найшвидший та найлегший спосіб розірвати цей пекучий зашморг.

— А ви не боїтеся смерті? — запитав Жан Монье.

— Звісно ж, боюся... Але життя я боюся більше...

— Дотепна фраза!

— Зовсім не прагну бути дотепною, — відповіла Клара.

— А тепер розкажіть, будь ласка, як Ви тут опинилися...

Вислухавши розповідь Жана Монье, Клара взялася за сипати його докорами.

— Але ж це неймовірно! — вигукнула жінка. — Ще раз, чому?.. Ви хочете померти лише через те, що знизилася вартість Ваших акцій? Але якщо Вам вистачить мужності

— Ви?

— О, я лише хотіла сказати... — вона збентежено замовкла, завагалася на хвилину, а потім продовжила:

— Здається, нам час повертатися до вітальні. В ідальні ми лишилися зовсім одні, а метрдотель уже ходить навколо нас у повному відчаї.

— А Ви не думаєте, — запитав він, накидаючи Клари на плечі палантин із горностаю. — Не думаєте... що цієї ночі... ?

— О, ні, — відказала вона. — Ви ж тільки сьогодні прибули...

— А Ви?

— Я тут уже два дні.

Прощаючись, вони домовилися зранку здійснити прогулянку в гори.

Ранкове сонце огорнуло ґанок тендітною ковдрою, зітканою із сонячних промінчиків. Приймавши крижаний душ, Жан Монье піймав себе на несподіваній думці: «Як добре жити!» Але одразу ж пригадав, що в нього лишилося лише декілька доларів та декілька днів життя. Він зітхнув.

«Уже десята! Клара, мабуть, вже чекає на мене».

Швиденько вбравшись у білий льняний костюм, він відчув неймовірну легкість. Клари він знайшов біля тенісного корту. Вона також була вбрана у біле і прогулювалася в компанії юних австрійок, які, побачивши Жана, швиденько зникли.



— Я налякав їх?
— Ні, Ви їх збентежили... Вони розповідали мені свою історію.
— Цікаво? ... Ви ж мені розкажете?... Як Вам спалося сьогодні?
— Просто чудово! Підозрюю, що цей Бестекер додає снодійне у наші напої.
— Не думаю, — відказав Жан. — Я спав, як убитий, та прокинувся під ранок з ясною головою.
А потім за мить додав:
— І абсолютно щасливим.
Вона дивилася на нього, посміхалася і мовчала.
— Ходімо цією стежкою, — мовив він. — І Ви розкажете мені історію юних австрійок... Станете моєю Шахерезадою...
— От тільки в нас не буде тисячі і однієї ночі...
— На жаль! ... У нас...?
Вона перервала його:
— Ці дівчатка — близнючки. Спочатку вони мешкали у Відні, потім — у Будапешті, і не було в них інших близьких подруг. Коли їм виповнилося вісімнадцять, вони познайомилися з одним уторцем, який походив зі старовинної та благородної родини... Він був прекрасним, наче бог, артистичним, немов циганський музикант... Того ж дня обидві сестри шалено закохалися в нього. Декілька місяців потому, він освідчився одній із дівчат. Інша, у відчаї, марно намагалася втопитися. Тоді обраниця графа Нікі вирішила відмовитися від свого щастя. Дівчата надумали померти разом. Саме тоді вони, як Ви і я, отримали листа від готелю «Танатос».
— Яке божевілля! — вигукнув Жан Моньє. — Вони ж молоді та вродливі... Чому б їм не переїхати до Америки, де б вони зустріли інших, закоханих у них чоловіків? ... Лише трішки терпіння...
— Сюди завжди потрапляють ті, кому бракує терпіння, — меланхолійно відзначила Клара. — Однак, кожен з нас стає надзвичайно мудрим, коли справа стосується інших... Хто це сказав: «Кожному досить мужності, аби витерпіти горе іншого»?
Мешканці «Танатоса» цілий день могли бачити, як пара, вбрана у біле, прогулювалася алеями парку, гірськими схилами та вздовж розщелини. Чоловік та жінка щось пристрасно обговорювали... Коли смеркало, вони повернулися до готелю. І садівник-мексиканець делікатно відвернув очі, коли їхні руки сплелися в обіймах.
Після вечері Жан Моньє відвідав Клару в маленьку вітальню, де весь вечір нашіпував щось їй на вушко. Здавалося, його слова тішили молоду жінку. Перед тим, як піднятися до себе, Жан зайшов до містера Берстекера. Той сидів у кабінеті і гортав якусь чорну книгу. Містер Берстекер перевіряв рахунки. Час від часу він брав до рук червоного олівця і викреслював якісь рядки.
— Доброго вечора, месє Моньє! Чи можу я Вам допомогти?
— Так, містере Берстекер... Принаймні, я на це сподіваюся... Те, що я скажу, здивує Вас... Така раптова зміна... Але життя таке несподіване... Коротше, я прийшов сказати, що передумав... Я не хочу помирати.
Містер Берстекер звів на нього здивований погляд.:
— Ви це кажете серйозно, месє Моньє?
— Розумію, — продовжував Жан Моньє, — що можу Вам зараз видаватися непослідовним у своїх рішеннях та нерішучим... Але ж це природно, що, коли обставини змінюються, людські бажання змінюються теж, чи не так? Тижень тому, коли я отримав Вашого листа, то був у відчаї, всіма покинутий... Не думав, що боротьба має сенс... Але сьогодні все змінилося... І, насправді, я вдячний за це саме Вам, містере Берстекер...
— Завдяки мені, месє Моньє?

— Так, адже диво здійснила саме та молода жінка, за столик до якої Ви мене посадили на вечерю... Місіс Кірбі-Шоу — неймовірна жінка, містере Берстекер.
— Я і сам казав Вам про це, месє Моньє.
— Прекрасна і героїчна... Дізнавшись про скрутне становище, в якому я опинився, вона погодилася розділити мої біди зі мною... Це Вас дивує?
— Зовсім ні. Ми тут звикли до таких різких змін. Я радий за Вас, месє Моньє. Ви молодий, зовсім молодий...
— Тож, якщо Ви не проти, ми з місіс Кірбі-Шоу завтра повернемося в Дімін...
— Тобто місіс Кірбі-Шоу, як і Ви, відмовляється від...?
— Так, звісно... Вона сама повідомить Вам про це з хвилини на хвилину... Лишається владнати одне делікатне питання... Триста доларів, які я сплатив, ставлять весь мій капітал... Скажіть, будь ласка, чи вони остаточно стали власністю готелю, чи я міг би взяти частину з них, аби купити нам квитки?
— Ми чесні люди, месє Моньє. І ми ніколи не беремо грошей за ті послуги, яких не надали. Завтра зранку ми випишемо Вам рахунок. З Вас буде вираховано лише двадцять доларів за перебування в готелі та гроші за послуги, а решту Ви зможете забрати назад.
— Ви такі люб'язні та великодушні! О, містере Берстекер, знали б Ви тільки, наскільки я вдячний Вам! Я знайшов своє щастя... Розпочав нове життя...
— Завжди до Ваших послуг, — відповів містер Берстекер.
Він бачив, як Жан Моньє вийшов із кабінету та рушив до свого номера. Потім натиснув на кнопку і промовив:
— Нехай Сарконі заїде до мене.
За декілька хвилин консьєрж зайшов до директора.
— Ви мене викликали, Сеньйоре Директор?
— Так, Сарконі... Сьогодні вночі, близько другої години, пустіть газ у сто тринадцятий номер... Сеньйоре Директор, чи потрібно перед смертельним пускати снодійний газ?
— Думаю, в цьому нема потреби... Він і так міцно спатиме... Це все на сьогодні, Сарконі. А на завтра, як ми і домовлялись, у Вас двоє дівчаток із сімнадцятого...
Як тільки консьєрж пішов, місіс Кірбі-Шоу з'явилася на порозі директорського кабінету.
— Заходь, — сказав містер Берстекер. — Якраз збирався кликати тебе... Твій клієнт сьогодні повідомив мене про свій від'їзд.
— Здається, я варта похвали... Чисто виконана робота.
— Справді, дуже швидко... Я це врахую.
— Тож, цієї ночі його...?
— Так, цієї ночі.
— Бідолашний юнак! — сказала вона. — Він такий ніжний, романтичний...
— Всі вони романтичні, — відказав містер Берстекер.
— А все ж таки ти жорстокий. Як тільки у них знову прокидається смак до життя, ти їх прибираєш.
— Жорстокий? Навпаки! В цьому ж і полягає гуманність нашого методу... Цього мучили докори сумління... Ось я його і заспокоїв.
Директор зазирнув до свого списку.
— Завтра можеш відпочити... Але післязавтра у мене для тебе новий клієнт... Також банкір, цього разу — швед. І не такий молодий.
— А цей милий француз мені сподобався, — замріяно промовила вона.
— Роботу не обирають, — суворо промовив директор. — Тримай, ось твої десять доларів і ще десять преміальних.
— Дякую, — сказала Клара Кірбі-Шоу.
Вона поклала гроші в сумочку і зітхнула.
Коли вона вийшла, містер Берстекер узяв до рук свій червоний олівець та металеву лінійку, а потім старанно викреслив зі свого списку ще одне прізвище.

Айзек Азімов

ПРИНЦ НАЙВТІХ І НЕВОГНЕДИШНИЙ ДРАКОН



Айзек Азімов (1920-1992) — американський письменник, професор біохімії Бостонського університету, популяризатор науки, один з найвідоміших майстрів наукової фантастики.

Володар кількох премій «Локус», «Неб'юла» і «Г'юго».

Найвідомішими є його книги про роботів, у тому числі «Я, робот» (1950), детективна серія «Сталеві печери» (1954), «Голе сонце» (1957), «Роботи ранкової зорі» (1983) та «Роботи та Імперія» (1985).

Оповідання «Принц Найвтіх і невогнедишний дракон» (1991) дещо відрізняється за жанром від звичайних робіт Азімова, але так само ставить собі за мету викрити деякі риси суспільства.

Оповідання переклала Оксана Пронько.

Король Маркус та його добродісна дружина, королева Ерментруда, збиралися народити дитину. Принаймні королева — точно, але й король був напроцуд зацікавленим спостерігачем. Їм обом збігло за пізні тридцять, й вони більш чи менш втратили надію на батьківство та навіть обговорювали всиновлення. Але мали й від цього відмовитися, коли виявилось, що жодного підкидька королівського походження не було в доступі. Авжеж, про дитину з роду, нижчого за королівський, годі було й думати.

Та потім, як це часто трапляється, звичайні розмови про всиновлення вилилися у фізіологічну активність, і перш ніж ви б змогли підрахувати податки, вичавлені з десятиох селян, королева вже шепотіла королю добру звістку. У нього аж очі на лоба полізли:

— Як на Бога це сталося?

На що королева досить їдко відмовила, що як він не знає, то тоді ніхто.

Як час добіг кінця (а з деякої причини, яка нікому не в тямки, вагітність королеви триває стільки ж, скільки й в молочниці) постала проблема хрещення.

Королева, яка на ту мить почувалася вельми зле і бажала, щоб все це скінчилося, мовила:

— Я плакаю надію, що це буде хлопчик і що він матиме всі риси, притаманні принцу, бо, любий мій, я вельми сумніваюся, що зможу пройти через це вдруге.

— Про це ми подбаємо, моя благородна любове. Ми запросимо на хрестини кожен фею королівства і, звісно, вони потурбуються, аби він мав відвагу, вроду та всі інші хороші й чудові риси.

— Ти певен? — запитала королева Ерментруда. — Я вчора говорила з чаклуном, і він сказав, що по-правді це вирішує генус.

Король Маркус насупив брови:

— Ти хочеш сказати, що моє дитя буде змушене бити ноги, наче якась дівка?

— Ні, любий, не «Венус». Генус. Вони звучать схоже, та якщо прислухаєшся, почувеш, що там не губна «в», а глоткова «г».

— Що ще за генуси з негубною «г»?

— Я не знаю, та ми всі їх маємо, як бачиш.

— Що ж, — мовив король вельми роздратовано, — не вірю я у цю несусвітню дурницю, ніби ми маємо щось, що нам невідоме й незрозуміле. Хрещені-феї — от що нам відоме й зрозуміле, тож пропоную зайнятися краще цим.

— Дуже добре, любий мій, — сказала Королева, — та сподіваюся, ти ні про кого не забудеш.

Король засміявся.

— Гадаєш, я божевільний?

І Маркус, і Ерментруда чували багацько історій, як хрещену-фею не запросили на хрестини. Усі без винятку вони виявлялися напроцуд злостивими і, звісно ж, неодмінно з'являлися, аби зробити життя нещасного малюка вельми сутужним. Ви можете подумати, що владарі мали якусь клепку в голові не хехтувати злісними феями, але це траплялося навдивовижу часто.

Та цього не мало статися з королем Маркусом і королевою Ерментрудою. Вони справилися про адресну книгу фей і переконалися, що королівський писар запросив усіх до одної.

На жаль, в цьому полягала їхня помилка, адже запрошення отримала й фея Мізапроп, і якби королівське подружжя знало б хоч трішки про неї, вони б ні за що не стали її кликати. Запевняємо вас, вона була найдобрішою і наймилішою хрещеною-феєю. Вона була душею товариства, завжди сміялася, завжди сипала жартами, завжди співала пісень. Ви можете поцікавитися, що однак могло б завдати прикрощів. Річ у тому, якщо вона відвідувала хрестини, то наполягала на подарунку для немовляти, й от тоді починалися неприємності.

Розумієте, вона не бажала лихого, та їй завжди вдавалося прочитати заклинання неправильно.

Так сталося і цього разу. Фея за феєю підходили до колиски, в якій лежав новонароджений принц. (А то був принц, і після його народження королева Ерментруда досить ясно висловилася — як поновила нормальне дихання — що більше їх не буде). Один за одним сипалися дари: привабливість, велична постава, блискучий розум, почуття гумору і так далі, і так далі.

А потім настала черга феї Мізапроп. Вона змахнула своєю паличкою і промовила містичні слова, що зробили б його найзграбнішим принцом на світі.

От тільки якраз перед тим, як підійти до колиски, вона впустила свою паличку і так розхвилювалася (небеса одні знають, чому вона завжди впускала паличку), що взяла її за неправильний кінець, а ви ж розумієте, що це означає.

Одна із фей виступила наперед і спробувала попередити:

— Мізапроп, люба, ти тримаєш свою паличку...

Але вже було запізно. Розмахуючи руків'ям над дорогоцінною голівкою малюка-принца, Мізапроп виголовила закляття, і, звісно ж, на ту голівку приземлилося, мов п'яний вінець, абсолютно протилежна риса, ніж вона того бажала.

Королівським батькам знадобилося небагато часу, аби зрозуміти, що щось не так. Перш ніж принцу сповнилося три роки, він не міг пройти більше двох ліктів, не впавши. Він не міг нічого підняти, не впустивши спершу ту річ кілька разів. І він завжди плутовався під ногами. Королівський дворецький вічно спотикався через нього і завжди саме тоді, коли квапився з найкращим вином. Маленькому принцу ніяк не вдавалося з'ясувати, що він не має стояти на дорозі в людей.

Однак ніхто й ніколи на нього не гнівався, адже при ньому були дари, вручені іншими феями. Він мав сонячну вдачу, розумів усе, що б йому не казали, був слухняним, кмітливим, милим, і все це було втішно — окрім його незграбності.

Тож не дивно, що втішені батьки назвали його принцом Найвтіхом, і втіхою він був для усіх. Навіть коли він розбивав кожнісінький, до якого тільки міг дотягнутися, безцінний фаянс посуд, усі з нього тільки тішилися.

Ви можете бути певні, що до феї Мізапроп зверталися за порадою, і королева дуже ввічливо спитала (із феями завжди треба бути ввічливими, оскільки деякі з них жахливо запальні), що пішло не так.

Мізапроп побуряковіла і відповіла:

— Розумієте, я, певне, чаклувала не тим кінцем палички.

— Що ж, люба, — улесливо мовила королева Ерментруда, — чи не могли би взятися за правильний кінець палички і спробувати знову?

— Я б залюбки. Хоч цієї ж миті, але відмінити своє ж закличення, вчинене з доброї волі, дещо суперечить правилам фей.

— Якщо ви не спробуєте, ви полишите нас у незугарному становищі.

— Якщо я спробую, мене виключать зі Спілки фей, —

сказала Мізапроп, і, звісно ж, не отримала на таке відповіді.

Ситуація тільки погіршувалася. У тринадцять принца Найвтіха здали до рук учителя танців, адже одним із найголовніших обов'язків принца було відвідувати королівські бали. Там він мав танцювати із дамами з двору й ідеально виконувати гавоти, мінуети та інші найновіші танки.

Це було просто безнадійно. Принц Найвтіх міг би краще станцювати на руках. Коли він мав зробити випад правою ногою, то робив лівою, і навпаки. Коли він вклонявся, то стукався об голову партнера. Коли він обертався, він постійно в когось вривався. Та і банально не міг зловити ритм.

Учителі танців, боячись образити королівську особу, постійно запевняли батьків принца, що він танцює, наче янгол, але, звісно ж, чудово бачили, що танцює він, наче захмелілий моряк.

Коли дійшло до вправлянь з руками, стало зовсім кепсько. У володінні мечем найрозумніший, найспритніший супротивник не міг уникнути своєю шпагою тіла принца. У боротьбі, навіть коли супротивник мужньо намагався тримати його прямо, принц Найвтіх спромагався наступити собі на шнурки і беркицнутись.

Король Маркус впав у глибокий відчай.

— Люба моя, — сказав він королеві Ерментруді, — нашому дорогому сину, принцу Найвтіху, завтра виповниться двадцять, а ми не можемо дати бал, щоби це відсвяткувати, тому що він не вмє танцювати. Ми не можемо влаштувати турнір, бо він не вмє битися. Я навіть не смію влаштувати процесію, бо він неодмінно впаде.

— Він може їхати на коні, — відповіла королева Ерментруда із сумнівом.

— Ти правильно сумніваєшся, моя люба, бо ти напевне бачила його на коні.

— Бачила, — визнала королева.

— То ти знаєш, що його трясє туди й сюди, він не зможе витримувати природні рухи коня.

Королева зітхнула:

— Що ж нам робити?

— А що ми можемо? Треба відправити його на пошуки долі.

— О ні! — вигукнула королева. — Тільки не нашого сина.

— Що означає «тільки не нашого сина»? Звична практика, як я завжди розумів, полягає в тому, що король має трьох синів і відправляє усіх трьох, одного за одним. Ми ж відправимо лише одного — бо ти вічно відмовлялася завести ще.

На що Королева одразу ж розридалася.

— Як ти можеш бути таким жорстоким? Ти б так не казав, якби це тобі довелося їх народжувати. Хотіла б я на це подивитися, якщо ти думаєш, що це так весело. Хотіла б я побачити, як будь-який чоловік...

Король Маркус вмить схопився:

— Ну-ну, не плач, моя люба. Це було нерозумно з мого боку, я не це мав на увазі. Але все ж таки ми маємо відправити Найвтіха. Такий звичай.

— Він пораниться. Цьому не зарадиш. Він просто незграбний, бо та дурна Мізапроп...

— Тихше, — швидко цикнув Король, — вона може літати поблизу невидима і почути тебе. Крім того, хай навіть Найвтіх і незграбний, у нього є всі інші чесноти, яких цілком вдосталь. Він може піти, зарубати дракона і одружитися з вродливою принцесою; потім здолати ворожу армію для свекра і здобути те королівство на додачу до нашого. Він стане великим королем і завойовником. Якщо зазирнеш в історію, то побачиш, що таке трапляється увесь час.

— Але де це все відбудеться? Наскільки я знаю, в наших краях немає драконів. Давно їх вже не було.

— Авжеж, нема. Принци дуже наполегливо їх винищували, тож дракони тепер вимираючий вид. Насправді ходять розмови про те, аби королям зібратися і заборонити подальше вбивство драконів.

— Добре ж це вплине на незайманок, — обурилася Королева. — Їх усіх з'їдять..

— Я знаю. Об'єднання незайманок затято бореться з цим рухом. Як я розумію, вони розсилають прохання про фінансову допомогу під гаслом: «Кого б ви хотіли мати наготові до своїх послуг: дракона чи незайманку?» На мою думку, натомість принци можуть вбивати василісків, химер і гідр, але це теж вимираючі види. Ми живемо у складні часи, та все-таки надія є. Я наказав чаклуну перевірити приватні оголошення в газеті «Вбивці драконів». Королівство Пвотем має дракона, якого вони хочуть бачити знищеним, і в оголошенні додається мініатюра королівської доньки. Вона видається досить вродливою, але дракон, вочевидь, — величезна тварюка, тож принци переважно уникають цього завдання.

— Якщо то величезна тварюка, то я вже точно не подумаю дозволяти Найвтіху ризикувати своїм життям...

— Однак, люба, я порадився з Найвтіхом. Хай він і незграбний, але, крім того, хоробрий, наче лев — великий лев — і він був дуже вражений характеристиками юної панни, які король Пвотему мудро вказав в оголошенні.

— Я більш ніколи його не побачу, — заволатала Королева. — І я впевнена, що в цієї розпусної принцеси силіконові імплантати.

Та все ж, скільки б не плакали королеви, принци мусять виконувати свій обов'язок.

Принц склав сакви, прихопив нічогенький запас золота, вивчив маршрут до Пвотему по карті, яку надав йому чаклун, якраз по тій, на якій показано всі головні шляхи. Він взяв з собою пару дванадцятифутових списів і свій вірний меч, та ще комплект обладунків, які, за словами чаклуна, легкі і не заіржавіють, бо складаються з чарівного металу на ймення алюміній.

Він рушив у дорогу, і Король з Королевою махали йому доти, доки могли його бачити. На проводи вийшло й чимало спостерігачів, аби підтримати свого принца і зробити заодно закластися, чи впаде він зі свого коня, доки буде в полі зору. І він упав, раз чи двічі.

Найвтіх подолав шлях від батькового королівства до Пвотему за стандартний час — за рік та один день. Точніше, такий час знадобився, аби досягти палацу короля Пвотемему Фарадея. Він перетнув кордон королівства ще кілька тижнів тому.

Його зустрів старий камергер, який прискіпливо вивчив його ідентифікаційну карту, оглянув розміщення його королівства на заяложеному атласі та звернувся до Реєстру принців за кредитним рейтингом. Усе виявилося в порядку, бо камергер кисло кивнув і сказав:

— У вас все гаразд.

— Добре, — мовив принц Найвтіх, затнувшись за крихтний виступ у рівній підлозі. — Чи отримаю я номер?

— Номер? Навіщо вам номер, Ваша Високосте?

— Аби знати свою чергу, коли я можу виїжджати вбивати дракона.

— О, ви вільні це зробити в будь-який час. Ви єдиний іноземний принц в краї на цей час. Їх нам вкрай бракувало.

— Дракон такий смертоносний?

— Хто його зна. Боягузи тільки ледь-ледь підступали, щоб повернути назад і поспішно втекти. Ще ніхто не мав гідності прийняти смерть, перш ніж забратися.

Принц цокнув язиком. Його завжди вганяли в тугу

розповіді про занепад хороших манер.

— Зі мною буде інакше. Я тільки спинюся, аби зустрітися з Королем та отримати його благословення і та повітрічатися на... привітати милостиву принцесу. Як її звать, до речі? Цього не було сказано в оголошенні.

— Лорелін, Ваша Високосте.

— Та привітати милостиву принцесу Лорелін. Чи моя майбутня теща, королева, жива?

— Так, та вона усамітнилася в жіночому монастирі.

— А, то, певно, у вас повсюди чудесно, окрім жіночого монастиря.

— Монастир і справді скаржиться, Ваша Високосте.

Король Фарадей привітав Найвтіху з найглибшим скептицизмом, особливо після того, як принц сперся на спис, і той з-під нього вислизнув.

— Ти певен, що знаєш, як можна вбити дракона? — спитав король.

— Цим списом, — відповів принц Найвтіх, розмахуючи їм дещо надто завзято, аж той вилетів у вікно, розбивши вітражну панель.

— Я бачу, він уже сам рветься у бій, — мовив король Фарадей з іншою долею скептицизму і послав за ним лакея.

Принцеса Лорелін примірялася до подобі та м'язів принца Найвтіху і щонайзвабливіше посміхнулася:

— Тільки не вбийте себе, принце, поки рубатимете дракона. Мертвим ви мені ні до чого.

— Ви — найліпша на світі причина, аби залишатися живим, — відмовив принц Найвтіх, махнувши капелюхом у поклоні. Він ледь встиг схопити з нього перо прямо перед оком короля.

Наступного ранку від чаклуна короля Фарадея, в якого теж була карта, принц отримав вказівки. Затим він вирушив, жваво махаючи Королю та його доньці.

Король помахав у відповідь та похмуро мовив:

— Йому може пощастити вбити дракона тим самолітним списом чи навіть більш смертоносним капелюхом.

— Подумайте лише, батьку, — сказала Лорелін, вродлива, як сонце: з довгим білявим волоссям, яке майже не потребувало щітки, — якщо він зарубає дракона, всі незайманки королівства знову будуть в безпеці.

— І ти на додачу, — докинув король Фарадей.

На що Лорелін з пустотливою усмішкою відмовила, пришпилівши ногу старому чоловіку:

— Леле, батьку, що подумав би принц Найвтіх, якби почув ваші слова?

Тиждень і один день їхав вказаним маршрутом принц Найвтіх, аж поки не опинився у хащах темного лісу.

Він почав підозрювати, що наближається до дракона, коли в його коня нашоропилися вуха і розширилися ніздрі.

Він нашоропив і власні вуха, коли зачув звук сердитого хропіння, точнісінько такий, як описується в його «Довіднику для мисливців за драконами». То був низький звук, що провіщав велике чудовисько.

Більше того, розширилася і власні ніздрі принца, як він учув безпомилковий запах драконового мускусу. Не найприємніший аромат.

Принц Найвтіх спинився обдумати стратегію. З хропіння було очевидно, що дракон спить, і, згідно з «Довідником», сон його міцний, так просто не розбудиш. Нічого дивного, адже дракони не мають природніх ворогів, окрім принців, і зазвичай сплять спокійно.

Для чесності варто було б поштрикати чудовисько списом, доки воно не прокинеться. А потім битися з ним без хитроців, як притомний з притомним.

З іншого боку, подумав принц Найвтіх, чи буде це посправжньому чесно?



Зрештою, дракон був набагато більшим і сильнішими, ніж принц, навіть якщо враховувати королівського коня. І дракон міг літати. І вивергати вогонь.

Чи було це чесно? Ні, подумав принц Найвтіх.

Чи хвилюватиме це дракона? Ні, подумав принц Найвтіх.

Оскільки принц вивчав логіку в чаклуна, він дійшов до вельми чіткого висновку, що баланс буде дещо відновлений, якщо дракон спатиме. У такому разі він не зможе літати чи дихати вогнем, але досі лишатиметься набагато більшим і сильнішим від принца, тож він все одно матиме перевагу.

Принц Найвтіх гнав свого коня вперед, доки не доскакав до галявини, на якій виразно бовванів сплячий дракон. Він насправду був величезним, близько ста футів завдовжки. Вкривала його щільна луска, яку, відповідно до «Довідника», не проткнути звичайним списом. Потребувалося тільки влучити в око, яке, на щастя, було заплющене.

Принц Найвтіх націлив свого списа і пришпорив коня. Вірний кінь тут же кинувся вперед, і принц твердо зіщурило своє око на заплющене око чудовиська.

На жаль, хоча прищур принца лишився твердим, непорушним і точним, спис повів себе інакше. Зусилля втримати правильно націленими обидва об'єкти — прищур і спис — було непосильним для вродженої незграбності принца, тож спис скошився. Він увіткнувся в землю, і принц стрибнув з жердиною високо в повітря.

Сама жердина випала з його рук, і принц приземлився на щось тверде й лускате. Він інстинктивно вхопився за те мертвою хваткою і зрозумів, що обіймає драконову шию просто за його головою.

Від шоку дракон прокинувся, і його голова здійнялася на двадцять футів над землею. Принц Найвтіх мимоволі заволав:

— Гей! Гей!

Дракон сперся на ноги, і голова злетіла на ще десять футів. Кінь, зрозумівши, що його володар зник, мудро вирішив поскакати додому. Він розвернувся й помчав геть. Принц Найвтіх відчув себе покинутим.

Зрештою дракон прогуркотів глибоким басом:

— Агов, тутки хто є?

У принца Найвтіха полізли на лоба очі. Ніщо з широчині літератури про драконів, яку він читав у курсі своєї королівської освіти, не розповідало, що дракони можуть розмовляти — ще й з очевидним простацьким акцентом.

— Чому ж, є, — відповів він. — Це я, принц Найвтіх.

— І що ти тамка робиш, га? Злізай звідтіля, ич. Злізай з моєї луски.

— Щось не хочеться, якщо потім ти мене з'їси.

— Не збираюся я тебе гамкати. По-перш', я не голодний. По-друге, не знаю, з чого ти вирішив, що смашний. Злізай, погомонимо. У тебе ж немає списа, правда?

— Боюся, я його загубив.

— Ну то й файно. Спускайся і ставай гомоніти, як цивілізований дракон.

Велика голова з шиєю повільно опустилася, і коли вона сягнула землі, принц Найвтіх обережно зісковзнув. У дублеті з'явилася маленька дірка, коли він зачепився за гострий край луски.

Він позадкував у бік лісу.

— Ти і тепер певен, що не будеш на мене нападати?

— Ясно, що ні. Сказав же, що не буду. Я дав тобі моє слово. Дракони тримають своє слово. Не те що ви, нікчемні принци. Чому ви швендяєте нам надокучати? Один з ваших вбив мою сестру. Інший вбив мого батька. Чим ми перед вами завинили?

— Ну, ви їсте незайманок, якби-то.

— Шо за брехні. Я б не торкнувся дівичі. Вони завше

тхнуть дешевим парфумом. Якось маленьким я лизнув обличчя однієї. Фу. Пудра. Дівичі неїстівні.

— А що тоді ви їсте?

— Ніц особливого. Я їм траву і фрукти, горіхи й коріння, бува, інколи кролика-зайчика чи кото-харч. А затим приходе ваше поріддя зі списками й мечами та конями, хош ми й нічим не завинили.

— Але всі кажуть, що ви їсте незайманок.

— Се просто дівичі намагаються додати собі важливості. Ой, хлопче, як се мене лютить.

— Стривай-но, — стривожився принц Найвтіх. — Не починай вивергати вогонь.

— Хто, я? — Дракон закопил губу, і сльозина, розміром з пінтовий контейнер, зблиснула в його оці. — Я не здатен вивергати вогонь. Я, певно, єдиний дракон, який цього не вміє.

— О? Чому ні?

Дракон зронив велике зітхання, і повітря наповнив якийсь смердючий запах. Принц Найвтіх затиснув носа, але дракон, здавалося, цього не помічав.

— Се сумна історія, — мовив він.

— Чи можу я її почути, ем, пане? До речі, як тебе звать?

— Як мене звать? Бегнагд, але можеш називати мене Бегні. З того і почалися неприємності. На моїх хрестинах.

— На хрестинах? — з натиском перепитав принц Найвтіх. — Який дивний збіг. Тоді і в мене почалися неприємності.

— Еге ж, та шо таке неприємності для принца? Ти послухай мене. Мій старий зі старою хтіли, шоби я зачав добре життя Бегнагдом, шасливим іменем в моїй родині, тож вони запросили кожную фею сього королівства на хрестини. І, шоб ти знав, звідкілясь прийшла й чужоземна фея.

— Чужоземна фея?

— Еге ж. Мила стара дама, як сказали мої старі, але не у всьому, тяміш, про шо я? Звичайна недотепа.

— Її часом не Мізапроп звали?

— Еге ж, так вона звалася. Як ти се взнав?

— Та сама фея була на моїх хрестинах.

— То вона напаскудила й тобі?

— І вельми добряче.

— Ова, то се робить нас побратимами. Дай руку, брате.

Дракон простягнув свою велетенську лапу до принца Найвтіха і накрив його маленьку долоню.

— Знаєш, шо вона зі мною зробила? — спитав дракон.

— Ні.

— Після того, як інші феї зробили мене великим і сильним, обдарували прекгасними лусками для вроди, підійшла вона, шоби начаклувати вельми потужну пащечку для вивергання вогню, та тільки все наплутала. Жодного вогню.

— Але я не розумію. Якщо ти не маєш вогню, Берні, чому інші лицарі не прагнуть нападати на тебе? Мені сказали, що всі вони швидко забралися, коли зустрілися з тобою.

— У сьому-то сумна річ. Ніхто не хоче товаришувати з мною. Навіть панни-драконихи. Глянь на мене. Я великий, сильний і вродливий, та жодна панна не глянула на мене за сімдесят п'ять років.

— Чому?

— Ну, коли я злюся чи шаленію, якшо ти розумієш, про шо я, я стріляю не вогнем, а дечим іншим.

— Чим же?

— Хочеш побачити?

— Це ж не завдасть мені шкоди?

— Авжеж, ні. Дай мені тільки згадати таку ситуацію, шоби розлютитися.

Дракон трохи помізкував, а потім вигукнув:

— Зараз!

Він відкрив рота і видихнув. Принц Найвтіх вмить звалився на землю, затискаючи носа обома руками. Те, що вийшло назовні, було найгіршим, найогиднішим, найзгубнішим смородом, який він тільки вчував. Він закачався в задусі.

— Це триватиме недовго, — мовив дракон. — Я видихнув маленьку порцію. У деякому сенсі, гадаю, се на краще. Від вогню можна ухилитися, а від сього — ні. Усі лицарі хутко тікають, коли я видихаю. Як і всі панни-драконихи. Шо за життя.

Дракон сумно похитав головою.

Принц Найвтіх тремтяче звівся на ноги. Ліс досі смердів, але стерпно.

— Побачиш. Довірся мені. Та я маю їхати на тобі. Коня в мене більше ж немає.

Назад принц Найвтіх повернувся на Берні, сидячи просто в нього на голові і споглядаючи на світ з тридцяти футів в повітрі.

Спершу усі з криками розбігалися, та принц Найвтіх продовжував закликати:

— Друзі, це приборканий дракон, хороший дракон. Його звать Берні. Скажи їм щось, Берні.

На що дракон озвався:

— Вітаю, люди. Се просто я і мій друг, себто принц.

Поступово деякі селяни, робітники та слуги різної масті, хоробріші від решти, заволочилися за величезними



Обкладинка до збірки, до якої входило й оповідання Айзека Азімова «Принц Найвтіх і невогнедишний дракон»

FANTASY STORIES

CHOSEN BY DIANA WYNNE JONES

Including C.S. Lewis · John Masefield · E. Nesbit

— Берні, — сказав він, — не бажаєш повернутися зі мною до Пвотему і відрекомендуватися королю Фарадею?

— Шо? І шоби мільйон лицарів натикали мене своїми списками.

— Ні, повір мені. До тебе ставитимуться, як до самого короля. Ти матимеш кроликів-зайчиків на обід і траву теж.

— Як се так?

кроками дракона, які він робив обережно, намагаючись ні на кого випадково не наступити. Його велика голова вертілася на довгій шії з боку в бік, і принц велично махав спершу вправо, а потім — вліво.

Затим, як поширилися чутки, люди почали шикуватися дорогою, і до того часу, як Берні увійшов у столичне місто та ступив на головний бульвар до замку, підбадьорливе скописько людей обернулося на тріумфальну процесію.



— Гей, — мовив дракон, — людські істоти не такі вже й погані, якщо пізнати їх поближше, принце.

— Вони майже цивілізовані, — відказав принц Найвтіх.

Їх вийшов привітати король Фарадей, як і Лорелін, яка вигукнула:

— Вітаю, мій хоробрий принце Найвтіху!

Вийшов і чаклун. Він протер очі і прорік:

— Це ж щонайсправжнісінький бронтозавр.

Але він часто молов дурниці, тож ніхто не звернув уваги.

Берні оселили в стайні, якнайдалі від палацу, і король Фарадей, прослідкувавши за цим, повернувся до тронної зали. Він звернувся до принца Найвтіха:

— Визнаю, що привести чудовисько було чималим подвигом, але не це я тобі замовляв. Ти мав убити його.

— О, та приручений дракон набагато кращий, ніж мертвий. Якщо дозволите, я вам поясню, Ваша Величносте.

— Я слухаю.

— Перш за все, припускаю, що ви, як поважний монарх, маєте сусіда, з яким ворогуєте і ведете боротьбу вже не одне покоління. Ви спустошуєте його землі, а він спустошує ваші, прирікаючи багатьох людей на смерть у муках.

— Та звісно ж. Це цивілізована країна, тож ми і думати не можемо про інакшу поведінку. Це війна між мною та віроломною, варварською країною Лотарингією зі сходу.

— А на цей час ваша армія атакує їхню чи їхня атакує вашу?

Король Фарадей кахикнув:

— На цей час Лотарингія примудрилася здобути невеличку перевагу над нами і просунулася на десять миль до нашого провінційного містечка Папеее.

— Чи хотіли б ви знищити їхні сили і нав'язати мир за вашими умовами?

— Безумовно, та хто спроможеться на таке нищення?

— Гай, Берні та я. Самотужки.

— До сил Лотарингії входять тисяча хоробрих лицарів, озброєних з ніг до голови. Твій дракон, може, і вб'є кількох, але й сам загине, принісши нашим людям великий смуток поразки.

— Поразки не буде. Підготуйте сідло на шию Берні і повіддя, щоб я не звалився. Попросіть чаклуна начаклувати щось, що закривало б голову та очищало повітря, і дайте невеликий загін, щоб супроводити нас до лотаринзької армії.

— Невеликий загін?

— Вони можуть відступити, коли я з Берні доберуся до лотаринзців. Ми з Берні зустрінемо ворога самі. Однак накажіть армії чекати на флангах, готовій стати позаду ворожих сил, щоб відрізати шляхи відступу.

— Це безумство, — сказав король Фарадей, — та я зроблю, як ти кажеш. Зрештою, ти привів з собою дракона, коли решта просто порозбігалися.

Сідло та повіддя були підготовані. Чаклун приніс пристрій химерної форми, яку припасував принцу Найвтіху на голову.

— Це газова маска, — пояснив він. — Вона триматиме повітря чистим.

Але, як і завше, його слова не справили ні на кого враження.

Принц Найвтіх і Бернард постали перед рядами лотаринзької армії. Лотаринзці стояли хоробрим строєм, найжачившись наконечниками списів.

Але шеренги сколихнув трепет, як відкрився вигляд дракона, на якому височів наїзник з прихованим за якимось пристроєм обличчям, від чого він здавався ще страшнішим, ніж чудовисько, яке осідлав.

Зрештою, кожен лотарингєць бачив зображення дракона, та жоден з них ніколи не бачив газову маску ні в книгах, ні в реальному житті.

Утім лотаринзький генерал сміливо закликав до порядку:

— Це всього лише одне чудовисько на іншому, мої хоробрі лотаринзці. Будьте стійкими і не втрачайте мужності. Оточіть дракона, уникаючи вогню, і відрубайте йому хвоста. Біль змусить його тікати.

Лотаринзці підбадьорилися і зайняли позиції, чекаючи на наближення дракона. Однак він продовжував триматися на відстані.

— Чув їх? — спитав принц Найвтіх. — Вони хочуть відрубати твого гарного хвоста.

— Я се чув, — прогуркотів дракон, — але їм се не вдасться, бо те, що вони сказали, мене по-справжньому розлютило.

Він відкрив свою велетенську пащеку і з громовим ревінням виплеснув широченну хмару густого, смердючого газу. Він скотився до лотаринзьких сил, зашмигнув у них і розпоширився, озброєні чоловіки кинулися бігти, кидаючи свою зброю, думаючи тільки про те, щоб забратися подалі від надзвичайно смердючого запаху.

За кілька миль армія, зменшена до безладного натовпу, зіткнулася з силами Пвотему, що стояли напоготові, тож лише кілька оминули смерті чи полону.

— Ти можеш одружитися з моєю вродливою і незайманою донькою, принце Найвтіху, — сказав король Фарадей, — й оскільки в мене немає синів, ти успадкуєш моє королівство, коли я помру, і завойований край Лотарингії перейде тобі, як і батькове королівство. Що ж до твого дракона, він буде для нас героєм так довго, скільки захоче тут лишатися. Він житиме в найкращій загорожі, і ми ловитимемо маленьких тваринок для нього, коли він відчує в них потребу.

— Йому прийдуться до вподоби одна-дві панни-драконихи, — мовив принц Найвтіх невпевнено.

— Навіть це можна влаштувати, — запевнив король, — якщо він навчиться контролювати своїх пасій до деякої міри.

На шлюбній церемонії принц Найвтіх спіткнувся під час процесії лише двічі, але, як він сказав опісля Берні в його стайні:

— Це неважливо. Насправді це все завдяки феї Мізапроп. Моя незграбність приземлила мене на твою шию, а твій згубний подих знищив ворожу армію. А зараз я мушу йти до моєї ясної дружини.

Як виявилось, він не був надмірно незграбним у шлюбну ніч, і вони з принцесою Лорелін жили довго й щасливо.

КІНЕЦЬ



ЧИТАЛЬНЯ

Наталія Матолінець

ДВАНДЦЯТИЙ ДИЯВОЛ

— І пам'ятай: один день — один труп. Це важливо, це основне правило.

Я дивлюся на те, як Влтава спокійно хлюпоче, торкаючись тераси ресторану. Не найкраще місце для того, щоб говорити про трупи цього чарівного й сонячного дня.

Вочевидь, мій супутник думає так само.

— А це не занадто? — посміхається наче доброзичливо, а проте мені по спині вже перчить страхом. — Твій батько ж не найвищий з дияволів, ти казав.

— О, він набагато гірший, — намагаюсь відповідати поважно. По-іншому з *цими* не можна. Відчують, що ти слабкий, — і все, здеруть плату втричі більшу, ніж було обумовлено. Тим паче, про мого батька він насправду нічого не знає. Розповідати я і не прагну.

Потенційний напарник посміхається. У нього непропорційно високе чоло, і коли темні плутані патли спадають вниз, то стає насправді до тремтячих жижок страшно. Добре, що річка під боком. Вода заспокоює. Хоча сонце надто смалить — і це в середині січня. Наче природа теж вирішила, що треба зіграти в якусь гру.

— Гарзд, — він відкидається на спинку крісла і витягує перед собою руки зі сплетеними кістлявими пальцями. Потягується. — Я за це візьмусь. Передоплата — дві третини. За додаткові вимоги — додаткові бонуси.

Я знову можу дихати більш-менш спокійно.

Він позіхає.

— Не виспався? — цікавлюся ввічливо, бо ж думаю, що варто б налагодити товариські зв'язки, якщо вже нам працювати разом над такими делікатними справами, як вбивства.

Напарник блискає очима. Усмішка в нього — достоту лезо кривого кинджала. Як один із тих, котрі в батьковій колекції і прикрашають обідній зал.

— Працював вночі.

— Ясно, — деталей я знати не хочу, тому тут же замовкаю. Мені й так довелось витримати доволі детальний допит на тему того, чому я не можу зробити цього сам, якщо вже я *спадкоємець*. Важко пояснити, що не всі з нас мають хист до вкорочування чужих життів.

— І з кого почнемо? — тепер вбивця дивиться просто на мене, ніби буравчиками пробирається досередини, в мою голову, і вже сам знає все, що маю на думці.

— Можна по-порядку, — список жертв припікає у внутрішній кишені жилетки. Або це просто сонце. Так. Це сонце пече... Святе сонце, щоб йому не знати заходу!

— То з початку чи з кінця?

— Яка різниця? — мені видається, що в нього є тверде бажання познущатися з замовника. Але замовник тут — я. І знущань мені вдома вже вистачає.

— Мені подобається число вісім, — тепер він виводить знак нескінченності на серветці. — Давай з восьмого?

Киваю. Восьмий і сам відомий своїми тінювими справами. Заспокоюю себе тим, що коли не я, хтось інший скоро до нього добереться. Місто не таке велике, як може здаватися спочатку.

— Як тебе називати? — питаю, бо ж новий знайомиць ще не представився.

— Тан.

Підозрюю, що це несправжнє його ім'я, і все ж запам'ятовую його гарно. Тан. Тан. Тан... Так звучить того, хто виконає за мене криваву роботу в ім'я великої Гри. Бо я не хочу вбивати простих людей. Але мені не пощастило бути дванадцятим спадкоємцем диявола.

У великих родів завжди великі проблеми. Я зтямив це з самого дитинства. Особливо, коли правити основною гілкою може хтось один. А спадкоємців від усіх гілок — дванадцять. Я ніколи правити не хотів. Моя сестра Аґарта хотіла, так. Але для неї батьки заготовували дещо інше. Тому участь у Грі братиму я.

Чесно, не знаю, кому взагалі прийшла ідея називати це бойовисько Грою. Правила прості — 12 спадкоємців, 12 днів і відповідно 12 віртуозних вбивств «ворогів роду» від кожного спадкоємця. Акурат по персональному списку. Переможець один і успадковує крісло голови, котрий оце напередодні помер. Кажуть, це все придумав у давнину ще наш легендарний головний. Його не бачили тут вже багато років, тому є посада іншого головного — того, кого вибирають з-поміж 12 кандидатів Гри... Правила оновлюють щоразу до початку всього цього дійства на засіданні Ради гілок роду, куди входять і мої шановні батьки. Тому самому учаснику вдається дізнатися про свою долю зовсім вже напередодні.

На щастя, у моєму списку незнайомі імена. Не знаю, що я робив би, якби там опинилися, скажімо, гості з останнього балу. Хоча все одно то буде справа Тана, а не моя. З мене не надто віртуозний вбивця, а батьки відмову не приймуть. Це ж сором на все життя. Скільки б там того життя не було.

— Це сором на все життя, — каже Аґарта, котра з'являється, як завжди, нізвідки.

— О замовчи, душе моя, бо й без тебе нудить.

— Ти нікчемисько, — сестра обіймає мене за плечі і повторює пошепки просто у вухо. — Нік-че-мись-ко.

— Дякую, душе моя, — виборсуюсь з вимушених обіймів. — Але визнай, що я гарно придумав. І сам знайшов вбивцю, — при згадці про погляд Тана мені стає холодно, хоча надворі все ще парить.

— Батько дізнається, — Аґарта хитає головою і похмуро-похмуро дивиться на мене. — Дізнається, і тобі капчики, Лане. Такі гарні капчики, з пухнастими помпонами. Тільки-от чується мені, що в них тебе і втоплять. Просто у Влтаві.

Вона підходить до вікна і сідає на підвіконня, за котрим зблискує річка. Я дивлюсь на сестру і уявляю, що вона скаже, коли я переможу. А я переможу. Переможу я. Точніше, Тан для мене. І ніхто про це не дізнається. І ніхто більше не посміє обзивати мене святим, так.

Я дістаю з кишені список, видрукуваний на чорному папері. Дванадцять імен. Дванадцять жертв на честь голови роду.

Так, мій батько не найвищий диявол. Але я ним стану.

ФІНАЛІСТ 16 КОНКУРСУ «ЗОРЯНА ФОРТЕЦЯ»



Якщо говорити про віртуозні вбивства, то тут треба почитати старовинні манускрипти: один вечір над такими — і спати тиждень не захочеться. У давнину люди знали сенс в тому, як вбивати інших з особливою жорстокістю. А ще вони полюбили захоплено виганяти диявола. Широка тема для досліджень. Думаю, саме тому всі міни їхніх святих по церквах такі стражденні.

Ми обумовились зустрітися першої ночі Гри саме біля однієї з готичних церков, де я провів цілий вечір в надії набратися сміливості й настрою на те, що мені треба буде робити. А ще був певен, що в церкву ніхто з інших спадкоємців не поткнеться. Це вже цілковитий несмак...

Щастя, що Тан і північ приходять одночасно.

— Ти в цьому і підеш? — він дивиться на мене з насмішкою, виринаючи з-за колони біля входу, ніби чекав там в тіні, хоча я певен — ні душі тут не було, коли заходив до середини.

— А що не так? — я поправляю накрохмалені манжети. — Спадкоємець диявола повинен завжди виглядати відповідно. Так мене вчили.

Медальйони на грудях трохи подзенькують, але знімати їх просто зараз не буду вже.

— Виглядаєш так, ніби на похорон якогось короля зібрався, — Тан поправляє свій потертий плащ і коситься на мій піджак ще секунди дві, а потім починає підв'язувати волосся червоним мотузком. Мабуть, воно йому заважає. Ніколи не розумів чоловіків, у котрих косми до пояса.

— А вас багато? — питає вбивця, поки порасться з волоссям.

— Кого?

— Дияволів же ж.

— Де?

— Та хоч би в Празі... Пішли, — він махає мені рукою і пірнає в чорноту провулка за церквою. Я не знаю, хто надумався набудувати цих вулиць так, наче то мав бути лабіринт, а проте Тан веде мене кудись впевнено і швидко, ніби він цей маршрут знає вже бездоганно. А, може, й знає — він же працює тут не вперше.

— У Празі тільки наш рід. А взагалі, є всякі, — розповідаю я на ходу, ледь за ним встигаючи. — Сильніші є, слабші теж. У Латинську Америку емігрувало багацько, клімат там те, що треба.

— Як в пеклі? — гигає вбивця, зиркаючи на мене через плече.

— Не знаю, не бував там, — я чіпляюся рукавом за в'віску, і тканина дорогого, як святий Грааль, піджака репає акурат по шву. — Святі небеса! — видушую я, радий, що



мати мене не чує. Вона страх як не любить, коли нецензурщину використовують в її присутності.

— Обережно, не вбийся там! — кидає Тан, котрий мені видається тільки тінню, яка майорить то тут, то там, і чорнота його волосся, одягу та душі зливається в одне з чорнотою ночі.

— Дякую, постараюсь, — я поправляю розірваний піджак. — То ось, наш рід має 12 гілок. Номінально дияволом може називатися тільки голова роду. Ну, а всі інші — спадкоємці просто. Колись, кажуть, диявол був взагалі один, він правив підземним світом, і його страшенно боялись. Але насправді він тепер бозна-де відсиджується. Тому ми й вибираємо голів серед тих, хто принаймні живе тут.

— Я б не хотів керувати серед скелетів і страждальців, — Тан пробігається пальцями по лезу своєї коси. — Звучить, як нудна робота.

— Ну, тепер рід крутить великий бізнес. Теж не найбільш цікава річ. І ще кожен спадкоємець має бути вбивцею-профі.

— Краще б учили економіку. І наймали вбивць-профі в разі чого.

— І це теж. Але розумієш, моя родина, вона вельми кровожерлива.

— То краще б вчили економіку і всесвітню історію. Старовинні війни і катування — не для слабких. Особливо ті, котрі в ім'я богів.

— Так, над цим в родинному колі завжди сміялися. Кажали, що перший диявол був наче суперником одного бога, але люди з ім'ям того чи іншого божества на вустах принесли набагато більше крові, ніж усі старання дияволів давнини.

— Та ви тоді просто праведники!

— О, а це найгірше прізвисько, яким тебе можуть нагородити в наших колах. Або ще святий. Святий — гірше за все...

— Прийшли, — Тан спиняє мене просто під стінами помпезного дому з колонадою по периметру. — Тут же?

Я киваю і дихання одразу ж стає уривчастим і, як мені видається, надто голосним. Думки тікають з голови, залишаючи місце лише для однієї. Восьмий по списку. Віртуозне вбивство.

Дванадцять ночей, Лане.

— Та-ак, — батько розгортає ранкову газету, а я тремчу, як стрілка на міському годиннику, котру обсіли голуби. — Голова правління банку знайдений у власному ліжку повністю знекровленим. Загадкове вбивство. Що за несмак? — він строго зиркає на мене понад сторінками. — Судді Гри очікують цікавіших ідей.

Аґарта пирхає.

— Мабуть, Лан взяв із собою якогось упираку!

Я подумки обіцяю, що вона пошкодує про ці слова. Сестра тільки лукаво усміхається.

— Що це ти вирядилася сьогодні, як праведниця? — питаю в неї, щоби не спасувати.

Замість відповіді мені в чоло летить помідор.

— Батько сказав, що то несмак, — повідомляю Танові наступної ночі.

Тан хихоче:

— Ну, в нас є ще одинадцять можливостей вразити твоїх суддів! А судитиме, до речі, хто? Люцифер і Беліал?

Я дивлюсь на нього з осудом:

— Може, ти й вбивця, та все ж не варто називати імена

вищих намарне. Ні. Судитимуть представники всіх гілок роду і спеціально запрошена комісія з родів-побратимів.

— Ясно. То в тебе із вчора синець на чолі?

— Ні. Сестра помідором вдарила.

— Ух, на правду демониця... То що в нас сьогодні? Третій, наприклад? Я дослідив його територію — там є шикарна оглядова вежа, — брови Тана злітають вгору. — Шикарна!

— Випав з оглядової вежі у власному маєтку, Налане? — питає батько знущальним тоном.

Я п'ю каву і мовчу.

Десять ночей, десять.

— Святий Петре, помер від алергії на ягоди в тістечках?

— Інфаркт під час урочистої нічної меси?

— Скло старовинного графина в горлі?

Батько зачитує новини щоразу вголос і знущальним тоном. Проте я помічаю, що він шукає їх в ранкових новинах з цікавістю. Отож, все чудово, Налане. Все чудово, так.

Шість ночей.

Проблема виникла саме посередині Гри, на шосту ніч. Ні, Тан виконав свою роботу бездоганно. Зранку труп міністра з'явиться у віконці годинникової вежі разом зі старовинними статуями на страх чи потіху всім туристам. І вже явно приверне увагу суддів Гри як особливо вигадливий варіант екзекуції.

Проте не встигаю я зрадіти, що все так гарно складається, як відчуваю, що за мною йдуть. Ні, те, що тут після півночі сновигають люди і клацають своїми камерами безупинно, — це звична річ. На них я не звертаю уваги. Проте тепер відчуваю, що позаду наближається хтось зі спадкоємців — їх я відчуваю завжди по-іншому, так, ніби за краєм мого зору спілітають візерунки з червонястих ниток, котрі пов'язують нас в одне велике плетиво родини. Саме тому я ходжу щоночі з Таном — моя аура повинна бути присутня на місцях вбивств, інакше судді можуть щось запідозрити.

Але зараз Тан не зі мною і цілком спокійно добирається додому. Я ж розумію, що ховатися від іншого гравця сенсу немає — аура мене видасть. Зупиняюся, розвертаюся, і тут же щось гаряче починає роз'їдати шкіру.

— Налане, підними-но руки, і ніякої маґії, — голос звучить рівно, і я заздрю витримці його власника. Точніше, власниці.

Вона стоїть переді мною, не криючись. Сефен, пошта спадкоємиця. Моя подруга дитинства в певному сенсі.

— Що ти робиш? — питаю, піднімаючи руки. Важко зробити по-іншому, коли печатки вибухових закліть у тебе на спині та грудях пульсують червоним плетивом і достатньо одного слова цієї дівчини, щоби в мені з'явилась діра розміром з пательню, на котрій в ресторанчику праворуч смажать ковбаски.

— Граю. Ти в моєму списку, Налане, — каже вона краплю вибачливо. Очі її червоні, як і плетиво закліть.

Це точно помилка — розумію я і трохи розслабляюся. Відомо ж, що у списки на Гру зараховують тільки людей, тільки тих, кого треба забрати зі шляху для процвітання роду. Явно не його спадкоємців.

— Я не ворог, — кажу твердо. — Зніми закліття, Сеф.

— Ти віриш в ці історії про ворогів? — питає вона і сміється. Чомусь цей сміх звучить зовсім знущально. — Ла-а-ане, ну всі ж знають, що це прикриття лише. Справжня ціль — інші спадкоємці. За їхнє вбивство нараховують вдвічі найбільше балів. Тільки не кажи, що тобі не... — Її губи вигинаються, мов пластикова лінійка, котрою в школі ми запускали гумки одне в одного. От-от — і трісне.

— Мені не казали такого, — в роті стає сухо, що я ледь вичавлюю з себе слова. Пригадую, як танцював з Сефен на своєму 16-му дні народження і в неї була на волосся пов'язка, вишита діамантами. Я тоді вирішив, що вона дуже красива.

— А мені казали, — відповідає вона просто.

— Правила повинні бути однаковими для всіх, — захищаюсь я, бо закляття таки добряче припікають. Дам слабіну — і вона таки підсмажить мене, як жертвне ягня. — Ти не можеш вбивати мене просто тому, що...

— Можу. Я ж *спадкоємиця диявола*, — в її погляді спалахує щось яскраве, ледь не образа. Те, чого мені завжди не вистачало. Відчуття власної вищості через те, що я спадкоємець сили зла.

— Ух, гарно сказано! — водночас з цими словами стріла закляття розтинає повітря і тріскає, як струм у нових светрах.

Сефен високим голосом зойкає й валиться на землю. Моя сестра зістрибує з карнизу, а тоді зупиняється над постою, широко розставивши ноги.

Хоч пиши з неї картину.

— Перше правило виживання — менше тринди, більше роби, — вона обтріпує руки і повертається до мене. — Ну? Що вилупився, соромисько?

Червоні печатки закляття, котрі пропалиювали мої груди, зникають, бо Сефен непритомна. Мабуть, непритомна. Не могла ж Агарта...

— Я не вбила її, не турбуйся, — сестра переступає через пошту спадкоємицю. — Ну?

— Сеф напала на мене. Вона сказала, що за вбивство інших спадкоємців нараховують вдвічі більше балів, — повідомляю я, чуючись обдуреним. — Ти знаєш це?

Агарта закусує губу і мовчить.

— То чого чекаєш? — кидає вона нервово. — Вбий її. Одну ж хоч подужаєш.

— Один день — один труп, — нагадую про правила, щоби сестра не подумала, що я не можу вбити Сефен. А я ж не можу. — Сьогодні ми з Таном вже виконали завдання зі списку.

— Точніше, Тан виконав, — хмикає Агарта і роззирається. — І де цей чорний вупиряка? Він мав би пасти твою душу.



— Пішов додому... напевне.
 — Ну і святі горщики з ним. Пішли і ми. І в ролі подяки познайомиш мене з ним.
 — З ким?
 — З вбивцею, Лан-Лане. Я ж не рятувати твій зад сюди прийшла! Я хочу подивитись на того твого Тана.
 Лупаю на неї очима кілька секунд, а тоді розумію, що так, шанси на те, що Аґарта раптом захотіла б допомогти мені — такі ж дрібні, як і мої шанси на перемогу тепер.

— Жорстоко вбитого міністра заховали в механізмі годинника? — я чекаю, поки батько видасть щоденну порцію несхвалення, проте він мовчить. Отож, час.
 — Чому ви не сказали мені, що у Грі треба вбивати інших спадкоємців? — я випаляю це питання без найменшої заминки.

Батьки зиркають одне на одного. Один їхній вигляд свідчить, що все вони знали про це правило. Прекрасно, так.

— Як тобі стало відомо це? — цікавиться матір стримано.

— Мене ледь не вбила Сефен, пошта.

Очі батьків загораються.

— І як, ти переміг її?

— Ні, — сухість в горлі не дає мені говорити. — Я вже виконав завдання по списку цієї ночі.

— Спадкоємці йдуть поза списком, — додає батько.
 — Дарма ти дав їй піти. Шості не з тих, хто забувають такі промахи.

— Отож, чому ніхто не сказав про те, що...

— Бо ти поводишся, як святий, Лане! — матір посилено тре перенісся. — Якби ти знав всі умови спочатку, то... то взагалі відмовився б брати участь у Грі!

Вона влучає у яблучко. Я мимоволі кривлюся.

— Мене ж могли вбити теж. Це просто вдача, що я за п'ять ночей до того не зустрів інших спадкоємців. Якби мені трапився хтось, вони могли б...

Тепер кривиться матір.

Я дивлюсь на неї. Я дивлюсь на неї довго-довго.

Повторюю в голові щойно сказане і тут розумію. Розумію, чому Аґарту не відправили на Гру, хоча вона старша. Суть не в тому, що я чоловік, як думав раніше. А, ну так, кому потрібен святий диявол в сім'ї? Якщо я переможу — буде добре. Але вони в це не вірять. Вони в це не вірили взагалі. А от в те, що мене приборуть...

Що ж, принаймні все ясно, Лане.

— Що ж, чудово. Але я не буду вбивати спадкоємців, — кажу, зціпивши зуби.

Цього разу навіть Аґарта не сміється.

— Ми не підемо сьогодні виконувати завдання, — заявляю я Танові, коли ми стикаємось опівночі просто біля маєтку. Мені байдуже навіть, якщо батьки слідкують.

— Не підемо? Ну слухай, шість завдань ще! — Тан перекидає косу з правої руки в ліву. — Ти вже майже досягнув мети!

— Це не моя мета, — в горло наче насипали піску, але я намагаюсь говорити твердо. — Ми підемо до того, хто уклав ці правила.

— До голови вашого роду?

— До першого, — виправляю я. — Діючий голова ж помер, саме тому вибирають нового. А перший — перший не вмирає ніколи...

Направду, мені страшно навіть подумати про це. Проте, якщо хтось може це зупинити, то це головний диявол. Той, кого вже давно-давно не бачили. Але він є — я знаю. Не дарма ж і ритуал є...

— І де ж його знайти? — Тана, здається, дуже веселить моя заява. Приблизно, як розвеселила б і пропозиція пройтися до місяця пішки.

— Підкинь монетку.

— А?

— Підкинь монетку, — повторюю я.

Вбивця слухняно дістає дріб'язок з кишені і запускає в повітря. Мідний зблиск ріже по очах. Я випускаю з пальців закляття.

«Плату прийнято, — звучить в моїй голові. — Переправляємо вас до приймальної, шановний спадкоємцю».

— Нам потрібно потрапити до глави.

Секретарка з бездоганною укладкою дивиться на мене неухважно. У приймальній нічого більше нема. Тільки стіл в темряві, вихоплений червонястим світлом та завалений паперами. І білявка, котра не горить бажанням допомагати.

— Голова зараз зайнятий, — кидає вона звичним тоном, ніби її основне завдання — казати саме це всім відвідувачам.

— Коли він буде вільний?

У неї сіпається брова.

— Підійдіть через 138 років 6 місяців і 12 днів, бажано по обіді.

— Але нам потрібно побачити голову негайно. Може, є якийсь метод його викликати зараз?

Секретарка проглядає папери, розкладені перед нею, і легко зітхає.

— Ну, панове, екстрений виклик вимагає певних зусиль. Проте, якщо вам цікаво...

— Нам цікаво.

— Гарзд. Главу точно зацікавить нова світова війна. Також можете спровокувати дуже велику руйнівну катастрофу. Чи обвалити ринок акцій провідних компаній.

— Це ж неможливо, — Тан кривиться.

— То записувати вас на прийом через 138 років 6 міся...

— Ні, дякуємо, не варто.

Вона відривається від паперів.

— О, є ще старовинний метод. Голові він не дуже цікавий зараз, проте... ви можете продати свою душу. Звичайно, ціни тепер не те, що в давні часи, але вибачте, економіка не дуже сприяє появі рік золота чи палаців за ніч. Ваша душа перейде у повноваження голови, і на неї буде накладена печатка проти перероджень, але в цій інкарнації це жодним чином не позначиться на вашому житті та його якості, тому я б рекомендувала вам...

— Та гори ти в пеклі! — обриває її Тан.

— Дякую за вашу увагу, проте моя відпустка тільки через два століття, — відповідає секретарка стримано.

Ми повертаємось з нічим.

— То тепер, може, таки підемо виконувати твоє завдання? — нагадує Тан, хоча він сам похмурий, як ніколи раніше.

Я киваю. Треба виконувати завдання. Інакше мене дискваліфікують. І сором довіку. Сором довіку. Або смерть.

П'ять ночей, Лане.

Наступної ночі ми домовились, що Тан після роботи ночуватиме в нас: на випадок, якщо Сефен чи ще хтось вирішить мене вбити. На щастя, завдання у всіх кандидатів були не лише в місті, тому шанси на випадкову зустріч невеликі.

— За додаткову плату, — додає вбивця, підкидаючи монетку.

— Я тобі заплачу.

— Або я тобі заплачу, — Аґарта сидить поруч зі мною, і я не можу її послати геть, бо ж обіцяв познайомити з Таном. — Але це буде двостороння домовленість. Від контролю ми обоє повинні отримати вигоду. І бага-а-ато задоволення.

Тан, здається, не реагує на її двозначну пропозицію, проте на ніч залишається. Живу я з сім'єю в доволі великому й древньому палаці з видом на площу в Старому місті, тому в мене ніколи не виникає проблем з нестачею спалень для гостей. Навіть для раптових. Навіть для таємних. На щастя, батьки не дуже цікавляться тими, кого я привожу додому. Та й роблю це нечасто. І від моїх гостей проблем не так багато, як він Аґартиних. Дуже вже сестра любить гулянки з кровопивцями, а матір їй час від часу нагадує, що в нас тут не заклад з безкоштовною четвертою резус плюс, котру Аґарта якось заклалась дістати до вечірки. Та то вже інша історія...

Я більше не спускаюсь до сніданку, щоби почути батькове резюме про «моє» нічне вбивство.

Залишається ще чотири ночі. Чотири, свята вода мені в ніздрі, ночі!

— Жестякові у вас правила, — каже Тан, підбираючи ноги. Він сидить у старовинному вишитому фотелі взутим, проте у мене нема настрою робити йому зауваження.

— Диявольські, ну а що ти хотів! — я перебираю в пам'яті імена ще чотирьох жертв. І всіх спадкоємців.

Наступного ранку виявляється, що третій вбив Сефен.

Я починаю здригатись від кожного скрипу дверей навіть в домашній бібліотеці.

Чотири ночі, Лане.

За три дні до фіналу в мене починає сіпатись праве око. Мені здається, що навіть вдень — коли Гра заборонена — за мною спостерігають. З усіх кутків спостерігають.

Я певен, що мене мають вбити. Точно мають.

Я ж святий Налан. Святий до кінчиків своїх блідих вух.

Три ночі. Пережити три ночі. Три ночі. Три...

Я був цілковито певен, що вбити мають мене. Тобто — це ж я святий Налан, слабкий Налан, добрий Налан. І все таке Налан.

Але вбили Тана. Це сталося за дві ночі до кінця. Це зробив спадкоємець другої гілки. Поки я зачався та сидів в тіні і спостерігав, як розквітають печатки закліть вздовж руків'я Танової коси.

Коса розсипалась попелом. Криваві рівчаки потекли по сполотнілому лицю вбивці.

Спадкоємець других ніколи зі мною не зустрічався. Він не міг знати, хто такий Тан. Тільки моя аура його оточує, тільки моя аура і є причиною помилки. Я ж сидів у тіні, причаївшись, поки печатки закліть розтинали його. Насправді це відбувається дуже швидко в житті. А коли спостерігаєш збоку — ніби вічність. І на цю вічність я закам'янів, спостерігаючи. Я боявся.

Я боявся, що другий відчує мене, знайде мене, вб'є мене... Проте він зник дуже швидко: мабуть, й за ним хтось йде по сліду.

А тоді я вирішив, що таки продам свою душу справжньому дияволу.

Не те, щоб мені дуже хотілось. Але якщо зустріти головного, то він може оживити Тана. Він мусить. В обмін на душу можна просити все, що завгодно. Звичайно, Тан — вбивця і, мабуть же, не зробив би такого для мене. Але що ж... недарма Аґарта обзивала мене святым.

Я видобуваю з кишені дріб'язок. Ні, сьогодні треба навпростець до голови. Ніяких черг і секретарів.

Монети сиплються по бруківці. Тоді я сплітаю лезо закліття і скривившись розтинаю собі долоні. Спочатку одну, потім іншу. Насправді це набагато важче, ніж показують в кіно. Біль приносити завжди важко, особливо ж — самому собі. Коли бачиш перед собою гладку і тонку бліду шкіру, під якою пульсує кров, і розумієш, що треба полоснути по ній ножем. Брр... Головне — почати. Головне — швидко.

— Іменем, даним мені На-ал-Лан, — хриплю я, мов старий грамофон, — і силою даною мені дванадцятю гілкою великого роду... я віддаю...

Ритуал насправді простіший, ніж здається. Достатньо добровільної згоди та крові. Кров сильна. Кров стікає з моїх долонь, а мене немилосердно нудить. Так нудить, що я опускаюсь на коліна і задихано впираю обидві долоні в дрібні гострі камінці на бруківці. Що ж, з'явиться першому дияволу, стоячи на колінах, — не такий вже й поганій задум, так, Лане?

— О, хоч один вирішив змахлювати!

Весь мій благоговійний страх перед зустріччю з головним розвіюється від однієї цієї фрази. Руки саднять немилосердно, проте я віддираю їх від землі — тут нема бруківки, тільки чорно-білі плити — і підводжу погляд.

Диявола у всі часи зображали по-різному. В моїх очікуваннях в нього мали б бути рідкі кучері, виті роги і довгий плащ. І трон. Хоча, мабуть, нудно сидіти на троні в очікуванні душ, котрі тобі продадуться. Казала ж секретарка, що це тепер не дуже популярно.

— Ну? — рудуваті кучері на місці. Смугастий халат випадає з образу.

— Я перепрошую... — голос мій все ще звучить так, ніби я наковтався піску на пляжі.

— Перепрошувати бога будеш, — кістляві пальці, обнизані перстнями, відмахуються. — Сюди приходять просити. То чого ти? Хочеш перемогти у Грі, так? Зараз же час нової Грі?

Я й не замислювався раніше над такою можливістю. Адже справді — можна попросити щось таке — й всі тоді будуть вдоволені Наланом. Принаймні, на якийсь час. Але не варте воно моєї душі.

— Ні, — я остаточно переварюю факт, що диявол сидить в смугастому халаті за столом і, здається, вечеряє тірамісу.

— Ні? — він спрямовує виделку в мій бік. — А дарма. Якщо я заявлюсь власною персоною до суддів і скажу, щоби тебе обрали головою, то проблем не виникне. Ієрархія — велика річ!

— Ні, — повторюю я вже певніше. — Я хочу, щоби ви повернули до життя мого друга. Напарника. Він... виконував за мене завдання гри, і його вбили, бо вирішили, що то я. І так, я всіх обдурив.

Диявол дивиться на мене. Очі в нього чорні. А за мить медові. А потім зелені.

— Я продав вам душу, — нагадую.

— Врятувати друга? — він розтирає перенісся зовсім, як моя матір. — Ти спадкоємець, так?

— Дванадцятий, — додаю я. — З празького роду.

— І ти продав свою душу, щоби врятувати друга, який... та менше з тим. Що це за святенницький альтруїзм? Що це за жертвність і доброта? Як тебе взагалі до Гри допустили?

— Мої батьки хочуть, щоби мене вбили у Грі. Бо я, як ви зазначили, святий, — від цих слів у горлі все стискається.

Диявол дивиться на мене прискіпливіше. Тепер очі його фіалкові.

— Як це — вбили у Грі?

— Ну, за вбивство спадкоємців вдвічі більше балів, — я почуваюсь дивно, пояснюючи самому дияволу уклад Гри. — Це ж ваш задум.

— Я що, на тупого схожий? — здається, він очікує, що я щось скажу, проте мені страшно відповідати на це питання будь-яким чином. — Святі ворота раю, та вони там зовсім з глузду з'їхали чи що? Ну яка мені користь від гори трунів?

Намагаюсь пояснити швидко:

— Так нам було наказано... Всім спадкоємцям... Старовинна гра і правила теж давні.

— Ага, я так розумію, що варто на кілька століть відлучитись — і вже розведуть бардак навіть в одній нещасній Грі, — невдоволено клацає язиком диявол.

— А як же жертви? — я блимаю очима.

— Жертви? Юначе, не розчаруйте мене. Ну які, на всіх богів, жертви? Ми що, в середньовіччі живемо? — глава піднімає вгору різьблений келишок і хитає ним. — Краще йди он в якийсь бар, захопи з собою юну панну, котра красивіша за інших, і випийте за моє здоров'я. І зніми, будь добрий, цей пафосний фрак. Ти в ньому виглядаєш так, ніби на похорон якогось короля зібрався.

— А Гра? Відбір? 12 гілок роду? Найкращий вбивця?.. — лупаю я очима.

— Придумали якісь бовдури. У вас там в Празі раптом змішання крові з упирами не було?

Я отупіло хитаю головою. Диявол нахиляється вперед:

— Взагалі-то, у кращі часи відбір проводжу я. Гра ж не для того, щоби показати ваші вміння вбивати. Гра має показати того, хто думає. Уникає непотрібних жертв. А ще гарно застосовує хитрість. Наприклад, використовує замість себе іншого вбивцю та ще й так, що про це ніхто не дізнається.

Останнє речення точно стосується мене.

— Але ж я все роблю неправильно, — заперечую я. — Батьки казали, що правила раніше не порушували.

— Не порушували? Не сміши кінчики моїх рогів. Звичайно, порушували! Але про це не розповідають. Бо тоді Гра втратить сенс.

— Отож, попри це все ви зможете повернути до життя мого друга? — я згадую про свою душу та початкову ціль візиту.

— Ну, почнімо з того, що він не помер.

— Тут я! — Тан сидить в кутку кімнати, спираючи косу на коліно, і махає рукою, наче б це не його перед цим...

— Та щоби вас святою водою облило! — не стримуюсь я. — Тане, як ти?..

— Він бог смерті, — буденно додає диявол. — Танатос. Тан вдоволено киває.

— Вбити його — не так просто. Я би не радив пробувати. Він — з іншої когорти. Навіть не знаю, як сюди втрапив.

— То моя душа... втрачена намарно? — я осідаю на підлогу.

— Душа? Побійся кіл пекла, юначе! Навіщо мені твоя страдницька праведна душа? Та на неї глянути гидко! Тобі ще треба постаратись, щоби вона стала цікавішою. Бо наразі ніякої тобі жорстокості чи кровожерливості, майже нема лукавства і дволикості. Тобі ще вчитись і вчитись! Але, як-то кажуть, найкраще вчитись на практиці! Розпочнеш негайно. Мені саме потрібен хтось такий, хто зможе надавати чесні і до нудоти відверті звіти про хід справ. Бо я особисто більше зайнятий на американському ринку: там є, де розмахнутись.

— А ти взагалі справжній диявол? — питає Тан, котрий явно чується перед головою краще, ніж я.

— А не схожий? — він повертається в профіль, задирає голову, демонструючи чорну з мідним відблиском щетину на підборідді і хвацько усміхається.

— Не особливо, — Тан хитає головою і опускає її так, щоби волосся закривало його лице. — Я і то більше.

— Є таке. А тепер, за роботу, молодь! Почнемо з того, що нагадаємо шановним суддям, як я виглядаю і що в оригінальних правилах Гри кров взагалі-то символізувала вино. Стародавні літописці дуже вже любили прикрашати все метафорами... І невже вони викинули зі змагань кінні скачки? Чому? Адже дияволи так мальовниче виглядають в чорних плащах і на конях! Чи ви тепер не лякаєте смертних такими з'явами? Налане, чого ти зблід так, ніби ворота раю побачив?..

— Ти сором всієї родини, — зітхає Агарта, прилаштувуючи медальйон до мого піджака. — Со-ро- мись-ко. Зіпсував старовинний ритуал, поскаржився головному, таку потіху зламав — і через що? Через своє егоїстичне бажання вижити і лїнь виконувати завдання! Чи знаєш, а я ж на тебе навіть ставки зробила непогані такі! Менші, ніж на Магра і Корбуна, але все ж немалі. І всього-то два дні Гри залишалось...

— Дякую, душе моя, ти дуже уважна, — усміхаюсь до неї і думаю, як добре бути знову вдома. Нехай тут всі й переполохались перед церемонією коронації нового голови, але все одно це лише у день святкування. А потім все повернеться до звичного порядку. Ну, майже все.

Старовинний рід дияволів живе в затишному місті над Влтавою, час від часу влаштовує криваві ігриська, котрі деяким членами роду цілковито не до смаку, тому я постараюсь скасувати Гру та інші схожі заходи принаймні на час мого правління.

Мій батько не найвищий з дияволів, так. Найвищий тепер — я.

КІНЕЦЬ

Малюнки автора

31/16

РБЖ

28/14

РБЖ

Осінній конкурс фантастичних оповідань від РБЖ "Азимут"

Приєм творів: 15.10 – 25.10.2016

Обсяг: від 15 до 40 тисяч знаків з пробілами

Пояснення до теми: вільна та національна ідея України (мрії, проекти, перспективи).

Особливості: найкращий твір обирається шляхом голосування авторів-учасників. На конкурс приймаються твори двома мовами: українською та російською.

Бонуси: найкращі твори будуть опубліковані в альманасі "Азимут". Твори обираються редакцією, незалежно від того, вийшли вони у фінал чи ні. Автор-публікант отримує один безкоштовний примірник зі своїм твором. Альманах відповідно друкується у двох варіантах: українською та російською.

<http://rbg-azimut.com/contest/rules.php>

сборник научно-фантастических рассказов
АЗИМУТ

30/15

РБЖ



ЛіТегга

фестиваль фантастичної літератури та уявних світів



7-9

ЖОВТНЯ

cultprostir hub

Музей історії Києва

